

RZECZPOSPOLITA POLSKA

KRAJOWY
PROGRAM
REFORM

EUROPA 2020

AKTUALIZACJA 2017/2018

Przyjęty przez Radę Ministrów 25 kwietnia 2017 r.

Spis treści

1. Wstęp	5
2. Scenariusz makroekonomiczny	7
3. Odpowiedź na <i>Sprawozdanie krajowe – Polska 2017</i>	10
4. Działania w odpowiedzi na wyzwania zawarte w <i>Sprawozdaniu krajowym</i>	13
4.1 Polityka inwestycyjna.....	13
4.2 Regulacje otoczenia biznesu	14
4.3 Reforma systemu edukacji.....	18
4.4 Opieka zdrowotna.....	20
4.5 Ochrona środowiska	21
5. Działania na rzecz realizacji celów strategii Europa 2020	25
5.1 Stopień realizacji celów.....	25
5.2 Cel w zakresie zatrudnienia	28
5.3 Cel w zakresie nakładów na badania i rozwój.....	31
5.4 Cele w zakresie zmian klimatu i zrównoważonego wykorzystania energii.....	35
5.5 Cele edukacyjne	37
5.6 Cel w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym	39
6. Działania na rzecz realizacji zaleceń Rady UE z 2016 r.	40
6.1 Stabilność systemu emerytalnego.....	40
6.2 Trwałe formy zatrudnienia.....	41
6.3 Lepsze przechodzenie z edukacji do zatrudnienia	43
6.4 Infrastruktura energetyczna	48
6.5 Budownictwo i planowanie przestrzenne.....	49
7. Instytucjonalny proces aktualizacji KPR oraz zaangażowanie interesariuszy.....	50
Załączniki:	53
1. Podsumowanie realizacji działań ujętych w KPR 2016/2017	53
2. Dotychczasowa realizacja CSR 2016.....	62
3. Zaangażowanie partnerów społeczno-gospodarczych w prace związane z Semestrem Europejskim oraz przebieg konsultacji społecznych.	69

Wykaz skrótów:

ADR – ang. Alternative Dispute Resolution – alternatywne sposoby rozstrzygania sporów
AGS – ang. Annual Growth Survey – Roczna analiza wzrostu gospodarczego
AKSES – System Akredytacji i Standardów Działania Instytucji Wsparcia Ekonomii Społecznej
ASOS – Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych
B+R – Badania i Rozwój
BAEL – Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności
BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego
CAM – Centrum Arbitrażu i Mediacji
CBOS – Centrum Badania Opinii Społecznej
CBR – Centrum badawczo-rozwojowe
CEF – ang. Connecting Europe Facility – instrument „Łącząc Europę”
CEiIDG – Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
CIT – ang. Corporate Income Tax – podatek dochodowy od osób prawnych
CKP – Centrum Kształcenia Praktycznego
CNG – ang. Compressed Natural Gas – sprężony gaz ziemny
CPI – ang. Consumer Price Index – wskaźnik inflacji konsumenckiej
CRRU – Centralny Rejestr Restrukturyzacji i Upaństwowości
CSM – Centrum Stymulacji Medycznej
CSR – ang. Country Specific Recommendation – Zalecenia Rady UE
CUPT – Centrum Unijnych Projektów Transportowych
CVP – nazwa projektu realizowanego przez MF, pochodzi od słów CIT, VAT, Jednolity Plik Kontrolny
DRS – ang. Demand Side Response – sterowane odbiory energii
Dz. U. – Dziennik Ustaw
EAPN POLSKA – Polski Komitet Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu
ECDL – ang. European Computer Driving Licence – Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych
EFS – Europejski Fundusz Społeczny
EFSI – European Fund for Strategic Investments – Europejski Fundusz Inwestycji Strategicznych
EKZZ – Europejska Konfederacja Związków Zawodowych
ELA – Ekonomiczne Losy Absolwentów
ESA – European System of Accounts – Europejski System Rachunków Narodowych
ESD – ang. Effort Sharing Decision – wspólny wysiłek redukcyjny
ETCS – ang. European Train Control System – Europejski System Sterowania Pociągami

ETUC – ang. European Trade Union Confederation – Europejska Konfederacja Związków Zawodowych
EU ETS – European Union Emission Trading Scheme – Europejski System Handlu Emisjami
FG POIG – Fundusz Gwarancyjny Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka
FGŚP – Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych
FIO – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
FP – Fundusz Pracy
FUS – Fundusz Ubezpieczeń Społecznych
FZZ – Forum Związków Zawodowych
GdM – Gwarancje dla Młodzieży
GERD – ang. Gross Domestic Expenditures on Research and Development – nakłady krajowe brutto na działalność badawczą i rozwojową
GUS – Główny Urząd Statystyczny
IBRIS – Instytut Badań Rynkowych i Społecznych
IPR – ang. Intellectual Property Rights – Prawo Własności Intelektualnej
IT – ang. information technology – technologia informacyjna
JST – Jednostki Samorządu Terytorialnego
JTF – ang. Just Transition Fund – Fundusz Sprawiedliwej Transformacji
KE – Komisja Europejska
KIOP – Konkurs Inicjatyw Organizacji Pozarządowych
KIS – Krajowa Inteligentna Specjalizacja
KKK – Krajowy Klaster Kluczowy
KPR – Krajowy Program Reform
KPR 2017/2018 – Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2017/2018
KRUS – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
KSUE – Komisja do Spraw Unii Europejskiej
M.P. – Monitor Polski
ME – Ministerstwo Energii
MEN – Ministerstwo Edukacji Narodowej
MF – Ministerstwo Finansów
MIB – Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa
MNiSW – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
MR – Ministerstwo Rozwoju
MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
MS – Ministerstwo Sprawiedliwości
MŚ – Ministerstwo Środowiska
MŚP – małe i średnie przedsiębiorstwa
MZ – Ministerstwo Zdrowia
NAWA – Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej
NCBR – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

NEET – ang. not in employment, education or training – młodzież nie zatrudniona i nie ucząca się
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia
NIP – Numer Identyfikacji Podatkowej
NIT – Narodowy Instytut Technologiczny
NSZZ – Niezależny Samorządny Związek Zawodowy
OFE – Otwarte Fundusze Emerytalne
OHP – Ochotnicze Hufce Pracy
ONZ – Organizacja Narodów Zjednoczonych
OOK – Organizacja Opieki Koordynowanej
OPI – Ośrodek przetwarzania Informacji
OPZZ – Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
OZE – odnawialne źródła energii
PARP – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
PAYT – ang. pay-as-you-throw
PFR – ang. Pre-Filled tax Return, usługa wstępnie wypełnionego zeznania podatkowego
PFR – Polski Fundusz Rozwoju
PGN – Plany Gospodarki Niskoemisyjnej
PIP – Państwowa Inspekcja Pracy
PIP – Punkt Informacji dla Przedsiębiorców
PISA – ang. Programme for International Student Assessment – Program Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów
PIT – ang. Personal Income Tax – podatek dochodowy od osób fizycznych
PKA – Polska Komisja Akredytacyjna
PKB – produkt krajowy brutto
PO KL – program Operacyjny Kapitał Ludzki
PO PC – Program Operacyjny Polska Cyfrowa
PO WER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

POIiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
POIR – Program Operacyjny Inteligentny Rozwój
POZ – Podstawowa Opieka Zdrowotna
PPEJ – Program polskiej energetyki jądrowej
PPK – Pracownicze Plany Kapitałowe
PPO – Program Przedsiębiorczego Odkrywania
PRK – Polska Rama Kwalifikacji
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PRP – Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej
PWSZ – Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
PZIP – Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa
RM – Rada Ministrów
RP – Rzeczpospolita Polska
RPO – Regionalne Programy Operacyjne
SOR – Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju
SSE – Specjalne Strefy Ekonomiczne
UE – Unia Europejska
URE – Urząd Regulacji Energetyki
VAT – ang. Value Added Tax – podatek od towarów i usług
WHO – ang. World Health Organization – Światowa Organizacja Zdrowia
WPGO – Wojewódzki Plan Gospodarowania Odpadami
WPZ – Wykaz Projektów Zintegrowanych
WRF – Wieloletnie Ramy Finansowe
YEI – Youth Employment Initiative – Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych
Zespół – Międzyresortowy Zespół do spraw Strategii „Europa 2020”
ZRP – Związek Rzemiosła Polskiego
ZSK – Zintegrowany System Kwalifikacji
ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

1. Wstęp

Podstawowym instrumentem realizacji strategii „Europa 2020” przez państwa członkowskie są Krajowe Programy Reform (KPR), aktualizowane każdego roku zgodnie z rytmem Semestru Europejskiego. Semestr Europejski to cykl koordynacji polityk gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej. Wraz z aktualizacją KPR państwa członkowskie przekazują Komisji Europejskiej aktualizację Programów Stabilności lub Konwergencji, co umożliwia powiązanie procesów programowania reform strukturalnych z planowaniem budżetowym.

„Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2017/2018” (dalej KPR 2017/2018) jest siódmą edycją KPR w tym procesie. Pierwszym, wyjściowym dokumentem był Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020”, przyjęty przez Radę Ministrów 26 kwietnia 2011 r. Określono w nim, jak Polska w perspektywie do roku 2020 będzie realizować zobowiązania podjęte w zakresie pięciu wiodących celów strategii „Europa 2020”,

Równocześnie, Rząd RP zadeklarował osiągnięcie w 2020 r. następujących wartości w zakresie pięciu wiodących celów strategii (cele krajowe):

- wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat na poziomie 71%;
- poziom nakładów na badania i rozwój (B+R) w wysokości 1,7% PKB;
- zmniejszenie zużycia energii pierwotnej do poziomu 96 Mtoe;
- zmniejszenie do 4,5% odsetka osób wcześniej porzucających naukę oraz zwiększenie do 45% odsetka osób z wykształceniem wyższym w wieku 30-34 lat;
- obniżenie o 1,5 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Założeniem KPR z 2011 r. było, że ten dokument, jak również jego kolejne aktualizacje, będą uwzględniać specyficzne krajowe uwarunkowania oraz kierunki działań wytyczone w polskich dokumentach strategicznych. Obecnie jest to „**Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 r. z perspektywą do roku 2030**” (SOR), która została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. Zawarta w Strategii wizja rozwojowa polega na zmianie paradygmatu procesów rozwojowych na rzecz większej równomierności tych procesów w wymiarze terytorialnym. Z tego względu SOR proponuje model gospodarczy oparty na zrównoważonym i inkluzywnym rozwoju, co pozostaje w zgodzie z priorytetami „Europa 2020”.

Ponadto, „Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” włączyła wszystkie cele strategii „Europa 2020” w swój zakres interwencji i monitoringu, a cel w zakresie przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu jest jednym z pięciu podstawowych celów SOR. Przy wyznaczaniu wartości pośrednich (do 2020 r.) dla celów w zakresie zatrudnienia, B+R, edukacji i energii sugerowano się wartościami celów krajowych, które zostały wyznaczone w Krajowym Programie Reform z 2011 r. Cele krajowe pozostają aktualne. Bieżące wartości wskaźników sugerują, że Polska generalnie pozostaje na ścieżce realizacji swych celów, aczkolwiek stopień tej realizacji jest różny (szerzej na ten temat w rozdz. 5.1. [Stopień realizacji celów](#)).

Z drugiej strony, KPR 2017/2018 zawiera część kluczowych działań wskazanych w „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”, których perspektywa opracowania, przyjęcia lub realizacji wpisuje się w horyzont czasowy, a także ramy niniejszego dokumentu.

Krajowy Program Reform to dokument, który prezentuje polityki i działania państwa dla osiągnięcia celów strategii „Europa 2020” oraz kluczowych dokumentów Semestru Europejskiego począwszy od Rocznej Analizy Wzrostu Gospodarczego na 2017 r. (ang. *Annual Growth Survey 2017*). Priorytety gospodarcze wyznaczone w AGS zostały potwierdzone na szczycie 9-10 marca br. i stanowią istotną wytyczną dla prowadzenia polityk gospodarczych w krajach członkowskich w roku bieżącym. Odnośnie do priorytetów AGS, w KPR 2017/2018 przedstawiono główne założenia nowej polityki inwestycyjnej rządu oraz szereg reform strukturalnych służących odzyskaniu przewagi konkurencyjnej Polski oraz zwiększeniu spójności społecznej (rozdziały 4-6). Realizacji priorytetu dotyczącego odpowiedzialnej polityki budżetowej przyświeca zasada wspierania inkluzywnego wzrostu gospodarczego, respektują-

cego zasady Paktu Stabilności i Wzrostu, potwierdzona także w SOR. Prognozę wzrostu gospodarczego przedstawiono w Scenariuszu makroekonomicznym, który stanowi rozdział 2.

W rozdziale 3 przedstawiono ogólną, [polityczną odpowiedź na główne wyzwania określone przez KE w „Sprawozdaniu krajowym Polska 2017”](#).

Kolejne trzy rozdziały zawierają działania rządu, które odpowiadają na: [kluczowe wyzwania określone w „Sprawozdaniu krajowym. Polska 2017”](#) (rozdział 4), [cele strategii „Europa 2020”](#) (rozdział 5) oraz [zalecenia Rady UE dla Polski 2016 \(CSR\)¹](#) (rozdział 6). Jednocześnie, aby uniknąć powtórzeń, w rozdziale 4 zdecydowano przedstawić tylko te działania, które odnoszą się wprost do zapisów „Sprawozdania krajowego. Polska 2017 r.”, a nie stanowią realizacji strategii „Europa 2020” czy CSR 2016. W rozdziałach 4-6 skupiono się na przedstawieniu priorytetowych działań, które zostaną podjęte w okresie obowiązywania KPR 2017/2018 tj. od II kwartału 2017 do I kwartału 2018 r. lub które zostały podjęte wcześniej, ale ich horyzont oddziaływania wpisuje się w ten okres, a skala wpływu uzasadnia ich uwzględnienie. Należy również zaznaczyć, że KPR 2017/2018 nie zawiera wszystkich działań i inicjatyw rządu z zakresu polityki społeczno-gospodarczej, a jedynie te, które w największym stopniu mogą wpłynąć na realizację celów strategii „Europa 2020” lub zaleceń Rady UE (ang. *country specific recommendations* - CSR) lub w najlepszy sposób odpowiadają na kluczowe wyzwania Sprawozdania krajowego. Jednocześnie starano się nie umieszczać działań o charakterze powtarzalnym, wynikających z uprzednio podjętych zobowiązań, czy przyjętych programów wieloletnich, a przedstawiać zbiór działań z określonymi etapami realizacji w zakładanym horyzoncie czasu (perspektywa projektowa).

Każdemu działaniu przedstawionemu w KPR został przypisany resort odpowiedzialny za jego realizację, harmonogram oraz szacunkowe skutki finansowe. Szacunkowe skutki finansowe planowanych działań w zakresie roku 2017 wynikają z ustawy budżetowej na 2017. Koszty działań w zakresie roku 2018 stanowią jedynie dane szacunkowe, a ostateczny poziom finansowania z budżetu państwa będzie wynikać z ustawy budżetowej na rok 2018. Zapewnienie późniejszego finansowania może wynikać także ze stosownych, obowiązujących aktów prawnych. Jednocześnie, skutki finansowe działań na etapie projektów, do momentu ich przyjęcia przez Radę Ministrów, nie będą stanowiły zobowiązań dla budżetu państwa.

Przy przygotowaniu KPR 2017/2018 brano również pod uwagę rolę, jaką KPR odgrywa w mechanizmach realizacji unijnej polityki spójności w ramach perspektywy finansowej na lata 2014-2020. Z jednej strony środki pochodzące z polityki spójności stanowią istotne źródło finansowania zadań zapisanych w KPR, a z drugiej strony zobowiązania Polski przyjęte w KPR, a także konieczność realizacji CSR, zostały uwzględnione w Umowie Partnerstwa przy podejmowaniu decyzji odnośnie do kierunków działań w ramach poszczególnych celów tematycznych EFSI.

KPR 2017/2018 prezentuje również zaangażowanie partnerów społeczno-gospodarczych oraz Parlamentu RP w cykl Semestru Europejskiego oraz ich udział w pracach nad KPR. Przy Ministrze właściwym do spraw gospodarki działa Międzyresortowy Zespół do spraw Strategii „Europa 2020” (dalej Zespół), stanowiący organ opiniodawczo-doradczy Prezesa Rady Ministrów. [Instytucjonalny proces aktualizacji KPR oraz zaangażowanie interesariuszy w proces Semestru Europejskiego](#) zostały przedstawione w rozdziale 7 oraz załączniku nr 3.

W celu zapewnienia lepszej przejrzystości dokumentu informacje na temat planowanych działań zdecydowano oddzielić od tych, które już zostały podjęte. Zatem, zarówno [podsumowanie realizacji działań ujętych w poprzedniej edycji KPR](#), jak również [informacja o podjętych działaniach na rzecz realizacji CSR z 2016](#) znajdują się odpowiednio w załączniku 1 i 2.

¹ W KPR 2017/2018 nie uwzględniono informacji na temat działań podejmowanych na rzecz realizacji zalecenia nr 1 (CSR 1) – taka informacja znajduje się w „Programie konwergencji. Aktualizacja 2017”.

2. Scenariusz makroekonomiczny

W 2016 roku PKB w Polsce zwiększył się realnie o 2,7%. Wynik ten był niższy niż w 2015 r., głównie w związku z odnotowanym relatywnie silnym spadkiem inwestycji. Najważniejszym powodem niskiej aktywności inwestycyjnej były opóźnienia w realizacji projektów finansowanych ze środków unijnych w kontekście przejścia od starej do nowej perspektywy finansowej. Spadek wykorzystania funduszy strukturalnych UE oraz jego negatywny wpływ na dynamikę inwestycji w gospodarce był widoczny w 2016 r. w niemal całym regionie Europy Środkowo-Wschodniej. Wyniki gospodarki polskiej w IV kw. 2016 r. wskazują na przejściowy charakter spowolnienia wzrostu gospodarczego. W ostatnim kwartale ubiegłego roku nastąpiła wyraźna poprawa dynamiki PKB w ujęciu kw./kw. (wyrównane sezonowo), zanotowano też istotny wzrost napływu środków unijnych. Na koniec IV kw. 2016 r. wysokość dofinansowania UE, przekazana we wnioskach o płatność do certyfikacji, wyniosła: 15,8 mld zł (narastająco od momentu rozpoczęcia WRF 2014-2020). Przyrost względem poprzedniego kwartału wyniósł ok. 8,8 mld zł, (ok. 128%), a względem IV kw. 2015 - ok. 13,9 mld zł, tj. ok. 746%.

Mimo spowolnienia dynamiki PKB w UE (do 1,9% z 2,2%) oraz dynamiki importu UE - głównego indikatora popytu na polskie towary i usługi (do 3,6% z 6,3%), a także spadku wymiany z krajami rozwijającymi się, tempo wzrostu polskiego eksportu ogółem przyspieszyło do 9,0% wobec 7,7% w 2015 r. Kontynuowana była również poprawa sytuacji na rynku pracy, co przejawiało się w rosnącej liczbie pracujących i kontynuacji spadku stopy bezrobocia, która w kolejnych kwartałach notowała historyczne minima. Poprawa sytuacji na rynku pracy, niska dynamika cen konsumpcyjnych oraz realizacja programu „Rodzina 500+” w połączeniu z dobrymi nastrojami konsumentów znalazły odzwierciedlenie w wyższej dynamice konsumpcji prywatnej (3,8% wobec 3,0% w 2015 r.). Jednocześnie wyraźnie wzrosła stopa oszczędności w sektorze gospodarstw domowych. Odnotowano również zmniejszenie deficytu rachunku bieżącego w bilansie płatniczym, który był z dużą nadwyżką finansowany przez napływ kapitału długookresowego.

Stosunkowo słaba presja popytowa, niskie oczekiwania inflacyjne oraz słaba presja kosztowa spowodowały, że w 2016 r. inflacja bazowa (CPI po wyłączeniu cen żywności i energii) kształtowała się poniżej poziomów z poprzedniego roku i średnio w roku była niższa o 0,2%. Ogólny wskaźnik inflacji (CPI) okazał się jeszcze niższy. Do października notowana była deflacja cen konsumpcyjnych w ujęciu rocznym, przez co średnio w całym roku ceny były niższe o 0,6% (po spadku o 0,9% w 2015 r.). W znacznym stopniu wynikało to z szoków podażowych na rynku surowców energetycznych. Sytuacja zmieniła się na przełomie lat 2016/2017. Wzrostowa tendencja cen na rynku surowców, zwłaszcza ropy naftowej spowodowała zakończenie kilkuletniego okresu deflacji cen przemysłowych, a następnie cen konsumpcyjnych.

Prognozy Komisji Europejskiej opublikowane w lutym br. wskazują na poprawę w otoczeniu zewnętrznym Polski w kolejnych latach. Realne tempo wzrostu importu UE, który jest najważniejszym indykatorem zmian popytu zewnętrznego dla polskiej gospodarki, ma przyspieszyć do 3,9% w 2017 r. i 4,1% w 2018 r. wobec 3,5% z 2016 r. Zimowe prognozy Komisji Europejskiej obejmują okres do 2018 r. Przyjęto, że w latach 2019-2020 tempo wzrostu importu UE przyspieszy do 4,3%.

Relatywnej poprawie w otoczeniu zewnętrznym polskiej gospodarki towarzyszyć będzie przyspieszenie w wydatkowaniu środków unijnych z perspektywy finansowej 2014-20. W efekcie można oczekiwać, że w najbliższych latach silnie przyspieszy tempo wzrostu inwestycji sektora instytucji rządowych i samorządowych, których udział w PKB zwiększy się do 4,5% w 2017 r. i 5,0% w 2018 r. wobec 3,3% w 2016 r. W kolejnych latach, wraz z oczekiwanym przyspieszeniem inwestycji sektora prywatnego, udział inwestycji publicznych powinien ustabilizować się na wysokim poziomie, średnio 4,6% PKB. Przyspieszeniu inwestycji sektora prywatnego sprzyjać będą czynniki takie jak: utrzymujące się stosunkowo wysokie wskaźniki rentowności w przedsiębiorstwach, relatywnie wysoki stopień wykorzystania mocy produkcyjnych oraz wciąż niski koszt kapitału w związku z niskimi stopami procentowymi. Dodatkowym wsparciem będzie skuteczna implementacja działań, przewidzianych w ramach przyjętej przez rząd „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”, nakierowanych na zwiększenie

stopy inwestycji oraz wzrostu innowacyjności i produktywności naszej gospodarki. Rezultatem tych działań będzie transformacja gospodarki polskiej w kierunku gospodarki opartej na wiedzy z innowacyjnym sektorem wytwórczym oraz nowoczesnym sektorem usług. Prognozuje się, że w 2017 r. nakłady brutto na środki trwałe w gospodarce polskiej zwiększą się realnie o 7,2% i wzrost na zbliżonym poziomie utrzyma się również w kolejnych latach prognozy. Pozwoli to na wzrost udziału inwestycji w PKB do 20,6% w 2020 r. wobec poziomu 18,1% z 2016 r.

Oczekiwanemu przyspieszeniu aktywności inwestycyjnej towarzyszyć będzie kontynuacja pozytywnych tendencji na rynku pracy. Przewiduje się, że w 2017 r. liczba osób pracujących w gospodarce polskiej wzrośnie przeciętnie o 0,5%. Tempo tego wzrostu wyniesie odpowiednio po 0,4% w latach 2018-2019 i 0,3% w roku 2020 (zmiany liczby pracujących ogółem uwzględniają przyjęte założenie o stabilizacji do 2020 r. liczby pracujących w sektorze instytucji rządowych i samorządowych). W konsekwencji szacuje się, że w 2017 r. stopa bezrobocia BAEL spadnie do 5,7% z 6,2% zanotowanych w roku poprzednim. W 2018 r. ukształtuje się ona przeciętnie na poziomie 5,0%, by w okresie do 2020 r. zmniejszyć się do rekordowo niskiego poziomu 4,0%.

Kontynuacja poprawy sytuacji na rynku pracy sprzyjać będzie wzrostowi wynagrodzeń w sektorze rynkowym. Prognozowany wzrost wynagrodzeń w połączeniu z oczekiwanymi zmianami w zakresie liczby pracujących i świadczeniobiorców pozwoli na kontynuację pozytywnych zmian w zakresie dochodów do dyspozycji gospodarstw domowych. Dodatkowym wsparciem będzie realizowany program „Rodzina 500+”. Korzystne tendencje w zakresie dochodów do dyspozycji gospodarstw domowych pozwolą utrzymać relatywnie wysokie tempo wzrostu spożycia prywatnego. Przewiduje się, że w roku bieżącym przyspieszy ono do 4,0% wobec 3,8% z 2016 r., a w kolejnych latach (2018-2020) wyniesie średnio 3,5%.

Realny wzrost spożycia publicznego uwarunkowany będzie działaniami rządu ukierunkowanymi na przestrzeganie obowiązujących reguł fiskalnych i dążenie do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego. Szacuje się, że realne tempo wzrostu tej kategorii ekonomicznej w 2017 r. wyniesie 3,5%, by w latach 2018-20 ustabilizować się na poziomie ok. 1,3-1,6%.

Przewiduje się, że realne tempo wzrostu eksportu, podobnie jak w latach poprzednich, będzie utrzymywać się średnio powyżej tempa wzrostu rynków eksportowych i wyniesie 7,1% w 2017 r., 6,4% w 2018 r. i po 6,0% w latach 2019-20. Tempo wzrostu importu będzie z kolei pochodną kształtowania się popytu finalnego i w latach 2017-20 wyniesie odpowiednio 7,7%, 6,9%, 6,1% i 6,1%. W rezultacie wkład eksportu netto we wzrost PKB w 2017 r. wyniesie -0,1 pkt. proc., w 2018 r. będzie już neutralny dla wzrostu PKB, by w okresie 2019-20 wynieść po +0,1 pkt. proc.

Podsumowując, oczekiwania dotyczące kształtowania się składowych PKB pozwalają przewidywać, że wzrost gospodarczy w Polsce w 2017 r. wyniesie 3,6%. W kolejnych latach realne tempo wzrostu PKB będzie stopniowo przyspieszać i wyniesie 3,8% w 2018 r. oraz po 3,9% w latach 2019-20. Szacuje się, że w 2017 r. luka produktowa w relacji do potencjalnego PKB domknie się i w horyzoncie prognozy pozostanie na poziomie zerowym. Potencjalne tempo wzrostu PKB w prognozowanym okresie zwiększy się stopniowo z poziomu 2,9% szacowanego dla 2016 r. do 3,9%, czemu sprzyjać będzie oczekiwane przyspieszenie tempa wzrostu produktywności czynników produkcji, zmniejszający się poziom stopy bezrobocia równowagi i stopniowe zwiększanie się udziału kapitału w tworzeniu wzrostu gospodarczego.

Głównym źródłem nierównowagi zewnętrznej pozostanie deficyt dochodów pierwotnych, który odzwierciedla ujemną międzynarodową pozycję inwestycyjną netto polskiej gospodarki. W horyzoncie prognozy należy oczekiwać nieznacznego zwiększenia deficytu na rachunku bieżącym bilansu płatniczego. Oczekuje się jednak, że deficyt ten będzie z nadwyżką finansowany napływem kapitału długookresowego, tj. środkami klasyfikowanymi na rachunku kapitałowym (głównie europejskimi funduszami strukturalnymi) i zagranicznymi inwestycjami bezpośrednimi.

Prognozuje się, że średnioroczne zmiany CPI będą stopniowo podążać w kierunku celu inflacyjnego NBP. W warunkach stabilizacji sytuacji na rynkach surowcowych oraz przy założeniu braku szoków podaźowych na rynku żywności, średnioroczny wskaźnik CPI w roku bieżącym powinien ukształtować się na poziomie 1,8%, by w latach 2018-19 wynieść po 2,3% i w horyzoncie 2020 r. osiągnąć poziom 2,5%.

Oczekiwane kształtowanie się podstawowych wielkości makroekonomicznych w najbliższych latach

Kategoria	2016	2017	2018	2019	2020
PKB w ujęciu realnym, wzrost w %	2,7	3,6	3,8	3,9	3,9
Eksport, wzrost w %	9,0	7,1	6,4	6,0	6,0
Import, wzrost w %	8,9	7,7	6,9	6,1	6,1
Spożycie prywatne, wzrost w %	3,8	4,0	3,5	3,5	3,5
Spożycie publiczne, wzrost w %	2,8	3,5	1,3	1,6	1,5
Nakłady brutto na środki trwałe, wzrost w %	-7,9	7,2	7,6	7,3	7,0
PKB w cenach bieżących, mld PLN	1851,2	1938,3	2057,2	2185,4	2325,9
Średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych, w %	-0,6	1,8	2,3	2,3	2,5
Pracujący ² , wzrost w %	0,7	0,5	0,4	0,4	0,3
Stopa bezrobocia ³ , w %	6,2	5,7	5,0	4,4	4,0

² Pracujący przeciętnie według BAEL (15 lat i więcej)

³ Zharmonizowana stopa bezrobocia, zgodna z definicją Eurostatu

3. Odpowiedź na Sprawozdanie krajowe – Polska 2017

22 lutego 2017 Komisja Europejska opublikowała „Sprawozdanie krajowe – Polska 2017”. Dokument ten zawiera szczegółową ocenę sytuacji makroekonomicznej polskiej gospodarki i perspektyw jej rozwoju, analizę polityk gospodarczych i społecznych oraz ocenę postępów realizacji zaleceń Rady UE z 2016 r.

Zdaniem KE, polską gospodarkę charakteryzuje solidny wzrost gospodarczy. Wskaźnik zatrudnienia jest najwyższy w historii, a stopa bezrobocia – rekordowo niska. Realne tempo wzrostu PKB w Polsce przyspieszy do 3,2% w 2017 r. i 3,1% w 2018 r. Stabilność finansów publicznych w krótkim okresie jest utrzymana. Zgodnie z zimowymi prognozami KE, w 2016 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł 2,3% PKB, czyli był najniższy od 2007 r. Prognoza KE na lata 2017-18 wskazuje, że deficyt wzrośnie odpowiednio do 2,9 i 3,0% PKB.

W opinii KE - perspektywom wzrostu w długim okresie zagrażają problemy o charakterze strukturalnym. Wyzwaniem pozostaje wzrost produktywności w długim okresie. Zależy ona w dużej mierze od tego, czy polskim firmom uda się przesunąć w górę łańcucha wartości. Kluczową kwestią jest wsparcie dla rozwoju kapitału ludzkiego na wszystkich etapach nauki, jak również zwiększenie nakładów na działalność badawczo-rozwojową. Zdaniem KE, planowana reforma systemu edukacji nie zmierza do zniwelowania słabości tego systemu, nie jest oparta na kompleksowej ocenie, a także wzbudza wiele obaw różnych środowisk.

KE zwraca również uwagę na nie w pełni wykorzystany potencjał polskiego rynku pracy. Pomimo obecnej korzystnej sytuacji właściwym byłoby podjęcie działań w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej, w tym przede wszystkim: kobiet, osób starszych czy też osób o niskich kwalifikacjach. Zdaniem KE, wprowadzenie programu „Rodzina 500+” wpłynie negatywnie na aktywność zawodową, w szczególności kobiet. Jednocześnie, pomimo pozytywnych efektów w postaci redukcji ubóstwa i nierówności społecznych, zaleca się monitorowanie efektywności polityki społecznej.

KE dostrzegła, że Polska awansuje w rankingach dotyczących warunków prowadzenia firm, chociaż za potencjalne ryzyka wpływające na otoczenie biznesu, które mogą wpłynąć na klimat inwestycyjny, KE uznaje przede wszystkim: niepewność prawa oraz zagrożenie dla praworządności, przewlekłości postępowań sądowych, niewystarczającą ilość miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Komisja uznała, że Polska poczyniła jedynie ograniczone postępy w realizacji zaleceń Rady UE z 2016 r.

Odpowiedź na analizy i wnioski Sprawozdania krajowego

Ocena bieżącej sytuacji gospodarczej Polski jest wyważona. KE prognozuje przyspieszenie wzrostu gospodarczego, co oznacza, że Polska będzie w grupie sześciu najszybciej rozwijających się krajów członkowskich UE.⁴ Zasadnicze wyzwania dla zapewnienia perspektyw wzrostu w długim okresie zidentyfikowane przez KE, tj. zwiększenie współczynnika aktywności zawodowej oraz stworzenie warunków sprzyjających inwestycjom i wzrostowi wydajności, są zbieżne z diagnozą i kierunkiem działań rządu.

Poziom inwestycji w roku ubiegłym rzeczywiście był niezadawalający, ale spowodowane było to przede wszystkim opóźnieniami w realizacji projektów z obecnej perspektywy finansowej. Po przeprowadzonych zmianach (zob. rozdział 4.1. [Polityka inwestycyjna](#)), oczekuje się znacznego wzrostu inwestycji – tak publicznych, jak i prywatnych od II połowy bieżącego roku.

Z kolei, poziom niepewności co do przyszłych zamierzeń gospodarczych rządu powinien zostać znacząco zredukowany po tym jak Rada Ministrów przyjęła 14 lutego br. „Strategię na rzecz Odpowie-

⁴ Szczegółowe odniesienie do bieżącej i przyszłej sytuacji makroekonomicznej, jak również stanu finansów publicznych i kwestii podatkowych zostanie przedstawione w „Programie konwergencji. Aktualizacja 2017”.

działnego Rozwoju”. Strategia zawiera w sobie wiele projektów kluczowych dla rozwoju gospodarki, mających na celu wzrost inwestycji, zwiększenie stopy oszczędności oraz poprawę warunków dla prowadzenia biznesu. Wiele z nich zostało przedstawionych w niniejszym dokumencie. Natomiast z niepokojem rząd odnotowuje fakt przywołania w sprawozdaniu kwestii zagrożenia dla praworządności w Polsce. Ta kwestia nie była obecna w projekcie dokumentu, jaki został przekazany do konsultacji roboczych. Polska nie zgadza się z opinią KE, gdyż nie została poparta faktami. Poza tym ta sprawa pozostaje poza obszarem zainteresowania Semestru Europejskiego, który dotyczy polityk gospodarczych i społecznych. Dodatkowo, informacja o niskim opanowaniu wpływu w sprawach cywilnych w stosunku do średniej UE nie jest miarodajna dla opisu działania polskich sądów. Zestawienie danych z raportu „Doing business”, pochodzących z badań ankietowych ze źródłami krajowymi, które gromadzą dane statystyczne na podstawie informacji pochodzących z baz sądowych, nie jest adekwatne i może prowadzić do błędnych ocen.

Należy podzielić opinię KE o bardzo dobrej kondycji polskiego rynku pracy. Sytuacja ta wynika z jednej strony z ogólnie dobrej sytuacji gospodarczej, ale również konsekwentnych działań rządu, np. w zakresie ograniczenia skali nadużyć w zawieraniu umów cywilnoprawnych. Rząd jest świadomy wyzwań w zakresie kurczenia się zasobów pracy, dlatego podejmuje działania w polityce społecznej na rzecz łagodzenia skutków zmian demograficznych. Nie można się jednak zgodzić z jednoznacznie negatywną oceną wpływu programu „Rodzina 500+” na rynek pracy. Okres poddany analizie jest niewystarczający do budowania jednoznacznych wniosków. Wskazywany wzrost bierności motywowanej obowiązkami rodzinnymi wpisuje się w trend obserwowany od 2014 r. słabo korelujący z faktem posiadania dzieci. Jednocześnie należy wyrazić rozczarowanie podtrzymaniem przez KE swojej retoryki względem systemu ubezpieczeń społecznych dla rolników, pomimo wielu pisemnych wyjaśnień oraz spotkań bilateralnych. Nie powtarzając argumentacji zawartej w poprzedniej aktualizacji KPR⁵ warto zauważyć, że odsetek osób pracujących w rolnictwie w przeciągu roku spadł o 1,5 pp.

Wzrost wydajności i przesuwanie się w górę łańcucha wartości jest podstawowym wyzwaniem w długim okresie. Dlatego też rząd tworzy warunki do rozwoju innowacyjności (zob. rozdział 5.3. [Cel w zakresie nakładów na badania i rozwój](#)), jak również planuje modernizację systemów edukacji w kierunku lepszego dopasowania umiejętności do potrzeb rynku pracy oraz wzmacniania działalności badawczej polskich uczelni (zob. rozdział 6.3 [Lepsze przechodzenie z edukacji do zatrudnienia](#)).

Jednocześnie nie podzielamy oceny reformy systemu edukacji. Jej celem nie jest powrót do rozwiązań sprzed 1999 r., ale jak najlepsze przygotowanie absolwentów kończących cały cykl kształcenia (w szkole podstawowej, gimnazjum, w różnych typach szkół ponadgimnazjalnych) do kontynuacji nauki na studiach wyższych lub do wejścia na rynek pracy. W ocenie rządu, bazującej na danych statystycznych i badaniach, stan ten nie jest zadowalający i wymaga zmiany. Skrócenie cyklu nauki w liceum spowodowało, że maturzyści są słabo przygotowani do podjęcia nauki w szkołach wyższych, co skutkuje obniżeniem poziomu zajęć dydaktycznych. Ponadto, istnienie gimnazjów spowodowało wczesną selekcję uczniów, co jest sprzeczne z podstawowym założeniem szkoły, jakimi jest wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci, pochodzących z różnych środowisk. (Więcej informacji przedstawiono w rozdziale 4.3 [Reforma systemu edukacji](#)).

Rząd nie podziela bardzo niskiej oceny realizacji zaleceń, w szczególności CSR 2⁶, gdzie KE stwierdziła, że nie został poczyniony "żaden postęp w zwiększeniu uczestnictwa w rynku pracy". Należy przy tym zauważyć, że zalecenie w tym zakresie odnosi się nie tylko do systemów emerytalnych, ale także zwiększenia uczestnictwa w rynku pracy. Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 15-64 ogółem wzrósł na przestrzeni ostatniego roku⁷ z 68,4% do 69,1% w tym kobiet odpowiednio z 61,6% do 62,2%, a mężczyzn z 75,2% do 76%. Współczynnik aktywności osób w wieku 55-64 lata wzrósł z 47,8% do 48,7%. Ponadto analiza KE nie zauważa, że m.in. w skutek działań rządu nastąpiło zmniejsz-

⁵ Por. KPR 2016/2017 str. 13-14.

⁶ Odniesienie do oceny realizacji CSR 1 znajduje się w „Programie konwergencji. Aktualizacja 2017”.

⁷ Od III kwartału 2015 do III kwartału 2016 r., czyli okresie objętym „Sprawozdaniem krajowym”.

szenie wśród ogółu pracowników najemnych odsetka osób pracujących na umowach na czas określony o 0,5 pp. Z kolei, reformy systemu edukacji oraz szkolnictwa wyższego pozostają w fazie przygotowania ([wspomniany rozdział 6.3](#)). O podejmowanych lub planowanych działaniach dla realizacji przez Polskę zaleceń KE została poinformowana w grudniu ubiegłego roku (odpowiednie informacje znajdują się również w [rozdziale 6 oraz załączniku 2](#)). W tym kontekście wydaje się zasadne, aby KE we współpracy z państwami członkowskimi rozwijała metodologię oceny realizacji zaleceń.

4. Działania w odpowiedzi na wyzwania zawarte w *Sprawozdaniu krajowym*

4.1 Polityka inwestycyjna

Fragment „Sprawozdania krajowego Polska 2017”: *W 2016 r. znacznie spadła działalność inwestycyjna wskutek słabego wykorzystania unijnych funduszy strukturalnych i rosnącej niepewności.* (str. 5)

Główne działania zaplanowane na lata 2017-2018:

Usprawnienie realizacji programów z perspektywy finansowej 2014-2020

Mając na względzie potrzebę przyspieszenia wydatkowania środków w ramach perspektywy finansowej 2014 - 2020, w Ministerstwie Rozwoju podjęto szereg prac nad uproszczeniem systemu – w szczególności w zakresie zmian przepisów ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014 – 2020 (tzw. „ustawa wdrożeniowa”). Najważniejsze uproszczenia wprowadzane do ustawy wdrożeniowej:

Proponuje się rezygnację z instytucji wytycznych programowych, co pozwoli na istotne zmniejszenie liczby dokumentów, do stosowania których zobowiązani są beneficjenci. Dzięki rezygnacji z kryteriów formalnych na rzecz warunków formalnych przyspieszona zostanie procedura wyboru projektów. Proponuje się możliwość poprawiania projektu na etapie jego oceny zarówno przez wnioskodawcę, jak i komisję oceny projektów. (Zakres możliwych do dokonania zmian będzie wskazany w regulaminie konkursu). Uelastycznione zostaną wymogi dotyczące składania oświadczeń na etapie ubiegania się o dofinansowanie - będzie możliwość składania stosownych oświadczeń przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu oraz rezygnacja z rygoru odpowiedzialności karnej za podanie we wniosku o dofinansowanie nieprawdziwych danych. W procedurze odwoławczej zakłada się skrócenie terminów na: autokontrolę z 21 na 14 dni, rozpatrzenie protestu z 30 na 21 dni, łączne rozpatrzenie protestu z 60 na 30 dni. Uregulowana zostanie instytucja Rzecznika Funduszy Europejskich, który obligatoryjnie zostanie powołany przez instytucję zarządzającą, a fakultatywnie – przez inne instytucje systemu realizacji programów operacyjnych.

Ustawa wdrożeniowa proponuje korzystne dla beneficjentów zmiany w zakresie przepływów finansowych. Zmiany przepisów ustawy o finansach publicznych mają na celu umożliwianie rozliczania dotacji celowych udzielanych beneficjentom z budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego na współfinansowanie projektów na zasadach analogicznych jak dla płatności z budżetu środków europejskich, tj. w terminach wynikających z umowy o dofinansowanie, bez konieczności zwracania niewykorzystanych środków na koniec roku budżetowego. Ponadto będzie możliwość przesunięcia terminu, w którym możliwe jest złożenie wniosku o płatność bez sankcji zapłaty odsetek za nierozliczenie wniosku (dodatkowe 14 dni po upływie terminu).

Harmonogram

- Przyjęcie przez Radę Ministrów nowelizacji ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw – **II/III kw. 2017 r.**
- Zakładany termin wejścia w życie ustawy – **III kw. 2017 r.**

Finansowanie

Projektowane rozwiązania nie będą generować dodatkowych wydatków po stronie budżetu państwa.

Nowa polityka inwestycyjna (MR)

Jest to pakiet działań, obejmujący m.in. wsparcie nowych inwestycji realizowanych przez polskie i zagraniczne firmy, kluczowych dla zwiększania innowacyjności gospodarki, restrukturyzacji produkcji oraz poprawy konkurencyjności i tym samym tworzenia wizerunku Polski jako dobrego miejsca do inwestowania. Koordynacja działań i modyfikacja dotychczasowego podejścia będzie także obejmować jedno z istotnych narzędzi w działaniach inwestycyjnych, jakim są Specjalne Strefy Ekonomiczne (SSE). Polityka inwestycyjna uwzględni również korektę Programu wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011 – 2023.

Działanie podejmowane w ramach nowej polityki inwestycyjnej będą sprzyjać realizacji zwiększenia stopy inwestycji w gospodarce. Realizacja projektu pośrednio doprowadzi do wzrostu liczby i wartości realizowanych w Polsce inwestycji, w szczególności w sektorze B+R i wysokich technologii. To z kolei wprost odpowiada na formułowane wyzwanie dotyczące poprawy produktywności i konkurencyjności polskiej gospodarki.

Obecnie trwają prace nad przygotowaniem nowelizacji Programu.

Harmonogram

- Przyjęcie znowelizowanego Programu wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011 – 2023 - **do końca II kwartału 2017 r.**

Finansowanie

Nazwa działania lub części działania	2017			2018		
	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich (w tys. zł)	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich (w tys. zł)
Wsparcie projektów inwestycyjnych.	97 000	97 000		130 000	130 000	

4.2 Regulacje otoczenia biznesu

Fragment „Sprawozdania krajowego Polska, 2017”: *Jakość ram regulacyjnych jest w dalszym ciągu słabym ogniwem w ogólnie korzystnym otoczeniu biznesowym.(...) Niepewność związana z otoczeniem regulacyjnym w coraz większym stopniu wpływa na poziom zaufania w sektorze przedsiębiorstw.* (str. 42)

Główne działania zaplanowane na lata 2017-2018:

Konstytucja Biznesu (MR)

Celem pakietu „Konstytucja Biznesu” jest poprawa otoczenia prawnego, w którym funkcjonują przedsiębiorcy. Cel ma zostać osiągnięty poprzez opracowanie rozwiązań legislacyjnych zmierzających do poprawy warunków podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej, a także działań sprzyjających wzrostowi konkurencyjności oraz innowacyjności gospodarki polskiej.

W ramach Pakietu „Konstytucja Biznesu” przygotowanych będzie kilka projektów ustaw:

- projekt ustawy - Prawo przedsiębiorców,
- projekt ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo przedsiębiorców oraz niektóre inne ustawy z pakietu „Konstytucji biznesu”,

- projekt ustawy o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- projekt ustawy o uproszczeniach dla przedsiębiorców w prawie podatkowym i gospodarczym,
- projekt ustawy o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej oraz o Punkcie Informacji dla Przedsiębiorców.

Projektowane regulacje, w szczególności *projekt ustawy – Prawo przedsiębiorców*, będą służyć wzmocnieniu praw i gwarancji przedsiębiorców. W sposób wyraźny zostaną zaakcentowane oraz usystematyzowane ogólne zasady dotyczące podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej. Zasady ogólne wyznaczą standard działań organów publicznych w sprawach przedsiębiorców, będą wpływały na sposób interpretacji i stosowania prawa – także zawartego w ustawach odrębnych. Przykładowe zasady to: „co nie jest prawem zabronione, jest dozwolone” (przedsiębiorca może prowadzić biznes tak jak chce, jeśli nie łamie wyraźnych zakazów lub ograniczeń), „domniemanie uczciwości przedsiębiorcy” (organ kieruje się w swych działaniach zasadą zaufania do przedsiębiorcy), „zasada rozstrzygnięcia wątpliwości faktycznych na korzyść przedsiębiorcy” (niedające się usunąć wątpliwości co do stanu faktycznego, organ rozstrzyga na korzyść przedsiębiorcy).

W *projekcie ustawy – Prawo przedsiębiorców* przewiduje się również wprowadzenie m. in.:

- instytucji działalności nierejestrowej (w przypadkach działalności na mniejszą skalę tj. której przychody nie przekraczają 50 proc. minimalnego wynagrodzenia, nie powstawałby obowiązek rejestracji działalności);
- tzw. „ulgi na start” (początkujący przedsiębiorcy zostaną zwolnieni z obowiązku uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne przez pierwsze 6 miesięcy prowadzenia działalności. Po tym okresie płaciliby przez dwa lata tzw. mały ZUS, czyli składka liczona będzie od 30% minimalnego wynagrodzenia w danym roku);
- zasady posługiwania się przez przedsiębiorcę w kontaktach z urzędami wyłącznie numerem identyfikacji podatkowej (NIP), który stanie się również numerem identyfikacyjnym w rejestrze REGON;
- podstawowych zasad tworzenia prawa, w tym wzmocnienie nacisku na ograniczanie obciążeń nakładanych na przedsiębiorców, ze szczególnym uwzględnieniem mikro-, małych i średnich przedsiębiorców.

Zaproponowane w *projekcie ustawy Prawo Przedsiębiorców* rozwiązania wiążą się z koniecznością zmian w wielu ustawach szczegółowych. Służyć temu będzie opracowanie *projektu ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę Prawo przedsiębiorców* oraz niektóre inne ustawy z pakietu „Konstytucji biznesu”.

W *projekcie ustawy o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym* uregulowane zostaną kwestie dot. działalności usługowej oraz przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych wykonujących działalność gospodarczą na terytorium RP.

Natomiast *celem projektu ustawy o uproszczeniach dla przedsiębiorców w prawie podatkowym i gospodarczym* jest usprawnienie procedur, zniesienie zbędnych obciążeń biurokratycznych oraz wprowadzenie rozwiązań, które w inny sposób przyczynią się do zauważalnej poprawy warunków prowadzenia biznesu w Polsce poprzez dokonanie szeregu zmian w ustawach podatkowych, w prawie pracy i ubezpieczeń społecznych.

Harmonogram

- Przyjęcie przez RM pakietu projektów ustaw składających się na „Konstytucję biznesu” - **II kwartał 2017 r.**
- Wejście w życie ustawy Prawo przedsiębiorców – **III kwartał 2017 r.**
- Wejście w życie ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę Prawo przedsiębiorców oraz niektóre inne ustawy z pakietu „Konstytucji biznesu” – **III kwartał 2017 r.**

- Wejście w życie ustawy o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – **III kwartał 2017 r.**
- Wejście w życie ustawy o uproszczeniach dla przedsiębiorców w prawie podatkowym i gospodarczym - **III kwartał 2017 r.**
- Wejście w życie ustawy o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej oraz o Punkcie Informacji dla Przedsiębiorców - **III kwartał 2017 r.**

Finansowanie

Ustawa – Prawo przedsiębiorców nie będzie generować bezpośrednich skutków dla sektora finansów publicznych. Przeprowadzone analizy wskazują, że propozycja dotycząca braku płatności składek przez przedsiębiorcę przez okres „ulgi na start” wpłynie na brak prawa do świadczeń za ten okres w przyszłości, więc nie pociągnie za sobą dodatkowej dotacji dla ZUS. Dodatkowo ulga na start będzie dla przedsiębiorcy dobrowolna.

Planowane w ustawie o **Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej oraz o Punkcie Informacji dla Przedsiębiorców** zmiany mogą pociągać za sobą w pierwszym roku funkcjonowania ustawy dodatkowe wydatki (ok. 1 mln zł), związane z dostosowaniem systemu CEiDG i PIP do zmian wynikających z ustawy, które zostaną sfinansowane w ramach limitu wydatków ustalonego w ustawie budżetowej na ten rok dla części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw gospodarki.

Rozwój systemu oceny wpływu regulacji oraz partycypacji społecznej w procesie stanowienia prawa (MR, KPRM)

Mając na uwadze potrzebę zwiększenia efektywności oceny skutków regulacji i udziału strony społecznej w procesie stanowienia prawa, jak również zmniejszenia obciążeń regulacyjnych dla obywateli i przedsiębiorców opracowany zostanie pakiet działań na rzecz doskonalenia systemu stanowienia prawa. Działania będą przede wszystkim skupiały się na poprawie jakości analiz społeczno-gospodarczych będących podstawą decyzji regulacyjnych, rozwoju procesu ewaluacji regulacji, wzmocnieniu oceny skutków gospodarczych regulacji i jej weryfikacji, w tym zwiększeniu rangi wymagań formalnych, ustanowieniu mechanizmów zapobiegających obciążeniom nakładanym prawem, zwłaszcza dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, jak również szerszym wykorzystaniu różnych metod konsultowania i zasięgania opinii. Ponadto będą prowadzone działania na rzecz promocji idei polityki opartej na dowodach w Parlamencie w celu ujednoczenia wymagań w zakresie oceny wpływu pozarządowych projektów ustaw.

Planowane rozwiązania wpłyną na poprawę jakości i stabilności otoczenia prawnego, jak również większą akceptację społeczną dla wprowadzanych przepisów prawnych.

Harmonogram

- Przyjęcie przez RM planu działań w zakresie lepszego stanowienia prawa - **III kwartał 2017 r.**
- Wdrażanie planu działań – **począwszy od III kwartału 2017 r.**

Finansowanie

Projektowane rozwiązania nie powinny generować dodatkowych wydatków po stronie budżetu państwa. Ewentualne wydatki, w zależności od przyjętego planu działań, będą finansowane ze środków EFS w ramach programu POWER i/lub programu wsparcia dla reform strukturalnych.

Rozszerzenie usługi PFR (wstępnie wypełnione zeznanie podatkowe, ang. Pre - Filled tax Return) o zeznania składane przez przedsiębiorców (MF)

Celem rozszerzenia usługi PFR jest ułatwienie przedsiębiorcom wypełniania zeznań w zakresie podatków dochodowych (PIT i CIT) w odniesieniu do wpłaconych w trakcie roku zaliczek na te podatki.

Rozwiązanie to uwolni zasoby zarówno po stronie przedsiębiorców (łatwiejsze wypełnianie zeznań) jak i po stronie organów podatkowych (łatwiejsza weryfikacja składanych zeznań, uwolnienie od konieczności informowania podatników o wysokości wpłaconych zaliczek i sposobie ich zaksięgowania). Celem tego ułatwienia jest także skłonienie przedsiębiorców do przesyłania tych zeznań za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Obecnie przedsiębiorcy przed złożeniem zeznania kontaktują się z urzędami skarbowymi celem weryfikacji wpłaconych zaliczek przed złożeniem zeznania, co angażuje zasoby zarówno po stronie przedsiębiorców jak i urzędów skarbowych.

Harmonogram

Planowany termin uruchomienia rozszerzonej usługi PFR: **15 marca 2019 r. (PFR CIT od stycznia 2019 r., PFR PIT - 15 marca 2019 r.)**.

Finansowanie

Po stronie wydatkowej budżetu państwa konieczne będzie poniesienie jednorazowych kosztów modyfikacji obecnie funkcjonujących systemów teleinformatycznych. Będą one pokrywane przez Ministerstwo Finansów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 w związku z realizacją projektu „Rozwój katalogu usług cyfrowych dla klientów Administracji Podatkowej i Kontroli Skarbowej w zakresie centralizacji obsługi podatków CIT i VAT oraz obsługi Jednolitego Pliku Kontrolnego” (CVP) o wartości 97 615 960,00 zł (z UE: 84,62%, z budżetu państwa, 15,38%), dla którego porozumienie o dofinansowanie podpisano 21 kwietnia 2016 r.

Nazwa działania lub części działania	2017			2018		
	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich - PO PC (w tys. zł)	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich - PO PC (w tys. zł)
Realizacja projektu CVP	53 267	7 100	46 167	34 303	4 573	29 730

Fragment „Sprawozdania krajowego Polska 2017”: *bolączką polskiego wymiaru sprawiedliwości jest przewlekłość postępowań i egzekwowania umów.* (str. 43)

Główne działania zaplanowane na lata 2017-2018:

Wzmocnienie instytucji dla polubownego rozwiązywania sporów (MS)

Celem realizowanego działania jest wzrost znaczenia mediacji. Nastąpi utworzenie oraz funkcjonowanie ogólnopolskiej sieci 16 wojewódzkich Centrów Arbitrażu i Mediacji (CAM) – jednego koordynującego i 15 wojewódzkich, a także standaryzacja działania już istniejących Centrów. Rezultatem działania ma być utworzenie zintegrowanego i kompleksowego systemu zarządzania informacją o mediacji w sprawach gospodarczych poprzez:

- zintegrowanie informacji (pomimo rozproszonych przepisów prawnych w zakresie mediacji oraz pozostałych metod ADR),
- ujednoczenie praktyki mediacji w sprawach gospodarczych (pomimo wielości organizacji zajmujących się tematyką ADR oraz mediatorów niezrzeszonych),
- zwiększenie kompetencji podmiotów świadczących usługi mediacyjne w sprawach gospodarczych, a w konsekwencji poprawa jakości usług mediacyjnych.

Z założenia planowane działania będą realizowane we współpracy z instytucjami i organizacjami zrzeszającymi przedsiębiorców, w tym izbami handlowymi.

Harmonogram

- Opracowanie zasad i standardów działania sieci CAM oraz narzędzi dla sieci CAM – **III/IV kwartał 2017 r.**
- Uruchomienie działalności Centrum Arbitrażu i Mediacji - Koordynatora – **I kwartał 2018 r.**

Finansowanie

Wydatki projektowe będą finansowane ze środków EFS w ramach programu POWER. Zostaną pokryte w ramach środków zaplanowanych w ustawie budżetowej na 2017 rok bez konieczności ich zwiększenia. Konkurs na CAM-Koordynatora (wartość alokacji 3,9 mln zł) jest ujęty w budżecie na rok 2017 rok (ok. 1,5 mln zł).

Zwiększenie efektywności sądownictwa poprzez wprowadzenie Centralnego Rejestru Restrukturyzacji i Upadłości (MS)

Celem działania jest zwiększenie efektywności funkcjonowania sądów restrukturyzacyjnych i upadłościowych, zgodnie z delegacją zawartą w ustawie z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z dnia 14 lipca 2015 r. poz. 978 z późn. zm.) oraz nowelizacją ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze. Art. 6 ustawy Prawo restrukturyzacyjne przewiduje prowadzenie Centralnego Rejestru Restrukturyzacji i Upadłości w systemie teleinformatycznym administrowanym i udostępnianym przez Ministra Sprawiedliwości. Pełne wdrożenie CRRU pozwoli na generowanie w czasie rzeczywistym informacji statystycznej opisującej nie tylko liczbę i terminowość postępowań, ale także stopień zaspokojenia wierzycieli.

Harmonogram

- Budowa funkcjonalności podstawowej i wspomagającej CRRU - **IV kwartał 2017 r.**

Finansowanie

Wydatki projektowe będą finansowane ze środków EFS w ramach programu POWER. Zostaną pokryte w ramach środków zaplanowanych w ustawie budżetowej na 2017 rok bez konieczności ich zwiększenia. Projekt jest finansowany w 15,72% ze środków krajowych, a w 84,28% z budżetu środków europejskich – i w wypadku CRRU kwota dofinansowania wynosi blisko 10 mln zł, ale projekt jeszcze nie został wybrany do dofinansowania. (MS wystąpi ze stosownym wnioskiem po wydaniu decyzji o dofinansowaniu projektu w ramach programu POWER).

4.3 Reforma systemu edukacji

Fragment „Sprawozdania krajowego Polska 2017”: *Reforma systemu szkolnictwa od września 2017 r. budzi szereg obaw wśród zainteresowanych podmiotów.* (str. 28)

Główne działania zaplanowane na lata 2017-2018:

Zmiana ustawy Prawo oświatowe (MEN)

Celem reformy edukacji jest przygotowanie absolwentów kończących cały cykl kształcenia (w szkole podstawowej, gimnazjum, w różnych typach szkół ponadgimnazjalnych) do kontynuacji nauki na studiach wyższych lub do wejścia na rynek pracy. W opinii MEN, bazującego na badaniach statystyki publicznej, administracyjnych, kontrolnych i naukowych oraz wynikach dodatkowego badania PISA w Polsce (opcja krajowa), stan ten nie jest zadowolający i wymaga zmiany.

Kluczowym celem zmian jest podniesienie poziomu kształcenia oraz poziomu bezpieczeństwa uczniów w szkołach. Przyczyną proponowanych obecnie zmian jest również diagnoza obecnego stanu liceów ogólnokształcących i szkół zawodowych. Na uwagę zasługuje również fakt, że 26 z 37 rektorów szkół wyższych wyraziło negatywną ocenę przygotowania absolwentów szkół ponadgimnazjalnych do podjęcia studiów, wskazując na zbyt krótki czas nauki w liceum ogólnokształcącym. Obecnie, znaczna liczba gimnazjów w dużych miastach prowadzi selektywny nabór, co skutkuje istotnym zróżnicowaniem wyników egzaminu gimnazjalnego pomiędzy szkołami. Jest to sprzeczne z założeniami reformy z 1999 r., która zakładała, że obwodowe gimnazja będą służyć wyrównywaniu szans edukacyjnych (z badań wynika, że selekcjonowanie uczniów nie sprzyja ani podnoszeniu wyników, ani wyrównywaniu szans). Z kolei na terenach wiejskich duża część gimnazjów funkcjonuje w zespołach ze szkołami podstawowymi.

Powyższe działania mają poparcie większości obywateli. Badania opinii publicznej w latach 2015-2017 potwierdzają, że większość ankietowanych chce wydłużenia nauki w szkole podstawowej oraz w liceach i technikach.⁸

Zaprojektowane zmiany ujęte w nowej ustawie - Prawo oświatowe dotyczą wielu kwestii w oświacie, m.in. ustroju szkolnego oraz związanych z tym modyfikacji w organizacji i funkcjonowaniu szkół i placówek oświatowych. Przewiduje się także inne zmiany systemowe w wybranych obszarach oświaty, wzmacniające i uzupełniające zmiany ustroju szkolnego.

Zgodnie z zapisami ustawy – Prawo oświatowe ustrój szkolny z obecnego systemu będzie przekształcony w strukturę obejmującą: 8-letnią szkołę podstawową, 4-letnie liceum ogólnokształcące, 5-letnie technikum, 3-letnią branżową szkołę I stopnia, 2-letnią branżową szkołę II stopnia, 3-letnią szkołę specjalną przysposabiającą do pracy, szkołę policealną. Ponadto planowane są dostosowania w zakresie:

- organizacji kształcenia w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, w tym funkcjonowania oddziałów dwujęzycznych, międzynarodowych, sportowych oraz szkół dla dorosłych,
- określenia czasu trwania obowiązku szkolnego oraz zapisów dotyczących form spełniania obowiązku szkolnego i obowiązku nauki,
- mechanizmów rekrutacyjnych do szkół,
- podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego,
- podręczników do kształcenia ogólnego, w tym w zakresie dotacji podręcznikowej,
- ramowych planów nauczania,
- druków szkolnych i świadectw,
- systemu egzaminacyjnego, w tym wprowadzenie egzaminu ośmioklasisty.

Harmonogram

- Termin wejścia w życie ustawy – **1 września 2017 r.**
- Zmiany przepisów dotyczących: podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego oraz ramowych planów nauczania będą wchodziły w życie sukcesywnie, **począwszy od roku szkolnego 2017/2018 do roku szkolnego 2019/2020**, stosownie do objęcia reformą systemu edukacji kolejnych roczników uczniów.
- Zmiany przepisów dotyczących dopuszczania do użytku podręczników do kształcenia ogólnego, w tym dotacji podręcznikowej będą wchodziły w życie sukcesywnie, **począwszy od I kwartału 2017** do objęcia reformą systemu edukacji kolejnych roczników uczniów.

⁸ Biorąc pod uwagę różnice metodologiczne między ośrodkami badań można stwierdzić, że utrzymuje się społeczne poparcie dla zmiany struktury szkolnej. W roku 2015 większość ankietowanych poparło likwidację gimnazjów - 68% w badaniu IBRIS i 56% w badaniu Pollster. W roku 2016 była to także opinia większości - 64% z ponad 12 tys. rodziców korzystających z e-dziennika i uczestniczących w ankiecie firmy Vulcan, 57% ankietowanych w badaniu Pollster, 48% w badaniu Millward Brown. Ostatnie badanie ze stycznia 2017 r. (CBOS) wskazuje na poparcie w tej sprawie 57% ankietowanych wobec 24% przeciwnych temu i 19% niezdecydowanych.

- Zmiany przepisów dotyczących druków szkolnych i świadectw wynikające z reformy systemu oświaty będą wchodziły w życie sukcesywnie, począwszy od 2017 r.

Finansowanie

Planowane skutki finansowe na sektor finansów publicznych związanych z wdrożeniem ustawy – Prawo oświatowe i przepisów wprowadzających, w roku 2017 wynoszą ok. 509 mln zł, w tym z budżetu państwa 130,1 mln zł i ok. 379 mln zł z budżetu jednostek samorządu terytorialnego. W roku 2018 wydatki ogółem szacowane są na ok. 422 mln zł.

4.4 Opieka zdrowotna

Fragment „Sprawozdania krajowego Polska 2017”: *Polska musi się zmierzyć z wyzwaniami dotyczącymi dalszej poprawy opłacalności wydatków na służbę zdrowia. Wyzwania te obejmują lepszą opiekę podstawową, dalsze rozwijanie skoordynowanej opieki zdrowotnej (...) (str. 31)*

Główne działania zaplanowane na lata 2017-2018:

Zmiana modelu organizacyjnego podstawowej opieki zdrowotnej (MZ)

Podstawowa opieka zdrowotna (POZ) odgrywa kluczową rolę w systemie ochrony zdrowia. Od jej sprawności i skuteczności w ogromnym stopniu zależy efektywność całego systemu opieki medycznej. Dla dalszego rozwoju POZ uzasadnione jest przygotowanie i wdrożenie odpowiedniej ustawy, która zwiększy rolę POZ i zapewni skoordynowanie działań z innymi częściami systemu opieki zdrowotnej, zwiększy rolę profilaktyki i edukacji zdrowotnej i pozwoli na realizację kompleksowej i holistycznej POZ ukierunkowanej na pacjenta i społeczność lokalną, jak również zwiększy rolę personelu medycznego w POZ.

Celem projektowanej ustawy o podstawowej opiece zdrowotnej jest:

1. zdefiniowanie roli i miejsca POZ w systemie ochrony zdrowia,
2. poprawa organizacji i funkcjonowania POZ,
3. zwiększenie efektywności i zapewnienie skoordynowania działań POZ z innymi częściami systemu,
4. zwiększenie roli profilaktyki i edukacji zdrowotnej,
5. stworzenie mechanizmu finansowego motywowania świadczeniodawców do podnoszenia poziomu jakości udzielanych świadczeń.

Projektowane rozwiązania zakładają również wprowadzenie modelu opieki koordynowanej nad pacjentem, poprzez zapewnienie szerszego katalogu badań diagnostycznych i konsultacji specjalistycznych zapewnianych w ramach POZ, adresowanego do pacjentów z wybranymi chorobami przewlekłymi. Jego wprowadzenie zostanie poprzedzone rocznym programem pilotażowym.

Harmonogram

- Planowane wejście w życie przepisów ustawy – **III kwartał 2017 r.**
- Rozpoczęcie programu pilotażowego dotyczącego opieki zintegrowanej – **I kwartał 2018 r.**

Finansowanie

Proponowane rozwiązania nie spowodują dodatkowych skutków dla finansów publicznych gdyż zostaną sfinansowane ze środków NFZ przewidzianych w planie finansowym na rok 2017 i lata następne.

Fragment „Sprawozdania krajowego Polska 2017”: *Niedobory personelu są szczególnie zauważalne w niektórych regionach i w niektórych specjalizacjach, z czego wynikają znaczne różnice w dostępności opieki na poziomie regionów i podsektorów.* (str. 31)

Główne działanie zaplanowane na lata 2017-2018:

Zwiększenie fachowej kadry służby zdrowia (MZ)

Aby łagodzić problem niewystarczającej dostępności opieki medycznej i zaradzić negatywnym efektem zmniejszania się liczby pracowników służby zdrowia, Ministerstwo Zdrowia zwiększyło limit miejsc na kierunku lekarskim. Kierując się troską o jakość leczenia przywrócono staż podyplomowy.

W czasie obowiązywania KPR 2017/2018 nastąpi realizacja kursów specjalizacyjnych w ramach projektu dot. kształcenia specjalizacyjnego lekarzy w dziedzinach istotnych z punktu widzenia potrzeb epidemiologiczno-demograficznych kraju. Celem głównym projektu jest zwiększenie kwalifikacji zawodowych lekarzy poprzez wsparcie procesu kształcenia specjalizacyjnego lekarzy w dziedzinach istotnych z punktu widzenia epidemiologiczno-demograficznego kraju tj. specjalizacji w zakresie onkologii (onkologia kliniczna, radioterapia onkologiczna, chirurgia onkologiczna, patomorfologia, hematologia), szeroko rozumianej geriatry (geriatria, reumatologia, ortopedia i traumatologia narządu ruchu, rehabilitacja medyczna) oraz medycyny rodzinnej. Dzięki zapewnieniu odpowiedniej liczby kursów specjalizacyjnych oraz innych form wsparcia (staże, konferencje) dla specjalizujących się lekarzy powinno nastąpić zwiększenie liczby specjalistów w dziedzinach objętych projektem co przyczyni się do zapewnienia odpowiedniej liczby specjalistów w dziedzinach istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych kraju.

Harmonogram

- Organizacja 163 kursów specjalizacyjnych dla 3740 lekarzy – **od II kw. 2017 do I kw. 2018 r.**

Finansowanie

Nazwa działania lub części działania	2017			2018		
	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich - PO WER (w tys. zł)	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich - PO WER (w tys. zł)
Realizacja kursów specjalistycznych	21 600	2600	19000	16 800	2800	14 000

4.5 Ochrona środowiska

Fragment „Sprawozdania krajowego Polska 2017”: *Polska jest na dobrej drodze, aby wypełnić warunki wstępne (ex – ante). Wyjątek stanowi gospodarka odpadami i gospodarka wodna.* (str. 17)

Główne działanie zaplanowane na lata 2017-2018:

Nowa ustawa - Prawo Wodne (MŚ)

Zakładany zakres reformy gospodarki wodnej zmierza do wprowadzenia w obszarze regulacji nowej ustawy – Prawo wodne instrumentów zapewniających osiągnięcie celu Ramowej Dyrektywy Wodnej, jakim jest pełna realizacja zlewniowej polityki gospodarowania wodami spełniającej kryteria funkcjonalności i bezpieczeństwa oraz zrównoważonego rozwoju, efektywności ekonomicznej, trwałości ekosystemów i akceptacji społecznej zgodnie z zasadą zrównoważonego gospodarowania wodami, w

tym także z gospodarczym korzystaniem z zasobów wodnych. Konieczne jest więc ukształtowanie rozwiązań prawnych, organizacyjnych, finansowych i technicznych w gospodarowaniu wodami, które zapewnią trwałą i zrównoważony społeczno-gospodarczy rozwój kraju, z uwzględnieniem potrzeb gospodarczego wykorzystania wód oraz zapewnieniem dostępności zasobów wodnych o odpowiedniej jakości i we właściwej ilości.

Konieczne jest także zapewnienie realnej i efektywnej władzy wodnej rozumianej zgodnie z art. 3 Ramowej Dyrektywy Wodnej i jej adekwatnego wpływu na sprawy gospodarki wodnej, w tym w szczególności planowania w gospodarowaniu wodami, ochrony zasobów wodnych oraz wprowadzenia systemu zgód wodnoprawnych. Władza wodna powinna mieć także decydujące zdanie w zakresie kierunków prowadzenia inwestycji na wodach i utrzymania urządzeń wodnych, a także zapewnienie osiągnięcia dobrego stanu wód i minimalizację ryzyka powodziowego na wszystkich szczeblach zlewniowego zarządzania zasobami wodnymi. Władzę wodną będzie stanowił minister właściwy do spraw gospodarki wodnej.

W ramach wypełnienia warunkowości ex-ante uruchomienia środków pochodzących z programów operacyjnych Unii Europejskiej na lata 2014–2020 oraz zgodnie z art. 9 Ramowej Dyrektywy Wodnej postuluje się wprowadzenie systemowego rozwiązania zrównoważonego gospodarowania zasobami wodnymi opartego na systemie usług wodnych. Polska jest krajem o stosunkowo małych zasobach wodnych, a efektywność ich użytkowania jest niska. Co więcej, w niektórych częściach Polski występują okresowo trudności w zaopatrzeniu w wodę, w tym w szczególności wodę pitną na potrzeby ludności. Stworzenie nowego, efektywnego systemu finansowania gospodarki wodnej oraz systemu bodźców finansowych kształtujących potrzeby wodne społeczeństwa i gospodarki, ma w tym obszarze znaczenie kluczowe, w tym także w ramach adaptacji do zmian klimatu.

Nowy system finansowania gospodarki wodnej, oparty na elastycznych instrumentach finansowych, powinien więc znacznie przyczynić się do efektywnego i sprawnego gospodarowania zasobami wodnymi oraz do wydatkowania środków na działania związane z zapewnieniem dostępności wód o odpowiednich parametrach jakościowych i we właściwej ilości.

Harmonogram

Wejście w życie ustawy - Prawo wodne - III kwartał 2017 r.

Finansowanie

Działanie nie będzie miało wpływu na budżet państwa w momencie zniesienia obecnie funkcjonujących zwolnień z tytułu poboru wód.

Projektowany system, z uwagi na zmianę definicji usług wodnych (Stan spełnienia przez Polskę tego warunku (ex-ante) oraz działania niezbędne do jego wypełnienia zapisano we właściwych, krajowych programach operacyjnych - czyli możliwość wydatkowania kwoty sięgającej ok. 2,3 mld euro ze środków PO IiŚ 2014-2020 oraz ok. 1,2 mld euro ze środków w RPO 2014-2020.) a przede wszystkim zniesienie aktualnie obowiązujących zwolnień z opłat za pobór wód, będzie oznaczał pozyskanie środków finansowych na strategiczne zadania w zakresie obszaru gospodarki wodnej. Poza likwidacją zwolnień z opłat za pobór wód zakłada się również rozszerzenie definicji usług wodnych w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych (z uwagi na konieczność wypełnienia regulacji unijnych oraz możliwość wykorzystania środków UE (POIiŚ 2014-2020), zapisanych w działaniu 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe). Zwiększenie środków będących w dyspozycji sektora gospodarki wodnej ma na celu przede wszystkim realizację dokumentów o strategicznym charakterze w gospodarce wodnej, z uwagi na ograniczone możliwości pozyskania środków z budżetu państwa na ten cel.

Fragment „Sprawozdania krajowego Polska 2017”: *Odnotowano poprawę w obszarze gospodarowania odpadami, chociaż nie uruchomiono jeszcze systemu selektywnego zbierania odpadów dla wszystkich gmin.* (str. 41)

Główne działania zaplanowane na lata 2017-2018:

Gospodarka o obiegu zamkniętym i zmiana przepisów dotyczących gospodarowania odpadami (MŚ, MR)

W ramach Zespołu do spraw Gospodarki o Obiegu Zamkniętym, opracowany zostanie projekt Mapy drogowej. **Mapa drogowa** ma zaproponować zestaw działań, które spowodują przejście polskiej gospodarki na tory gospodarki o obiegu zamkniętym, gdzie produkty i surowce pozostają w gospodarce tak długo, jak jest to możliwe, a wytwarzanie odpadów jest jak najbardziej zminimalizowane. Idea ta uwzględni wszystkie etapy cyklu życia produktu, zaczynając od jego projektowania, poprzez produkcję, konsumpcję, zbieranie odpadów, aż do ich zagospodarowania. W gospodarce o obiegu zamkniętym istotne jest to, żeby odpady – jeżeli już powstaną – były traktowane jako surowce wtórne. Prace obejmą obszary: 1) Zrównoważona produkcja przemysłowa, 2) Zrównoważona konsumpcja, 3) Biogospodarka oraz 4) Nowe modele biznesowe. Jednocześnie, podejście gospodarki o obiegu zamkniętym, realizowane np. w odniesieniu do projektowania produktów czy do procesów produkcyjnych ma na celu zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorców oraz podniesienie ich konkurencyjności.

Gospodarka o obiegu zamkniętym i traktowanie odpadów, jako surowce to idee wyjściowe towarzyszące przygotowaniu **rozporządzenia w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów**. Odsetek odpadów komunalnych poddawanych recyklingowi w Polsce to 43% w roku 2015 (wg danych GUS) przy średniej dla UE równej 45%. Wprowadzane zmiany legislacyjne niewątpliwie mają szanse przyczynić się do kontynuacji wzrostu ilości odpadów poddanych recyklingowi. Wejdą one w życie od 1 lipca 2017 r. i będą obowiązywały na terenie całego kraju. Od tej pory odpady będą dzielone na minimum cztery frakcje. Do pojemnika/worka niebieskiego trafi papier, do zielonego – szkło (z możliwością rozdzielenia na szkło bezbarwne – białe i szkło kolorowe – zielony pojemnik/worek), żółtego – metale i tworzywa sztuczne, a do brązowego – odpady ulegające biodegradacji. Na wymianę pojemników na te we właściwych kolorach gminy będą miały pięć lat. Czyli będą musiały to zrobić maksymalnie do 30 czerwca 2022 r. Ministerstwo Środowiska wprowadziło również okres przejściowy ze względu na konieczność wygaszenia już obowiązujących umów z firmami odbierającymi odpady. Oznacza to, że wprowadzenie nowych zasad segregacji odpadów w poszczególnych gminach, będzie odbywało się w terminach uzależnionych od czasu zakończenia tych umów, lecz nie dłużej niż do 30 czerwca 2021 r.

Kolejnym elementem jest przyjęcie rozporządzenia w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska. Głównym celem projektowanego rozporządzenia jest podwyższenie stawek opłat za składowanie odpadów takich jak: zużyte baterie i zużyte akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady komunalne, odpady opakowaniowe, a także odpady pochodzące z mechanicznej obróbki odpadów komunalnych. W projekcie rozporządzenia określono stopniowy wzrost stawek opłat tych odpadów w 3-letniej perspektywie czasowej (do roku 2020). Wprowadzane zmiany legislacyjne przyczynią się do zwiększenia ilości odpadów poddawanych recyklingowi poprzez wprowadzenie bodźca ekonomicznego.

Harmonogram

- Wejście w życie rozporządzenia w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów – **III kw. 2017 r.** (MŚ)
- Opracowanie projektu Mapy drogowej w ramach Zespołu do spraw Gospodarki o Obiegu Zamkniętym - **III kw. 2017 r.** (MR)

- Przyjęcie Mapy drogowej transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym przez Komitet Rady Ministrów i Radę Ministrów – **IV kw. 2017 r. (MR)**
- Wejście w życie rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska – **I kw. 2018 r. (MŚ)**

Finansowanie

Projektowane rozwiązania z zakresu rozporządzenia o sposobie zbierania odpadów nie mają wpływu na budżet państwa. Jednostki samorządu terytorialnego poniosą szacunkowe roczne koszty w wielkości 11-140 mln zł związane z koniecznością zakupu pojemników lub worków do selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Duża rozpiętość związana jest z brakiem możliwości określenia, na jaki typ pojemnika do selektywnej zbiórki odpadów zdecyduje się dana gmina. Koszty te mogą zostać poniesione przez gminę z odrębnych środków lub przeniesione na właścicieli nieruchomości. Ze względu na możliwości zróżnicowania systemów gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gmin nie jest możliwe dokładne oszacowanie kosztów wymiany pojemników na odpady.

Wyższe stawki opłat za składowanie odpadów dla określonych rodzajów odpadów (87), mogą wpłynąć na wzrost przychodów Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz powiatów i gmin, o ile nie nastąpi oczekiwane zmniejszenie ilości składowanych odpadów (które wyniknie m.in. z uzyskania wyższego poziomu selektywnej zbiórki u źródła, zwiększenia uzyskanych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia, a także z samego zwiększenia przedmiotowym rozporządzeniem stawek opłat za składowanie odpadów). Podwyższenie stawek opłat za składowanie takich odpadów, jak np. zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte pojazdy, nie powinno wpłynąć na koszty systemu gospodarowania tymi odpadami, w tym na warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Wzrost stawek opłaty za umieszczanie odpadów na składowiskach odpadów, w szczególności odpadów komunalnych oraz odpadów poużytkowych, nie pociągnie za sobą wzrostu kosztów zagospodarowania odpadów w miejscach gdzie dominującą metodą zagospodarowania będą procesy mające na celu w jak największym zakresie odzysk i recykling tzw. odpadów surowcowych.

Działania wspierające gospodarkę odpadami są aktualnie finansowane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 - Działanie 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi (projekty, których rezultatem ma być zapobieganie powstawaniu odpadów, wykorzystanie właściwości materiałowych odpadów, zmniejszenie ilości odpadów komunalnych podlegających składowaniu). Ponadto działania te mogą być dofinansowywane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz 16 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Odrębnymi środkami na rzecz ochrony środowiska dysponują również samorządy – w tym w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020.

5. Działania na rzecz realizacji celów strategii Europa 2020

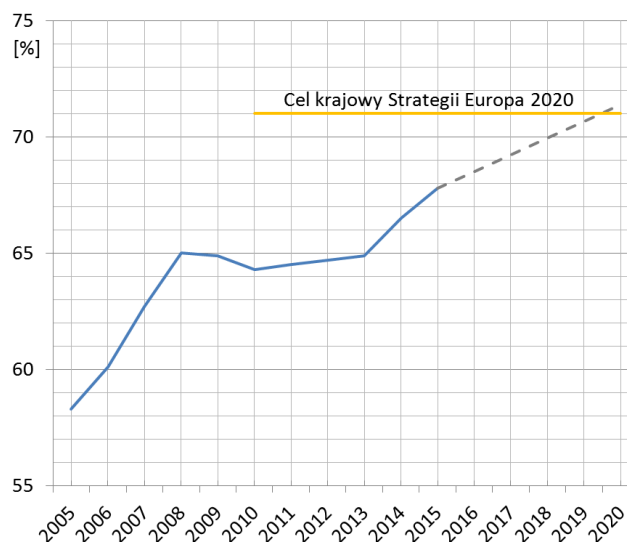
5.1 Stopień realizacji celów

Monitorowanie postępów w realizacji Strategii Europa 2020 odbywa się poprzez wskaźniki związane z pięcioma głównymi celami strategii: zatrudnienie, badania i rozwój, energia i klimat, edukacja i szkolnictwo wyższe, ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego.

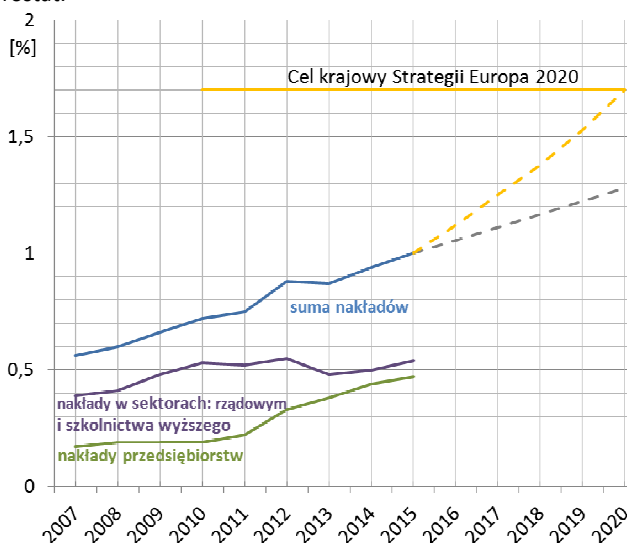
Pierwszy cel związany z zatrudnieniem monitorowany jest za pomocą wskaźnika zatrudnienia, czyli odsetka osób pracujących w wieku 20-64 lata. Wartość docelowa dla Polski przyjęta na rok 2020 to 71%. Dostępne dane pokazują, że poza spowolnieniem w latach 2009-2013 widoczny jest dynamiczny wzrost tego wskaźnika. Jeżeli trend wzrostowy z lat 2005-2015 pozostanie utrzymany, Polska ma duże szanse osiągnąć cel krajowy przed 2020 r. W 2015 r. wskaźnik zatrudnienia w Polsce wynosił 67,8% przy średniej dla Unii Europejskiej równej 70,1%. (wykres 1). Pozytywną sytuację związaną z zatrudnieniem potwierdzają również ostatnie dane dotyczące bezrobocia. W grudniu 2016 stopa bezrobocia wyniosła 8,3% i był to najlepszy wynik dla tego miesiąca w ciągu ostatniego ćwierćwiecza.

Kolejnym ważnym dla Strategii Europa 2020 celem jest wzrost nakładów na badania i rozwój. Biorąc pod uwagę obecne tempo wzrostu osiągnięcie zadeklarowanych celów jest wyzwaniem zarówno dla Polski jak i Unii Europejskiej w całości (1,7% ver. 3%). **W roku 2015 nakłady na badania i rozwój w Polsce wyniosły 1% PKB**, co oznacza wzrost w relacji do 2014 r. o 0,06 pp. Po rozłożeniu sumy nakładów na B+R na poszczególne sektory widoczny jest dynamiczny wzrost nakładów na B+R w sektorze przedsiębiorstw, który daje nadzieję na poprawę obecnej sytuacji. Jednakże do osiągnięcia zakładanego celu konieczne będzie zintensyfikowanie działań w sektorze rządowym i szkolnictwa wyższego (wykres 2). Udział funduszy strukturalnych w wydatkach publicznych na B+R w latach 2011-2015 waha się w przedziale 35-41%.⁹

Wykres 1 Wskaźnik zatrudnienia w grupie wiekowej 20-64 lata oraz prognoza wzrostu wskaźnika na podstawie trendu z lat 2005-2015. / Opracowanie własne. Dane Eurostat.

Wykres 2 Poziom nakładów na badania i rozwój w relacji do PKB (linia niebieska – suma, linia fioletowa – nakłady w sektorze rządowym i szkolnictwa wyższego, linia zielona – nakłady przedsiębiorstw); prognoza wzrostu wskaźnika na podstawie trendu z lat 2007-2015 (szara linia przerywana) oraz prognoza dojścia do celu MNiSW (żółta linia przerywana). / Opracowanie własne. Dane Eurostat.

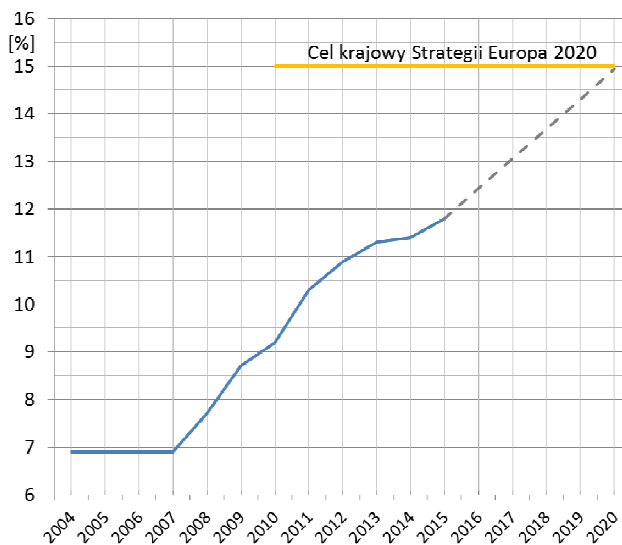
⁹ Obliczenia własne MR na podstawie SL 2014.

Trzecia grupa wskaźników Strategii Europa 2020 związana jest ze zmianą klimatu i zrównoważonym wykorzystaniem energii.

Cel ogólnoeuropejski to tzw., „20/20/20” co oznacza ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do poziomu z 1990 r., zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do 20% oraz wzrost efektywności energetycznej do 20%. W obrębie powyższych założeń dla każdego państwa członkowskiego zostały ustalone cele szczegółowe, a ich wypełnienie spowoduje osiągnięcie celu „20/20/20” w UE jako całości.

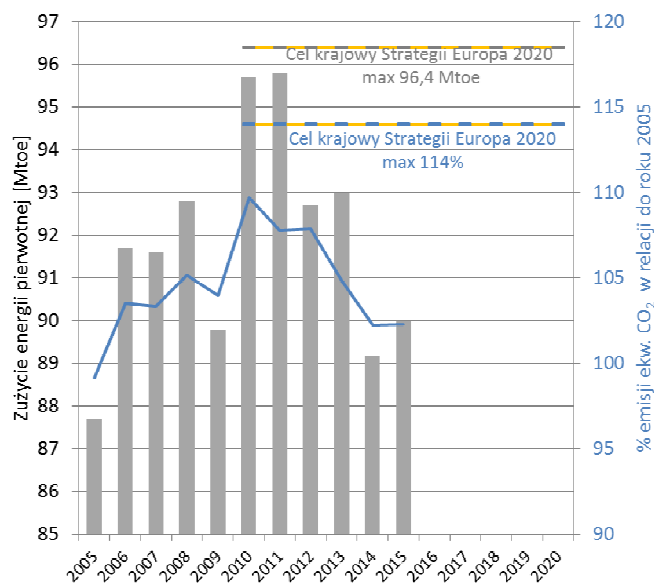
Udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto, po kilkuletnim (2004-2007) zastoju, systematycznie rośnie - **do 11,8% w 2015 roku** (dane wstępne). Trend wzrostu obliczony na podstawie danych przekazanych przez GUS do Eurostatu z lat 2007-2015 pokazuje, że prawdopodobne jest osiągnięcie w roku 2020 zakładanego celu krajowego (wykres 3).

Wykres 3 Udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto oraz prognoza wzrostu na podstawie trendu z lat 2007-2015. / Opracowanie własne. Dane Eurostat.

Drugi wskaźnik związany z ograniczeniem emisji gazów cieplarnianych jest realizowany poprzez dwa mechanizmy przypisane do różnych sektorów gospodarki, czyli system handlu emisjami realizowany na poziomie przedsiębiorstw (ETS) oraz realizowane na poziomie krajowym ograniczenie emisji w sektorach nieobjętych tym systemem ETS (non-ETS lub ESD ang. *Effort Sharing Decision*). Ostatnie (wstępne) **dane Eurostat z roku 2015 wskazują, że emisja z sektorów non-ETS w Polsce wzrosła zaledwie o 2,3%** w stosunku do roku bazowego (przy dopuszczalnym prognozie wzrostu w roku 2020 o **14% w relacji do roku 2005**). Dodatkowo trend emisji z okresu 2010-2015 jest spadkowy, co sprawia, że Polska zwiększa różnicę pomiędzy maksymalnym dozwolonym poziomem emisji a aktualną emisją. Przy utrzymaniu trendu spadku emisji z wskazanego okresu, Polska w roku 2020 osiągnie poziom emisji o 6% niższy niż w roku bazowym. Inny wariant biorący pod uwagę trend z lat 2005-2015 jest wzrostowy i zakłada emisję na poziomie 6% wyższym w stosunku do roku bazowego. Reasumując obie prognozowane wartości wskazują, że cel zostanie osiągnięty z bezpieczną rezerwą.

Wykres 4 Zużycie energii pierwotnej (kolor szary) oraz poziom emisji ekwiwalentu CO₂ w sektorach non-ETS w relacji do roku 2005 (kolor niebieski). / Opracowanie własne. Dane Eurostat.

Z kolei w dziedzinie efektywności energetycznej, Polska zadeklarowała zużycie energii pierwotnej nie większej niż 96,4 Mtoe (milion ton ekwiwalentu ropy naftowej). Uwzględniając **dane z 2015 roku (zużycie na poziomie 90,0 Mtoe)** i długookresowy trend z lat 1990-2015 należy oczekiwać spadku wskaźnika do 88,3 Mtoe w roku 2020. Trend obliczony na podstawie krótszego okresu tj. 2005-2015 przewiduje osiągnięcie w roku 2020 wartości 92,9 Mtoe. Na uwagę zasługuje fakt, iż obie wartości

spełniają zakładany cel. Jako prawdopodobną wartość można by uznać średnią z obu trendów i prognozować zużycie energii na poziomie 91 Mtoe w roku 2020 (wykres 4).

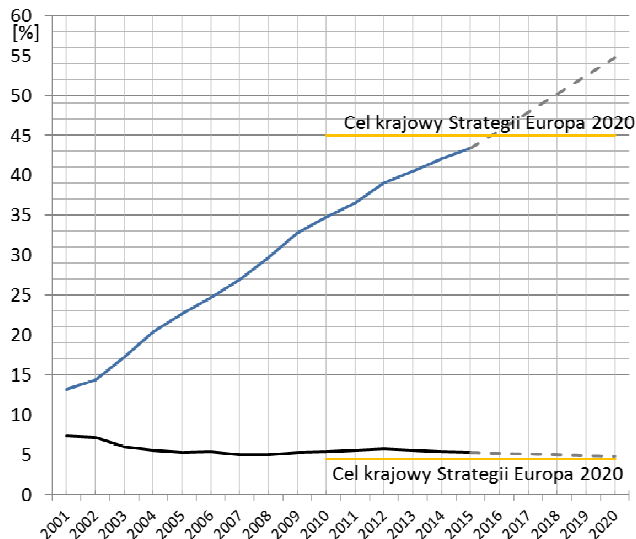
Cele Strategii Europa 2020 związane z edukacją to ograniczenie liczby uczniów przedwcześnie kończących edukację oraz wzrost liczby osób z wykształceniem wyższym. W przypadku pierwszego ze wskaźników Polska zadeklarowała bardzo ambitny cel krajowy (poniżej 4,5% ver. 10% dla całej Unii Europejskiej). **Wskaźnik młodzieży niekontynuującej nauki w roku 2015 wynosił 5,3% populacji w wieku 18-24 lata.** Wskaźnik w latach 2003-2015 zmieniał się nieznacznie osiągając średnią w tym okresie 5,4% z odchyleniem +/- 0,6 pp. Jednakże dane z ostatnich 3 lat (2013-2015) pokazują systematyczny spadek o ok. 0,1 pp rocznie.

W zakresie poprawy poziomu wykształcenia Polska osiąga bardzo dobre wyniki. Ostatnie dostępne dane z 2015 roku wskazują, że **43,4% populacji w wieku 30-34 lata posiada wykształcenie wyższe.** Zgodnie z

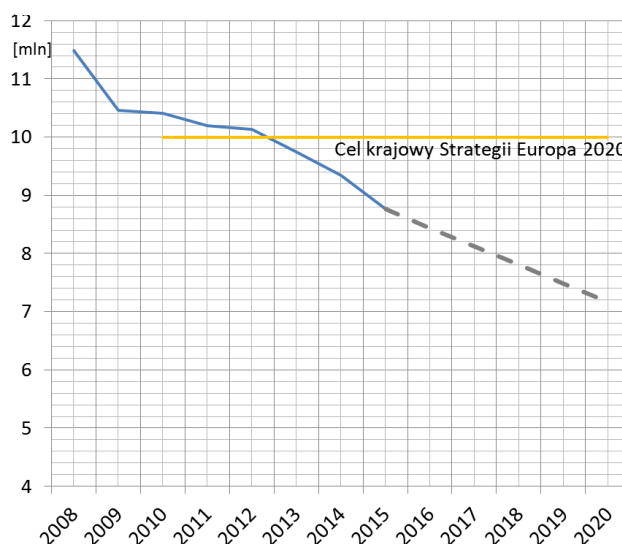
obecnym trendem wzrostu na podstawie danych z lat 2001-2015 prawdopodobne jest osiągnięcie celu (**45% osób w wieku 30-34 lat z wykształceniem wyższym**) już w roku 2016. Warto również odnotować bardzo dynamiczny wzrost tego wskaźnika, który w roku 2001 wynosił 13%, a obecnie osiąga wartość ponad 3 krotnie wyższą.

Piątym z kolei celem strategii Europa 2020 jest **obniżenie liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, o co najmniej 1,5 mln w odniesieniu do roku 2008.** W liczbach bezwzględnych w 2015 roku liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w Polsce wyniosła 8,76 miliona, co odpowiada 23,4% społeczeństwa. **Liczba osób zagrożonych spadła pomiędzy 2008 i 2015 rokiem o 2,73 miliona.** Cel krajowy został przez Polskę osiągnięty już w 2013 roku, co więcej zakładając obecny trend zmian w roku 2020 prawdopodobne jest osiągnięcie wartości redukcji na poziomie około 4 milionów, wówczas odsetek osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym spadnie do poziomu 20% społeczeństwa (wykres 6).¹⁰

Wykres 5 Młodzież niekontynuująca nauki (kolor czarny) oraz osoby w wieku 30-34 lata posiadające wyższe wykształcenie (kolor niebieski), dodatkowo prognozy na podstawie trendu z lat 2001-2015 (kolor szary, linia przerywana). / Opracowanie własne. Dane Eurostat.

Wykres 6 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz prognoza spadku liczby osób zagrożonych na podstawie trendu z lat 2008-2015. / Opracowanie własne. Dane Eurostat.

¹⁰ Partnerzy społeczno - gospodarczy od roku 2013 wskazywali, że cel krajowy w zakresie ograniczenia ubóstwa jest nieoszacowany i postulowali o zwiększenie go do 3 milionów, na co strona rządowa się nie zgodziła.

5.2 Cel w zakresie zatrudnienia

Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata (w %) ogółem w Polsce w latach 2010-2020

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	64,3	64,5	64,7	64,9	66,5	67,8	69,3	69,7	70,2	70,6	71,0

Źródło: Dane dla lat 2010-2016 - na podstawie BAEL, GUS. Dla lat 2017-2020 – prognoza MRPiPS¹¹

Główne działania zaplanowane na lata 2017-2018:

Realizacja „Gwarancji dla młodzieży” w Polsce (MRPiPS)

Realizacja Gwarancji dla młodzieży w Polsce rozpoczęła się w roku 2014. W jej początkowej fazie, działania aktywizacyjne wobec młodych bezrobotnych prowadzone były wyłącznie przez urzędy pracy i Ochotnicze Hufce Pracy. W listopadzie 2014 roku na terytorium całego kraju rozwinięty został program pożyczkowy realizowany przez Bank Gospodarstwa Krajowego (wcześniej, w fazie pilotażu, obejmujący jedynie 3 województwa), natomiast w grudniu 2014 r. nastąpiło oficjalne przyjęcie przez Komisję Europejską Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER), co otworzyło możliwość finansowania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego konkursów centralnych i regionalnych na działania aktywizacyjne dla młodzieży NEET. Tym samym, w końcu 2014 r. istniały już warunki prawne i organizacyjne dla realizacji Gwarancji dla młodzieży we wszystkich formach wymienionych w przygotowanym w grudniu 2013 r. „Planie realizacji Gwarancji dla młodzieży w Polsce”. W roku 2015 i 2016 kontynuowana była aktywizacja młodzieży w urzędach pracy (także poprzez współpracę z BGK w ramach programu „Pierwszy biznes – Wsparcie w starcie”) i poprzez Ochotnicze Hufce Pracy.

W obecnym okresie realizacji KPR, obok standardowych działań urzędów pracy i BGK, realizowane będą projekty OHP „Akcja aktywizacja YEI i EFS” oraz „Obudź swój potencjał YEI i EFS”, w ramach których świadczone będą: indywidualne wsparcie psychologiczne, grupowe warsztaty aktywnego poszukiwania pracy, kursy zawodowe, kwalifikacyjne kursy zawodowe, kursy językowe, kurs ECDL, kurs prawa jazdy, kurs przedsiębiorczości, pośrednictwo pracy i pośrednictwo w zakresie organizacji staży zawodowych i staże zawodowe u pracodawców. Następnie, w roku 2017 rozpocznie się realizacja projektów „Od szkolenia do zatrudnienia YEI i EFS” dla 3700 osób biernych zawodowo z grupy NEET. Zakres wsparcia będzie analogiczny do projektów „Akcja aktywizacja YEI i EFS”.

Z kolei, konkursy centralne realizowane są w ramach I Osi priorytetowej Osoby młode na rynku pracy PO WER - Działanie 1.3 Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, Poddziałanie 1.3.1. Celem konkursów jest zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 r.ż. pozostających bez pracy, w tym w szczególności osób, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET). Przedmiotem ogłaszanych przez MRPiPS konkursów w ramach Gwarancji dla młodzieży są projekty dotyczące wsparcia indywidualnej i kompleksowej aktywizacji zawodowo-edukacyjnej osób młodych (bezrobotnych, biernych zawodowo oraz poszukujących pracy, w tym szczególnie osób niezarejestrowanych w urzędzie pracy). W okresie obowiązywania KPR 2017/2018 ogłoszony zostanie drugi konkurs (z trzech łącznie zaplanowanych w ramach GdM). Planuje się, iż w ramach konkursów centralnych wsparciem objętych zostanie ok. 18 tys. osób w wieku 15-29 lat.

Harmonogram

- Zakończenie realizacji projektów OHP „Obudź swój potencjał” – **II kwartał 2017 r.**
- Zakończenie realizacji projektów OHP „Akcja aktywizacja YEI i EFS” – **III kwartał 2017 r.**
- Realizacja przez OHP projektu „Od szkolenia do zatrudnienia YEI i EFS” – **III kwartał 2017 r. – II kwartał 2018 r.**

¹¹ Wstępna prognoza 2017-2020 dokonana w oparciu o wstępne szacunki wskaźników za rok 2016. Prognoza zostanie zweryfikowana, po publikacji przez GUS danych ostatecznych za 2016 r.

- Ogłoszenie II konkursu centralnego - **IV kwartał 2017 r.**

Oprócz ww. działań, w ramach „Gwarancji dla młodzieży” realizowana jest aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiatowych urzędach pracy, udzielane są pożyczki z Banku Gospodarstwa Krajowego oraz realizowane są konkursy regionalne.

Finansowanie

W latach 2017-2018 skutki dla sektora finansów publicznych wyniosą ogółem: odpowiednio ok. 2,7 mld zł rocznie (w tym ok. 1,1 mld zł to budżet środków europejskich); (wg szacunkowego planu finansowania realizacji „Gwarancji dla Młodzieży” w Polsce zawartego w zaktualizowanym Planie Realizacji Gwarancji dla Młodzieży w Polsce z października 2015 r.).

Rozwój sektora ekonomii społecznej (MRPiPS)

Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej jest istotnym działaniem na rzecz wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, gdyż polega na aktywizacji społecznej i zawodowej osób, którym trudno znaleźć zatrudnienie na otwartym rynku pracy.

Realizowane będą dwa podstawowe zadania:

- 1) kontynuacja systemu akredytacji ośrodków wsparcia podmiotów ekonomii społecznej, który ma służyć zapewnieniu, że usługi świadczone przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej mają odpowiednio wysoką jakość, a następnie uruchomienie systemu monitorowania sektora ekonomii społecznej.
- 2) Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej za pomocą zwrotnych instrumentów finansowych. Jednym z kluczowych elementów systemu wsparcia dla Podmiotów Ekonomii Społecznej jest uruchomienie Krajowego Funduszu Przedsiębiorczości Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) (Działanie 2.9 Rozwój ekonomii społecznej). Założenia funduszu opierają się na doświadczeniach z pilotażowego wdrażania pożyczek dla podmiotów ekonomii społecznej w Działaniu 1.4 PO KL. Zgodnie z jego założeniami wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w Podmiotach Ekonomii Społecznej zaplanowano m.in. poprzez udzielanie preferencyjnych pożyczek o przedstawionych poniżej parametrach:
 - pożyczka na start do 100 tys. zł – dla podmiotów działających nie dłużej niż 12 miesięcy;
 - pożyczka na rozwój do 500 tys. zł – dla podmiotów o działających dłużej niż 12 miesięcy.Pożyczki mogą być przeznaczone na zakup inwestycyjny lub na cele obrotowe (zakup materiałów i produktów).

Uruchomiony zostanie także moduł reporenceniowy.

Zakładane efekty do 2023 r.

- 2030 podmiotów ekonomii społecznej, skorzysta ze zwrotnych instrumentów finansowych;
- 1 250 miejsc pracy zostanie utworzonych w podmiotach ekonomii społecznej.

Harmonogram

- Przeprowadzenie naboru wniosków o akredytację Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej - **II kwartał 2017 r. – I kwartał 2018 r.**
- W ramach I tury wniosków pośrednicy finansowi będą udzielać pożyczek z Krajowego Funduszu Przedsiębiorczości Społecznej co najmniej do **I kwartału 2018 r.**

Finansowanie

Działania finansowane będą w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020: Krajowy Fundusz Przedsiębiorczości Społecznej – ok. 0,9 mln zł w roku 2017 oraz 38,8 mln zł w roku 2018 (w całym okresie działania Funduszu w latach 2016-2023 158,9 mln zł).

System akredytacji i standardów działania instytucji wsparcia ekonomii społecznej AKSES – ok. 1,8 mln zł w roku 2017 oraz 1,7 mln zł w roku 2018 (w całym okresie wdrażania systemu w latach 2016-2020 – 8,2 mln zł).

Godzenie życia zawodowego i rodzinnego oraz przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć w miejscu pracy (MRPiPS)

Będą realizowane projekty i konkursy na rzecz wyrównywania szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy oraz godzenia życia zawodowego i rodzinnego.

W II kwartale 2017 r. ukaże się i zostanie rozpowszechniona, opracowana w ramach projektu pt. „Rodzina i praca – to się opłaca!” współfinansowanego ze środków Komisji Europejskiej, praktyczna platforma internetowa, zawierająca kompleksowe informacje nt. mechanizmów godzenia życia zawodowego z rodzinnym oraz pokazująca pracodawcom, jak krok po kroku wprowadzić w swoim zakładzie pracy optymalne rozwiązania z tego zakresu.

W 2017 r. nastąpi dostosowanie, wypracowanego w ramach, finansowanego z Programu Progress, projektu pt. „Równość kobiet i mężczyzn w procesach podejmowania decyzji ekonomicznych – narzędziem zmiany społecznej”, narzędzia wspierającego przedsiębiorstwa w promocji równości płci na stanowiskach kierowniczych w dużych firmach i zwiększaniu uczestnictwa kobiet w procesach podejmowania decyzji ekonomicznych - do specyfiki średnich przedsiębiorstw (zatrudniających od 50 do 249 pracowników) oraz przetestowanie go w 40 przedsiębiorstwach a następnie wdrożenie w 360 przedsiębiorstwach. Narzędziem tym jest Przewodnik dla firm, składający się z części: informacyjnej (stan prawny) oraz praktycznych arkuszy szkoleniowych.

Ponadto w ramach Działania 2.1 PO WER w IV kwartale 2017 roku nastąpi ogłoszenie konkursu pn. „Podnoszenie kompetencji przedstawicieli podmiotów niegminnych, którzy planują utworzenie i prowadzenie ośrodka opieki nad dziećmi do lat 3 i którzy pochodzą z gmin, na terenie których mieszka poniżej 5 tys. ludności”.

W 2017 r. nastąpi ogłoszenie konkursu pn. „**Wdrożenie narzędzi wspierających przeciwdziałanie dyskryminacji w miejscu pracy i w dostępie do zatrudnienia w małych przedsiębiorstwach**” w ramach Działania 2.1 Równość szans mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym w dostępie do zatrudnienia, rozwoju kariery, godzenia życia zawodowego i prywatnego (PO WER). **Program wspierający rozwój instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3** jest realizowany przez MRPiPS od 2011 r. Przewiduje on dofinansowanie ze środków budżetu państwa - w drodze otwartego konkursu ofert - inicjatyw dotyczących tworzenia przez różne podmioty (publicznie i niepubliczne) nowych lub utrzymania już istniejących miejsc w różnych formach instytucji opieki nad małymi dziećmi (żłobek, klub dziecięcy i dzienny opiekun). W listopadzie 2016 r. ogłoszona została kolejna jego edycja - Program „Maluch plus” na 2017 r.).

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pracuje nad możliwością usprawnienia systemu opieki nad dziećmi do lat 3, bazując na doświadczeniach z dotychczasowej kilkuletniej realizacji ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz Programu „Maluch”.

Harmonogram

- Uruchomienie praktycznej platformy internetowej zawierającej informacje nt. mechanizmów godzenia życia zawodowego z rodzinnym – **II kwartał 2017 r.**
- Dostosowanie i wdrożenie Przewodnika dla firm dla średnich przedsiębiorstw” – **II kwartał 2017 r.**
- Przedstawienie koncepcji zmian w ustawie o opiece nad dziećmi do lat 3– **II kwartał 2017 r.**
- Ogłoszenie i rozstrzygnięcie specjalnej edycji Programu Maluch plus 2017 w zakresie dofinansowania zapewnienia funkcjonowania miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 posiadających orzeczenie o niepełnosprawności lub wymagających szczególnej opieki – **II kwartał 2017 r.**
- Prace nad kształtem Programu „Maluch plus” na 2018 r. – **II półrocze 2017 r.**
- Przedstawienie Radzie Ministrów sprawozdania z realizacji ustawy o opiece nad dziećmi do lat 3 za 2016 r. – **III kwartał 2017 r.**
- Ogłoszenie konkursu pn. Wdrożenie narzędzi wspierających przeciwdziałanie dyskryminacji w miejscu pracy i w dostępie do zatrudnienia w małych przedsiębiorstwach – **IV kwartał 2017 r.**

- Ogłoszenie konkursu w celu podniesienie kompetencji przedstawicieli podmiotów niegminnych, którzy planują utworzenie i prowadzenie ośrodka opieki nad dziećmi do lat 3 i pochodzą z gmin, na terenie których mieszka poniżej 5 tys. ludności – **IV kwartał 2017 r.**

Finansowanie

Nazwa działania	2017			2018		
	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich (w tys. zł)	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich (w tys. zł)
Ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3	166 000	166 000				
Konkurs w ramach Działania 2.1. PO WER	900	142	758	1 200	200	1 000
projekt „Rodzina i praca – to się opłaca!”	231	116	115			

5.3 Cel w zakresie nakładów na badania i rozwój

Poziom wielkości nakładów na działalność badawczo-rozwojową w latach 2011-2020 (% PKB)¹²

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
% udział	0,75	0,88	0,87	0,94	1,00	1,12	1,25	1,38	1,53	1,70

Źródło: Dane za 2011-2015 r. - GUS¹³. Dla lat 2016-2020 – MNiSW

Główne działania zaplanowane na lata 2017-2018:

Ustawa o innowacyjności (MNiSW)

Celem projektowanych zmian w przepisach jest pobudzenie i rozwój innowacyjności poprzez likwidację barier administracyjnych i wprowadzenie dodatkowych bodźców, w tym fiskalnych.

W ramach tych działań 1 stycznia 2017 r. weszły w życie przepisy ustawy o zmianie niektórych ustaw określających warunki prowadzenia działalności innowacyjnej (zwanej „pierwszą ustawą o innowacyjności”). Ustawa określa pakiet rozwiązań mających na celu stworzenie bodźców dla działalności innowacyjnej, w szczególności poprzez ulgi podatkowe, ustabilizowanie finansowania komercjalizacji wyników badań naukowych czy ułatwienia proceduralne. Opracowano także Białą Księgę Innowacji, w której zidentyfikowano rozwiązania legislacyjne i organizacyjne, które będą wykorzystane do przygotowania tzw. „drugiej ustawy o innowacyjności”.

Ustawa ma przyczynić się do wzrostu innowacyjności polskiej gospodarki, w szczególności wzrostu liczby innowacyjnych przedsiębiorstw, które prowadzą prace badawczo-rozwojowe. Elementem stymulującym je do ww. działań będą bardziej atrakcyjne ulgi podatkowe na B+R. Ponadto, zwiększona zostanie aktywność centrów badawczo-rozwojowych dzięki bardziej efektywnym mechanizmom ich wsparcia (nowa ulga podatkowa dla CBR). Wprowadzone zostaną także inne rozwiązania podatkowe aktywizujące przedsiębiorstwa do prowadzenia działalności B+R (np. objęcie ulgami przedsiębiorstw

¹²Nakłady wewnętrzne na działalność B+R (GERD - Gross Domestic Expenditures on Research and Development) w relacji do PKB –wartość krajowych nakładów wewnętrznych przeznaczanych na badania i rozwój w relacji do Produktu Krajowego Brutto (źródło: GUS).

¹³Ze względu na przejście z metodologii ESA 1995 na ESA 2010 dane za lata 2011-2012 zmieniono w stosunku do prezentowanych w poprzednich wersjach Krajowego Programu Reform.

w SSE – w przypadku działalności B+R prowadzonej poza tymi strefami) oraz inne rozwiązania aktywizujące jednostki naukowe do komercjalizacji wyników badań naukowych oraz wykorzystania infrastruktury badawczej. Planowane są także zmiany w zakresie ułatwienia procesu patentowania i dostępu do pomocy prawnej w tym zakresie, a także usprawnienia funkcjonowania NCBR.

Fragment „Sprawozdania krajowego Polska 2017”: *Pobudzenie inwestycji w sektorze biznesu pozostaje kluczowym wyzwaniem dla Polski.* (str. 37)

Harmonogram:

- Planowany termin przyjęcia ustawy przez Radę Ministrów – **II kwartał 2017 r.**
- Planowany termin wejścia w życie drugiej ustawy o innowacyjności – **1 stycznia 2018 r.**

Finansowanie:

Skutki finansowe dla sektora finansów publicznych w 2017 r. - 361 mln zł, w 2018 r. - 433 mln zł.

Utworzenie Narodowego Instytutu Technologicznego (MNiSW)

Jednym z elementów zmian zmierzających do zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki i poprawy efektywności instytucji działających na rzecz transferu wiedzy do gospodarki, jest utworzenie Narodowego Instytutu Technologicznego (NIT). NIT ma być instytucją o dużym potencjale badawczym, prowadzącą badania stosowane i rozwojowe, której głównym celem będzie transfer wiedzy do gospodarki poprzez komercjalizację opracowanych technologii, zasilanie firm wysokiej klasy specjalistami i narzędziami zarządzania rozwojem nowych produktów, budowę branżowych i technologicznych centrów kompetencji oraz wsparcie państwa w prowadzeniu polityki technologicznej.

NIT będzie skupiał instytuty badawcze, które spełniają określone kryteria, spośród których najważniejszym jest realizacja przez instytut prac B+R w obszarach wskazanych jako strategiczne w ramach SOR. Ponadto posiadają znaczące osiągnięcia w zakresie wdrożeń i współpracy z przemysłem, posiadają unikatową aparaturę badawczą i legitymują się znaczącymi osiągnięciami naukowymi. Dotychczasowa formuła funkcjonowania instytutów badawczych sprawia, że dokonanie systemowej zmiany, jaką jest powołanie NIT, spowoduje potrzebę dokonania zmian w kilkudziesięciu obowiązujących aktach prawnych. Wszystkie niezbędne zmiany zostaną wprowadzone w formie ustawy przepisami wprowadzającymi ustawę o Narodowym Instytucie Technologicznym.

Fragment „Sprawozdania krajowego Polska 2017”: *Niewielki stopień komercjalizacji wyników badań naukowych oraz słabe powiązania między sektorem nauki i sektorem biznesu ograniczają zdolność innowacyjną gospodarki.* (str. 37)

Harmonogram

- Planowany termin wejścia w życie ustawy o NIT – **IV kwartał 2017 r.**
- Utworzenie NIT – **styczeń 2018 r.**

Finansowanie

Działanie nie spowoduje skutków finansowych dla sektora finansów publicznych. Dotacja podmiotowa, którą w kolejnych latach będzie otrzymywał NIT, nie przekroczy kwoty obecnie przeznaczanej na dotację statutową dla instytutów badawczych.

Zwiększenie ochrony praw własności przemysłowej (MR/Urząd Patentowy RP)

Działania w ramach projektu „Własność intelektualna dla wynalazcy” mają na celu zachęcenie wynalazców (głównie mikro, małych i średnich przedsiębiorców) do bardziej świadomego, skutecznego i ekonomicznie użytecznego korzystania z własnych i cudzych praw własności intelektualnej. Przeprowadzony zostanie przegląd ustawodawstwa oraz zaproponowane zostaną nowe rozwiązania prawne

w ustawie Prawo własności przemysłowej. Równolegle dokonany zostanie przegląd instrumentów wsparcia dla firm (dostępnych w ramach różnych programów), ukierunkowanych na ochronę praw własności intelektualnej a następnie opracowanie propozycji wykorzystania/zmian poszczególnych instrumentów wsparcia ukierunkowanych na ochronę IPR (Prawo Własności Intelektualnej, *ang. Intellectual Property Rights*), w oparciu o zidentyfikowane potrzeby przedsiębiorców.

Ochronie własności intelektualnej służyć będą również działania edukacyjne i uruchomione instrumenty wspierające ubieganie się o ochronę tych praw i ich egzekucję. Skrócenie czasu prowadzenia postępowań sądowych, ujednoczenie orzecznictwa oraz przeszkolenie sędziów winno przełożyć się na zwiększenie wydajności sądownictwa w zakresie własności intelektualnej.

Fragment „Sprawozdania krajowego Polska 2017”: *Niewielki stopień komercjalizacji wyników badań naukowych oraz słabe powiązania między sektorem nauki i sektorem biznesu ograniczają zdolność innowacyjną gospodarki.* (str. 37)

Harmonogram

- Przygotowanie projektu zmian ustawy Prawo własności przemysłowej - **II kwartał 2017 r.**
- Przyjęcie projektu zmian ustawy Prawo własności przemysłowej przez RM – **I kwartał 2018 r.**
- Opracowanie propozycji wykorzystania/zmian poszczególnych instrumentów wsparcia ukierunkowanych na ochronę IPR, w oparciu o zidentyfikowane potrzeby przedsiębiorców – **I kwartał 2018 r.**

Finansowanie

Działanie finansowane w całości ze środków europejskich – na rok 2017 i 2018 po 3,5 mln euro.

Polska Platforma Przemysłu 4.0 (MR)

Celem projektu jest wzrost globalnej konkurencyjności polskiego przemysłu poprzez cyfryzację infrastruktury technicznej. Istotą interwencji jest przebudowa i integracja infrastruktury technicznej w oparciu o prognozy rozwoju rynku Internetu Rzeczy, OZE, paliw kopalnych, magazynów energii i samochodów elektrycznych po roku 2020. Rozwój przemysłu technologii teleinformatycznych, a w szczególności wdrożenie na szeroką skalę produkcji czujników i bazujących na informacjach otrzymywanych z tych sensorów systemów sterowania przyczyni się do powstania nowych modeli zarządzania np. ruchem, transportem, zużyciem energii, a także modeli wytwarzania w innych gałęziach przemysłu np. samochodowego, lotniczego. Nowym czynnikiem jakościowym będzie także coraz powszechniejsze wykorzystania przetwarzania w chmurze obliczeniowej oraz możliwości analizowania i prognozowania w oparciu o przetwarzanie wielkich zbiorów danych (big data). Efektem będzie szybsze tempo rozwoju innowacji, obniżka krańcowych kosztów produkcji i powstawanie platform, które łączą i skupiają różne formy działalności w wielu sektorach oraz zwiększenie skali zysków.

Obecnie trwają prace nad przygotowaniem projektu ustawy o fundacji – Polska Platforma Przemysłu 4.0 oraz statutu.

Harmonogram

- Rozpoczęcie prac nad opracowaniem Green Paper – Przemysł 4.0 - **II kwartał 2017 r.**
- Planowany termin wejścia w życie ustawy o fundacji – Polska Platforma Przemysłu 4.0 – **III kwartał 2017 r.**

Finansowanie

Ocena skutków finansowych odnośnie do przygotowania projektu ustawy o fundacji – Polska Platforma Przemysłu 4.0 będzie możliwa na dalszym etapie prac nad dokumentem.

Realizacja programów sektorowych oraz programów naukowo-badawczych (MNiSW)

Strategiczne programy badań naukowych i prac rozwojowych to wysokobudżetowe programy wynikające z polityki naukowej i innowacyjnej państwa, służące rozwojowi społecznemu i gospodarczemu Polski.

Programy sektorowe służą realizacji dużych przedsięwzięć B+R, istotnych dla rozwoju poszczególnych branż /sektorów gospodarki. W programach sektorowych inicjatorem jest grupa przedsiębiorstw, które występują w imieniu branży (np. za pośrednictwem platformy technologicznej, inicjatywy klastrowej, etc.), przedstawiając zarys agendy badawczej wraz z konkretnym zapotrzebowaniem sektora na prace B+R. Dofinansowanie udzielane jest na realizację projektów, które obejmują badania przemysłowe i prace rozwojowe lub prace rozwojowe. Wsparcie kierowane jest na projekty wpisujące się w Krajową Inteligentną Specjalizację, w tym nowe specjalizacje wynikające z procesu przedsiębiorczego odkrywania. Np. głównym założeniem Wspólnego Przedsięwzięcia NCBR oraz PKP PLK S.A. jest realizacja projektów badawczo-rozwojowych w obszarze zarządzania infrastrukturą kolejową. Wdrażanie Wspólnego Przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy stanu technicznego sieci linii kolejowych, ograniczenia negatywnego wpływu transportu kolejowego na środowisko, sprawniejszego utrzymania i modernizacji infrastruktury kolejowej oraz poprawy bezpieczeństwa i komfortu podróżnych. Ponadto realizacja Wspólnego Przedsięwzięcia umożliwi opracowanie innowacyjnych systemów informatycznych, co wpłynie na wzrost konkurencyjności transportu kolejowego w stosunku do innych środków transportu.

W roku 2017 planowana jest realizacja (ogłoszenie, rozstrzygnięcie) konkursów w ramach następujących programów:

Nazwa programu	Wydatki sektora finansów publicznych (mln zł)
INNOCHEM 2 konkurs – branża chemiczna	180
INNONEUROPHARM 1 konkurs - farmacja	190
INNOWACYJNY RECYKLING 1 konkurs - recykling	90
WoodINN 1 konkurs – branża leśno-drzewna	120
GAMEINN 2 konkurs – produkcja gier wideo	55
PBSE 2 konkurs – sektor elektroenergetyczny	120
INNOSBZ 2 konkurs – systemy bezzałogowe	50
IUSER 2 konkurs – inteligentne urządzenia i systemy energetyki rozproszonej	150
INNOTABOR 1 konkurs – innowacyjny tabor szynowy	196
INNOMOTO 1 konkurs - motoryzacja	250
SYNChem – przemysł chemiczny	15
INGA – rynek gazu	200
NCBR-PKP PLK - kolejnictwo	25
Regionalne Agendy Naukowo-Badawcze	340
Projekty Aplikacyjne	200
CyberSecIdent – cyberbezpieczeństwo i e-tożsamość	70
TECHMASTRATEG 2 konkurs- nowoczesne technologie materiałowe	150 ¹⁴

¹⁴ Wstępna prognoza.

5.4 Cele w zakresie zmian klimatu i zrównoważonego wykorzystania energii

Główne działania zaplanowane na lata 2017-2018:

Pakiet czyste powietrze (MŚ, ME, MR)

Celem działań jest kompleksowa poprawa jakości powietrza do stanu niepowodującego większego narażenia zdrowia oraz środowiska, zgodnego z prawodawstwem unijnym, a w dalszej perspektywie z wytycznymi WHO, a także wzrost świadomości społecznej w zakresie negatywnego wpływu zanieczyszczenia powietrza na zdrowie ludzkie. Projekt obejmuje m.in. standaryzację urządzeń grzewczych na paliwa stałe oraz wymagania jakościowe paliw stałych wykorzystywanych w sektorze bytowo-komunalnym, rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji, dostosowanie mechanizmów finansowych i ich społeczną dostępność oraz stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań, wynikających z Krajowego Programu Ochrony Powietrza, jak również z programów ochrony powietrza szczebla wojewódzkiego i lokalnego oraz planów działań krótkoterminowych, sporządzanych dla stref, w których zostały stwierdzone przekroczenia norm jakości powietrza, w tym wprowadzenie do obiegu prawnego brakujących pojęć (np. niska emisja).

Zmiany legislacyjne przygotowywane przez Ministerstwo Energii mają na celu monitorowanie i kontrolowanie jakości paliw stałych ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych do powietrza poprzez wskazanie w projektowanej ustawie paliw stałych, takich jak węgiel brunatny, muł węglowy i flotokoncentraty, które nie powinny być spalane w instalacjach małej mocy. Ponadto celem proponowanych zmian jest ograniczenie napływu węgla niesortowanego na teren Polski. Importerzy będą zobligowani do tego, aby węgiel, który jest sprowadzany do kraju był poddawany sortowaniu. Projektowane przepisy rozporządzeń Ministra Energii mają na celu uporządkowanie rynku paliw stałych i umożliwią konsumentom uzyskanie informacji na temat jakości sprzedawanego paliwa. W przypadku projektu rozporządzenia Ministra Energii w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych, kluczowe będzie zróżnicowanie wymagań jakościowych dla paliw stałych, które zostały przeznaczone do spalania w instalacjach o nominalnej mocy cieplnej mniejszej niż 1 MW, w szczególności w gospodarstwach domowych.

Równolegle prowadzone są prace w Ministerstwie Rozwoju, które obejmują m. in. wejście w życie rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie wymagań dla kotłów na paliwa stałe. Projekt rozporządzenia ma sprawić, że do sprzedaży oraz do montażu dopuszczone będą wyłącznie kotły na paliwa stałe o najwyższych parametrach emisyjnych.

Fragment „Sprawozdania krajowego Polska, 2017”: *Jakość powietrza w dalszym ciągu stanowi poważny problem, a normy jakości powietrza należą do najniższych w UE-28. Polska nie podjęła jeszcze wystarczających działań w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń z głównych źródeł, do których należy ogrzewanie domów jednorodzinnych przy pomocy przestarzałych kotłów oraz węgla niskiej jakości.* (str. 40)

Harmonogram

- Przyjęcie rozporządzenia Ministra Energii w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych – **II kwartał 2017 r.**
- Przyjęcie rozporządzenia Ministra Energii w sprawie metod badania jakości paliw stałych – **II kwartał 2017 r.**
- Przyjęcie rozporządzenia Ministra Energii w sprawie sposobu pobierania próbek paliw stałych – **II kwartał 2017 r.**
- Wejście w życie rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe – **III kwartał 2017 r.**

- Priorytetyzacja środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na działania prowadzące do jak najszybszej poprawy jakości powietrza – **III kwartał 2017 r.**;
- Wprowadzenie wymogu stopniowego podłączania do sieci ciepłowniczej budynków zlokalizowanych na terenach miejskich i podmiejskich, o ile nie dysponują efektywnym źródłem ciepła oraz zapewnienie wsparcia finansowego osobom potrzebującym – **IV kwartał 2017 r.**

Finansowanie

Skutki finansowe związane z wprowadzeniem w życie działań inicjowanych przez Ministerstwo Energii są na wstępnym etapie konsultacji w związku, z czym ich ostateczna wielkość nie jest jeszcze znana. Rozporządzenie w sprawie wymagań dla kotłów na paliwa stałe nie zakłada zwiększenia środków na realizację opisanych w nim działań.

Program polskiej energetyki jądrowej (ME)

W ramach realizacji Programu polskiej energetyki jądrowej (PPEJ) przewiduje się w 2017 roku dokonanie analizy opłacalności inwestycji w energetykę jądrową w polskich warunkach, jak również możliwych sposobów finansowania tej inwestycji, z uwzględnieniem analiz obejmujących składowanie odpadów promieniotwórczych.

Jeżeli na podstawie analiz zostanie podjęta decyzja o rozwoju energetyki jądrowej, spółka PGE EJ1 będzie prowadziła badania środowiskowe i geologiczne w kierunku wyboru ewentualnej docelowej lokalizacji dla pierwszej elektrowni jądrowej.

Ważnym działaniem w ramach realizacji „Programu polskiej energetyki jądrowej” PPEJ jest przygotowanie polskiego przemysłu do udziału w budowie i eksploatacji krajowych i zagranicznych elektrowni jądrowych. W praktyce nie jest to jedno działanie, ale grupa działań, z których część prowadzona jest od 2012 roku. Na lata 2017-2018 zaplanowano:

- 1) Opracowanie wstępnej propozycji planu wsparcia polskiego przemysłu do współpracy ze światową energetyką jądrową;
- 2) Realizację dotychczasowych działań o charakterze szkoleniowym dla polskiego przemysłu: organizacja szkoleń, propagowanie fachowej wiedzy o energetyce jądrowej w polskim przemyśle,
- 3) Realizację dotychczasowych działań wspierających polskie przedsiębiorstwa na arenie międzynarodowej celem pozyskiwania kontraktów w energetyce jądrowej.

Harmonogram

- Dokonanie analizy opłacalności inwestycji w energetykę jądrową w polskich warunkach - **do końca IV kw. 2017 r.**

Finansowanie

Koszty analiz opłacalności i sposobu finansowania inwestycji elektrowni jądrowej (koszty zatrudnienia specjalistów, koszty ewentualnego zlecenia analiz zewnętrznych itp.) pokryje spółka PGE EJ1 ze środków własnych.

Elektromobilność (ME, MR)

Elektromobilność jest jednym z kluczowych obszarów określonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Celem jest stworzenie dogodnych warunków dla upowszechniania korzystania z pojazdów elektrycznych, w tym głównie zbiorowego transportu miejskiego, opartego zarówno o autobusy elektryczne, jak i pozostałe środki transportu wykorzystujące napęd elektryczny wraz z infrastrukturą ładowania.

W ramach **Planu Rozwoju Elektromobilności** w Polsce, określone zostały korzyści związane z upowszechnieniem stosowania pojazdów elektrycznych oraz został zidentyfikowany potencjał gospodarczy i przemysłowy tego obszaru. Zgodnie z wizją zaprezentowaną w ramach Planu, rozwój elektromobilności powinien następować w trzech fazach, które będzie różnicował stopień dojrzałości rynku oraz niezbędne zaangażowanie strony publicznej. Pierwsza faza będzie miała charakter przygoto-

wawczy i potrwa do 2018 roku. Stworzone zostaną warunki rozwoju elektromobilności po stronie regulacyjnej oraz ukierunkowane finansowanie publiczne. W II fazie (2019-2020) w wybranych aglomeracjach zbudowana zostanie infrastruktura zasilania pojazdów elektrycznych. Zintensyfikowane zostaną zachęty do zakupu pojazdów elektrycznych. Oczekiwana jest komercjalizacja wyników badań z obszaru elektromobilności rozpoczętych w fazie I oraz wdrożenie nowych modeli biznesowych upowszechnienia pojazdów elektrycznych. W III fazie (2020-2025) zakłada się, że rynek elektromobilności osiągnie dojrzałość, co umożliwi stopniowe wycofywanie instrumentów wsparcia.

Kolejnym elementem wspierającym rozwój elektromobilności będzie przyjęcie dokumentu pt. „**Krajowe ramy polityki infrastruktury paliw alternatywnych**”, dzięki czemu możliwe będzie wsparcie dla rozwoju rynku i infrastruktury w odniesieniu do energii elektrycznej i gazu ziemnego w postaci CNG i LNG stosowanych w transporcie drogowym oraz transporcie wodnym.

Plan Rozwoju Elektromobilności w Polsce wraz z Krajowym Ramami stanowi podstawę do toczących się obecnie w Ministerstwie Energii prac nad ustawą o elektromobilności.

Harmonogram

- Przyjęcie Krajowych Ram polityki infrastruktury paliw alternatywnych - **II kw. 2017 r.**
- Przyjęcie ustawy o elektromobilności – **IV kw. 2017 r.**

Finansowanie

Z uwagi na fakt, że Plan tworzy ogólne ramy rozwoju nowego rynku elektromobilności w Polsce (w perspektywie roku 2025), nie można określić jego wpływu na sektor finansów publicznych. Skutki finansowe dla niektórych zaproponowanych działań zostaną obliczone na etapie prac nad szczegółowymi rozwiązaniami, gdyż dopiero wtedy będzie można je dokładnie określić. Plan wskazuje kierunek zmian, zmiany podatkowe i legislacyjne, ale szczegółowe zasady tych zmian zostaną określone na poziomie ustawowym.

5.5 Cele edukacyjne

Rozdział nie zawiera informacji na temat planowanych działań w zakresie reformy szkolnictwa wyższego oraz kształcenia zawodowego. Te działania umieszczono w rozdziale 6.3. jako odpowiedź na zalecenie dot. lepszego dostosowania systemów edukacji do potrzeb rynku pracy.

Główne działania zaplanowane na lata 2017-2018:

Wzmocnienie systemu doskonalenia nauczycieli (MEN)

Wzmocnienie systemu doskonalenia nauczycieli będzie służyło zapewnieniu wysokiej jakości oferty doskonalenia nauczycieli i realizacji priorytetowych celów w systemie edukacji. Wzmocnienie nastąpi poprzez wprowadzenie obowiązkowej akredytacji placówek doskonalenia nauczycieli, zwiększenie udziału szkół wyższych w doskonaleniu nauczycieli, utworzenie sieci szkół ćwiczeń. W ramach powyższej inicjatywy:

- przepisami ustaw z 14 grudnia 2016 r.: Prawo oświatowe i ustawy przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe, wprowadzono obowiązek uzyskania do 1 września 2019 r. akredytacji przez wszystkie placówki doskonalenia nauczycieli,
- w Ośrodku Rozwoju Edukacji realizowano 2 projekty finansowane ze środków EFS służące wzmocnieniu systemu doskonalenia nauczycieli: „Zwiększenie skuteczności działań pracowników systemu wspomagania i trenerów w zakresie kształcenia u uczniów kompetencji kluczowych”, „Wsparcie tworzenia szkół ćwiczeń”.

Harmonogram

- Opracowanie standardów współpracy szkół ćwiczeń ze szkołami wyższymi i placówkami doskonalenia nauczycieli oraz poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i bibliotekami pedagogicznymi - **II kwartał 2017 r.**
- Opracowane wzorcowych materiałów szkoleniowych, w tym multimedialnych i e-learningowych dla nauczycieli szkół ćwiczeń - **III kwartał 2017 r.**
- Uruchomienie pilotażowej szkoły ćwiczeń - **III kwartał 2017 r.**
- Określenie szczegółowych warunków powszechnej akredytacji placówek doskonalenia nauczycieli w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej - **III kwartał 2017 r.,**
- Opracowanie systemu walidacji i certyfikacji kadry systemu doskonalenia zawodowego nauczycieli - **I kwartał 2018 r.**

Finansowanie

2017			2018		
skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich PO WER (w tys. zł)	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich PO WER (w tys. zł)
4 400	700	3 700	9 400	1400	8 000

Program kształcenia nauczycieli (MNiSW)

W 2017 r. ukończony zostanie projekt pozakonkursowy „Opracowanie modelowych programów kształcenia nauczycieli”. Programy opracowane zostaną we współpracy z przedstawicielami środowiska akademickiego, środowiska pracowników oświaty oraz przy aktywnym udziale przedstawicieli pracodawców lub organizacji pracodawców. Programy określą podstawowe efekty kształcenia oraz metody ich osiągnięcia przez studentów. Ponadto będą zawierać treści istotne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego. Stworzone programy kształcenia przyczynią się również do rozwoju kompetencji pedagogicznych, kompetencji społecznych studentów, a także będą uwzględniać nowoczesne metody pedagogiczne oraz zastosowanie narzędzi cyfrowych. Opracowane programy zostaną następnie wdrożone w formie konkursowej.

Ogłoszenie konkursu pn. „Programy kształcenia nauczycieli” mającego na celu realizację programów kształcenia nauczycieli w oparciu o programy wypracowane przez MNiSW w projekcie pozakonkursowym „Opracowanie modelowych programów kształcenia nauczycieli”

Harmonogram

- Ukończenie projektu pozakonkursowego „Opracowanie modelowych programów kształcenia nauczycieli” - **IV kwartał 2017 r.**
- Ogłoszenie konkursu „Programy kształcenia nauczycieli” – **IV kwartał 2017 r.**

Finansowanie

Nazwa działania.	2017			2018		
	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich (w tys. zł)	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich (w tys. zł)
Opracowanie modelowych programów kształcenia nauczycieli	2 500	393	2107			
Programy kształcenia nauczycieli				2 700	200	2 500

Programy rozwojowe na uczelniach medycznych (MZ)

Celem projektów pn. „Realizacja programów rozwojowych dla uczelni medycznych uczestniczących w procesie praktycznego kształcenia studentów, w tym tworzenie centrów symulacji medycznej (CSM)” jest podniesienie jakości kształcenia kadr medycznych oraz zwiększenie bezpieczeństwa pacjentów poprzez realizację programów rozwojowych polegających na zwiększeniu liczby zajęć prowadzonych z wykorzystaniem symulacji medycznej.

W ramach projektów wspierane są działania polegające na realizacji programów rozwojowych przez uczelnie uczestniczące w procesie praktycznego kształcenia studentów kierunku lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, pielęgniarstwo, położnictwo, w tym tworzenie CSM.

Harmonogram

- Utworzenie CSM - II/III kwartał 2017 r.
- Uruchomienie zajęć dla studentów w salach CSM – IV kwartał 2017 r- I kwartał 2018 r.

Finansowanie

2017			2018		
skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich (w tys. zł)	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich (w tys. zł)
155 603	25 647	129 956	55 663	8 750	46 913

5.6 Cel w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym

Główne działania zaplanowane na lata 2017-2018:

Program „Rodzina 500+” (MRPiPS)

Głównym celem Programu jest odwrócenie negatywnego trendu demograficznego w Polsce. Istotnym celem jest również wsparcie materialne dla rodzin wychowujących dzieci, w tym rodzin wielodzietnych. Realizacja Programu przyczyni się więc do ograniczenia ubóstwa tych rodzin. Program ten jest realizowany od 1 kwietnia 2016 r. i polega na wsparciu finansowym w postaci świadczenia wychowawczego w kwocie 500 zł miesięcznie na każde drugie i kolejne dziecko w rodzinie do ukończenia przez nie 18 roku życia. W przypadku pierwszego dziecka wsparcie to warunkowane jest spełnieniem kryterium dochodowego w kwocie 800 zł netto na osobę w rodzinie lub 1 200 zł netto na osobę w rodzinie, jeśli jej członkiem jest niepełnosprawne dziecko. Natomiast na dzieci umieszczone w rodzinnych formach pieczy zastępczej przysługuje dodatek wychowawczy, zaś na dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego przysługuje dodatek do zryczałtowanej kwoty w tej samej wysokości.

Do końca marca 2017 r. został przeprowadzony przegląd (ocena) funkcjonowania Programu „Rodzina 500+” oraz innych systemów wsparcia rodzin z dziećmi na utrzymaniu wraz z wnioskami dotyczącymi zmian w tych systemach, co wynikało z art. 54 ust. 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Harmonogram

- Prace nad zmianami w systemach wsparcia dla rodzin z dziećmi po zakończonym przeglądzie – od II kwartału 2017 r.

Finansowanie

Szacowane skutki finansowe dla budżetu państwa w związku z realizacją Programu „Rodzina 500+” to: w 2017 r. ok. 23,2 mld zł, w 2018 r. ok. 23,6 mld zł.

6. Działania na rzecz realizacji zaleceń Rady UE z 2016 r.

6.1 Stabilność systemu emerytalnego

Treść zalecenia nr 2: *Zapewnienie stabilności i adekwatności systemu emerytalnego oraz zwiększenie uczestnictwa w rynku pracy poprzez rozpoczęcie reformy preferencyjnych systemów emerytalno-rentowych (...)*

Główne działania zaplanowane na lata 2017-2018:

Działania na rzecz zmian w systemie emerytalnym (MR/MRPiPS)

Zmiany w systemach emerytalnych podjęte w ostatnich latach miały na celu zachowanie długookresowej stabilności finansów publicznych oraz systemu emerytalnego.

Celem ustawy z dnia 25 marca 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych było zniwelowanie zagrożeń wynikających z narastania długu publicznego spowodowanego koniecznością pokrywania niedoboru w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS) powstającego w wyniku przekazywania części składki emerytalnej do otwartych funduszy emerytalnych (OFE).

Uchwalenie ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych, w której wprowadzono nieobowiązkowe uczestnictwo w OFE dla osób rozpoczynających aktywność zawodową, spowodowało, że wpływy ze składek do funduszu emerytalnego (FUS) były wyższe o ok. 3,9 mld zł w 2014 r. i ok. 10 mld zł w 2015 r. (wg szacunków ZUS). Jednocześnie nastąpił znaczny odpływ członków OFE do ZUS. Biorąc pod uwagę mechanizm tzw. suwaka bezpieczeństwa, jak również fakt, że tylko znikoma część osób wchodzących na rynek pracy wybiera członkostwo w OFE, liczba osób oraz kapitał zgromadzony w Otwartych Funduszach będą maleć.

Jednocześnie wnioski z przeprowadzonego przez MRPiPS przeglądu emerytalnego¹⁵ wskazują na niskie zainteresowanie instrumentami III filara emerytalnego, umożliwiającymi gromadzenie dodatkowego kapitału na starość.

Program Budowy Kapitału służyć będzie stworzeniu dobrowolnego kapitałowego systemu oszczędzania w Polsce oraz długoterminowych produktów inwestycyjnych. Program ma na celu zwiększenie bezpieczeństwa finansowego Polaków i stabilności systemu finansów publicznych, rozwój lokalnego rynku kapitałowego oraz podniesienie potencjału rozwoju gospodarki.

Według założeń, 25% aktywów OFE, w postaci płynnych aktywów innych niż polskie akcje, zostanie przekazane do Funduszu Rezerwy Demograficznej celem realnego wzmocnienia bufora finansowego systemu emerytalnego. Środki te będą w przyszłości także służyły zabezpieczeniu współfinansowania emerytur obecnych uczestników OFE. 75% obecnych aktywów OFE w postaci polskich akcji, zostanie przekazana do przekształconych z OFE Otwartych Funduszy Inwestycyjnych Polskich Akcji. Środki te zostaną zapisane na Indywidualnych Kontach Zabezpieczenia Emerytalnego. Ponadto, w celu zwiększenia poziomu oszczędności i zabezpieczenia na starość, zakłada się utworzenie we wszystkich przedsiębiorstwach zatrudniających pracowników Pracowniczych Planów Kapitałowych (PPK). PPK zakładają partycypację zarówno pracodawcy, jak i pracownika, dla których będą przewidziane odpowiednie zachęty fiskalne. W przypadku braku dokonania wyboru przez pracodawcę instytucji zarzą-

¹⁵ Informacja Rady Ministrów dla Sejmu RP o skutkach obowiązywania ustawy z dnia 25 marca 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. poz. 398, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (Dz. U. poz. 1717)

dzającej, Polski Fundusz Rozwoju (poprzez PFR TFI S.A.) będzie domyślną instytucją finansową obsługującą PPK, który oferować będzie fundusze inwestycyjne o profilu dopasowanym do wieku oszczędzających. W założeniu, utworzenie PPK byłoby obowiązkowe dla pracowników w wieku 19-55 lat, natomiast pracownicy ci mieliby możliwość rezygnacji z udziału w ww. programach w trakcie pierwszych 3 miesięcy. Osoby powyżej 55 roku życia mogłyby przystąpić do PPK dobrowolnie.

Mając na uwadze proces starzenia się społeczeństwa i wynikającą stąd presję na finanse publiczne oraz uwzględniając konieczność zachowania adekwatnego poziomu dochodów osobom, które z powodu wieku zakończyły aktywność zawodową, opracowane zostaną założenia regulacji dotyczących emerytur i rent w oparciu o wyniki przeprowadzonego przeglądu rozwiązań emerytalno-rentowych, w tym systemów szczególnych.

Przedstawiony Sejmowi RP „Przegląd systemu emerytalnego. Informacja Rady Ministrów dla Sejmu RP o skutkach obowiązywania ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 637) wraz z propozycjami zmian.” (druk nr 1206) zawiera propozycje i rekomendacje w tym zakresie, które wpisują się w diagnozę przedstawioną w „Planie na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”. Po przeprowadzeniu analizy proponowanych rozwiązań rozpoczną się prace nad założeniami projektów ustaw oraz prace legislacyjne.

Harmonogram

- Przyjęcie przez Radę Ministrów projektu ustawy dot. zmiany w OFE - **III/IV kwartał 2017 r.**
- Wejście w życie ustawy - **IV kwartał 2017 r. / I kwartał 2018 r.**
- Przyjęcie przez Radę Ministrów projektu ustawy dot. utworzenia PPK - **IV kwartał 2017 r.**
- Wejście w życie ustawy - **I kwartał 2018 r.**

Finansowanie

Dokładne wyliczenia finansowe zostaną przedstawione na późniejszym etapie prac nad Programem Budowy Kapitału.

6.2 Trwałe formy zatrudnienia

Treść zalecenia nr 2: *usunięcie przeszkód dla bardziej trwałych form zatrudnienia*

Fragment „Sprawozdania krajowego Polska 2017”: *Podjęto działania w celu ograniczenia zjawiska segmentacji rynku pracy, ale wciąż istnieją przeszkody zniechęcające do stosowania umów na czas nieokreślony.* (str. 27)

Główne działania zaplanowane na lata 2017-2018:

Nowe prawo pracy (MRPiPS)

Mając na uwadze wysoki odsetek osób zatrudnionych na umowach innych niż na czas nieokreślony, rząd dostrzegł potrzebę wypracowania kompleksowych zmian w zakresie regulowania stosunków pracy. W związku z tym zdecydował się powołać komisję kodyfikacyjną złożoną z przedstawicieli ministra właściwego ds. pracy, przedstawicieli partnerów społecznych, skupionych w Radzie Dialogu Społecznego, a także przedstawicieli nauki i ekspertów. Utworzenie Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Pracy nastąpiło na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2016 r. w sprawie Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Pracy (Dz. U. poz. 1366).

Zgodnie z tym rozporządzeniem, w ciągu 18 miesięcy od dnia powołania przez Prezesa Rady Ministrów członków Komisji, tj. od 15 września 2016 r., Komisja ma przedstawić Ministrowi Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej projekt ustawy - Kodeks pracy wraz z uzasadnieniem oraz projekt ustawy – Kodeks zbiorowego prawa pracy z uzasadnieniem.

Harmonogram

- Opracowanie dwóch projektów kodeksów: Kodeksu pracy oraz Kodeksu zbiorowego prawa pracy – **I kwartał 2018 r.**

Praca nad projektami kodeksów będą miały miejsce po okresie obowiązywania KPR 2017/2018, stąd informacje na ten temat będą możliwe do zaprezentowania w kolejnej edycji KPR.

Zmiany w zatrudnianiu pracowników tymczasowych (MRPiPS)

Celem zmian jest doprecyzowanie przepisów służących przeciwdziałaniu nadużyciom polegającym na zastępowaniu stałego zatrudnienia pracą tymczasową, korzystaniu z pracy tymczasowej, w przypadkach gdy jest to zabronione lub narusza maksymalne dopuszczalne limity zatrudnienia tymczasowego.

W ustawie o zmianie ustawy o zatrudnianiu pracowników tymczasowych oraz niektórych innych ustaw doprecyzowano przepisy dotyczące prac, których nie można powierzać pracownikom tymczasowym. Chodzi o wykonywanie tego samego rodzaju pracy, jaką wcześniej wykonywał pracownik zatrudniony na stałe przez ostatnie 3 miesiące, a który został zwolniony przez pracodawcę użytkownika, z przyczyn od niego niezależnych.

Doprecyzowano również przepisy regulujące maksymalny okres wykonywania pracy tymczasowej. Agencja pracy tymczasowej będzie mogła skierować pracownika tymczasowego do wykonywania pracy tymczasowej na rzecz jednego pracodawcy użytkownika przez okres nieprzekraczający łącznie 18 miesięcy w okresie obejmującym 36 kolejnych miesięcy. Jednocześnie pracodawca użytkownik będzie mógł korzystać z pracy tego samego pracownika tymczasowego przez okres nieprzekraczający łącznie 18 miesięcy w okresie obejmującym 36 kolejnych miesięcy.

Ustawa zakłada także wzmocnienie ochrony procesowej pracowników tymczasowych. Będą oni mogli, tak jak inni pracownicy, kierować powództwa do wybranego przez siebie sądu pracy.

Harmonogram

- Wejście w życie ustawy o zmianie ustawy o pracownikach tymczasowych oraz niektórych innych ustaw – **II kwartał 2017 r.** z wyjątkiem części przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, dla których termin wejścia w życie wyznaczono **na 1 stycznia 2018 r.**

Finansowanie

Wejście w życie ustawy spowoduje ujemne saldo w finansach publicznych (FUS, NFZ, FP, FGŚP, jednostki samorządu terytorialnego) w wysokości 10 mln zł w 2017 r. i 17,5 mln zł w 2018 r. Zmiany nie spowodują wzrostu wydatków z budżetu państwa, przeciwnie – spodziewane są dodatkowe wpływy do budżetu na poziomie 0,6 mln w 2017 r. oraz 1,2 mln w 2018.

6.3 Lepsze przechodzenie z edukacji do zatrudnienia

Główne działania zaplanowane na lata 2017-2018:

Rozdział nie powtarza działań na rzecz edukacji, które umieszczono w rozdziale 5.3.

Fragment „Sprawozdania krajowego Polska 2017”: *Pomimo podjętych środków kluczowym wyzwaniem w dalszym ciągu pozostaje jakość nauki oraz dbałość o jej międzynarodowy wymiar.* (str. 37)

Reforma szkolnictwa wyższego – Ustawa 2.0 (MNiSW)

Trwają prace nad opracowaniem Ustawy 2.0, wprowadzającej szerokie zmiany systemowe w sektorze szkolnictwa wyższego

Aktualnie prowadzony jest proces konsultacji propozycji rozwiązań ustawowych opracowanych przez trzy niezależne zespoły, wyłonione w konkursie otwartym, zorganizowanym przez MNiSW.

Reforma jest zorientowana na poszukiwanie nowych rozwiązań w zakresie wykorzystania potencjału badawczo-naukowego i dydaktycznego uczelni. Przewiduje się m.in. wyodrębnienie trzech typów uczelni: badawczych (prowadzących badania naukowe o znaczeniu międzynarodowym, dostarczających naukę i gospodarce wysokiej klasy specjalistów, oraz prowadzących studia wyższe na wysokim poziomie, umożliwiające włączenie studentów od początku kształcenia w projekty naukowe); badawczo-dydaktycznych (prowadzących kształcenie specjalistów oraz badania naukowe, uwzględniające przede wszystkim potrzeby regionu); zawodowych (skupionych na działalności dydaktycznej, włączających praktyków w proces kształcenia, ukierunkowanych na dostarczanie lokalnemu i regionalnemu rynkowi pracy specjalistów w deficytowych obszarach). Reforma obejmować będzie także system oceny jakości, kwestie finansów, mienia jednostek w systemie szkolnictwa wyższego. W ramach projektu zostanie również wprowadzony nowy model kształcenia na poziomie wyższym w celu lepszego dopasowania kompetencji studentów i doktorantów do potrzeb rynku pracy.

Harmonogram

- Przyjęcie projektu Ustawy 2.0 przez Radę Ministrów – **IV kwartał 2017 r.**
- Wejście w życie Ustawy 2.0 – **1 październik 2018 r.**

Finansowanie

Określenie skutków finansowych będzie możliwe na etapie przygotowania projektu ustawy.

Zintegrowane Programy Uczelni (MNiSW)

W 2017 r. zostanie ogłoszony konkurs na realizację zintegrowanych programów uczelni, wspierających szkoły wyższe we wprowadzaniu kompleksowych zmian systemowych. Konkurs przewiduje trzy ścieżki realizacji projektów, zróżnicowane w oparciu m.in. o kryterium dotyczące oceny parametrycznej oraz liczby studentów w danej uczelni. Zintegrowane programy uczelni będą obejmowały następujące działania:

- Realizacja programów kształcenia o profilu ogólnoakademickim albo praktycznym, dostosowanych, w oparciu o analizy i prognozy, do potrzeb gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa;
- Podnoszenie kompetencji osób uczestniczących w edukacji na poziomie wyższym, w obszarach kluczowych dla gospodarki i rozwoju kraju, określanych w oparciu o analizy i prognozy potwierdzające potrzebę rozwijania określonych kompetencji w konkretnych obszarach oraz w oparciu o zapotrzebowanie zgłaszane przez pracodawców.

- Wspieranie świadczenia wysokiej jakości usług przez instytucje (np. akademickie biura karier), wspomagające studentów w rozpoczęciu aktywności zawodowej na rynku pracy.
- Tworzenie i realizacja wysokiej jakości:
 - interdyscyplinarnych programów doktoranckich o zasięgu krajowym lub międzynarodowym;
 - międzynarodowych programów studiów doktoranckich, przez podstawowe jednostki organizacyjne uczelni wspólnie z innymi jednostkami naukowymi;
 - programów studiów doktoranckich, kluczowych dla gospodarki i społeczeństwa, wspierających innowacyjność kraju i zapewniających możliwość transferu/komercjalizacji rezultatów studiów doktoranckich.
- Realizacja programów kształcenia w językach obcych, skierowanych zarówno do studentów z Polski, jak i do cudzoziemców.
- Włączenie wykładowców z zagranicy posiadających osiągnięcia w pracy naukowej, zawodowej lub artystycznej, w prowadzenie programów kształcenia w polskich uczelniach.
- Wdrażanie na uczelniach zmian w zakresie zarządzania procesem kształcenia:
 - informatycznych narzędzi zarządzania uczelniami: stworzenie centralnego systemu repozytoriów prac dyplomowych, obsługa tzw. programów antyplagiatowych, tworzenie otwartych zasobów edukacyjnych,
 - narzędzi udostępniania informacji i danych o szkolnictwie wyższym tj. wsparcie rozszerzania zakresu informacji przekazywanych przez uczelnie do systemu informacji o szkolnictwie wyższym, wdrażanie systemów wspierania zarządzania finansami oraz informatyczne wspieranie innowacyjnego procesu dydaktycznego.
- Działania podnoszące kompetencje dydaktyczne kadr uczelni w zakresie innowacyjnych umiejętności dydaktycznych, umiejętności informatycznych, w tym posługiwanie się profesjonalnymi bazami danych i ich wykorzystania w procesie kształcenia, prowadzenia dydaktyki w j. obcym, zarządzania informacją.
- Działania podnoszące kompetencje zarządcze kadr kierowniczych i administracyjnych w uczelniach, takie jak zarządzanie zespołem, zarządzanie finansami, wsparcie uczelnianych struktur związanych z absorpcją środków finansowych np. z Horyzontu 2020.

Harmonogram

- Ogłoszenie konkursu „Zintegrowane Programy Uczelni” – II kwartał 2017 r.

Finansowanie

2017			2018		
skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich (w tys. zł)	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich (w tys. zł)
			29 100	3 816	25 284

Powołanie Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (MNiSW)

W celu poprawy stopnia umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego powołana zostanie Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej (NAWA), której zadaniem będzie stymulowanie rozwoju Polski w sferze nauki i szkolnictwa wyższego przez pro jakościowe wsparcie mobilności akademickiej oraz umiędzynarodowienie oferty polskich uczelni. Realizacja misji Agencji powinna w znacznym stopniu przyczynić się do wypełnienia celów rozwojowych określonych w przyjętej przez Rząd Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju – w zakresie umiędzynarodowienia i otwarcia polskich szkół wyższych na innowacje, zwłaszcza w kontekście poprawy pozycji uczelni w międzynarodowych rankingach; stworzenia otoczenia prawnego sprzyjającego innowacyjności oraz komercjalizacji wyników badań naukowych; stworzenia warunków pozwalających na zatrudnianie w Polsce zagranicznych uczonych z

dorobkiem naukowym; zachęcania studentów pochodzących spoza Unii Europejskiej do podejmowania studiów w uczelniach polskich.

Agencja będzie instytucją publiczną, w której zostaną skoncentrowane kompetencje związane z umiędzynarodowieniem szkolnictwa wyższego i nauki – pozostające w aktualnym stanie prawnym w rozproszeniu. Tworzona Agencja wychodzi naprzeciw zgłaszanym od wielu lat postulatami środowiska akademickiego, by stworzyć w Polsce instytucję, która zharmonizuje polski system stypendialny z rozwiązaniami stosowanymi i sprawdzonymi w wielu krajach Unii Europejskiej oraz wesprze uczelnie w dostosowaniu oferty edukacyjnej do potrzeb zagranicznych studentów. Agencja poprzez system programów mobilnościowych i projektów dla uczelni, zapewni mechanizm finansowania i spójne ramy instytucjonalne dla trwałego podnoszenia poziomu umiędzynarodowienia polskiej nauki i szkolnictwa wyższego. Ważnym aspektem działalności Agencji będzie także prowadzenie działań promocyjnych za granicą, których celem będzie budowa silnej marki polskiego systemu szkolnictwa wyższego. Powyższa instytucja zostanie powołana na mocy ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej.

Harmonogram

- Przyjęcie projektu ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej przez RM – **II kwartał 2017 r.**
- Rozpoczęcie działalności Agencji planowane jest na **1 października 2017 r.**

Finansowanie

2017			2018		
skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich (w tys. zł)	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich (w tys. zł)
			129 090	82 790	46 300

Fragment „Sprawozdania krajowego Polska 2017”: *Kształcenie zawodowe jest w dalszym ciągu w ograniczonym stopniu dopasowane do potrzeb rynku pracy.* (str. 29)

Szkolnictwo zawodowe (MEN, MR)

Przepisy opublikowanej 11 stycznia 2017 r. w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe oraz Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, dotyczą zmian w systemie oświaty polegających nie tylko na wprowadzeniu nowego ustroju szkolnego, zmian w organizacji i funkcjonowaniu szkół i placówek oświatowych, ale są także propozycją nowych rozwiązań w systemie szkolnictwa zawodowego, silnie powiązanego z rynkiem pracy.

Celem zmiany w edukacji zawodowej jest rozwój dualnego systemu kształcenia odpowiadającego potrzebom gospodarki i realizowanego we współpracy z przedsiębiorstwami stanowiącymi otoczenie gospodarcze szkoły.

Priorytetem działań MEN w obszarze kształcenia zawodowego jest **aktywne włączanie pracodawców w proces kształcenia i egzaminowania**, w tym tworzenie podstaw programowych dla nowych zawodów, opracowywanie programów nauczania dla zawodu (we współpracy ze szkołami) z uwzględnieniem umiejętności absolwenta dostosowanych do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy, realizacja procesu kształcenia praktycznego uczniów (we współpracy ze szkołą i centrum kształcenia praktycznego), doposażanie szkół/centrów kształcenia praktycznego w nowoczesną bazę technodydaktyczną, wsparcie kadrowe szkół oraz zaangażowanie pracowników przedsiębiorstwa w kształcenie praktyczne uczniów.

Szybkie reagowanie na potrzeby rynku pracy w zakresie nowych zawodów we współpracy z innymi resortami możliwe jest również dzięki **funkcjonowaniu „branżowej linii”** pozwalającej na bezpośredni kontakt ekspertów z poszczególnych resortów w kwestii szkolnictwa branżowego.

W ramach współpracy z przedstawicielami pracodawców i szkół na rzecz dostosowywania kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy, realizowany jest projekt **Partnerstwo na rzecz kształcenia zawodowego 2016-2018**, w ramach którego wspólnie zidentyfikowane zapotrzebowanie na kwalifikacje i zawody pozwoli dostosować ofertę, tj. klasyfikację zawodów szkolnictwa zawodowego oraz treści kształcenia zawodowego, tj. podstawę programową kształcenia w zawodach, do potrzeb rynku pracy.

W obecnej strukturze gospodarczej kraju, konieczne jest wprowadzenie modelu kształcenia, w którym ważną rolę spełniają dobrze wyposażone **centra kształcenia praktycznego (CKP)**, ze ścisłą współpracą z pracodawcami lub warsztaty szkolne. W ramach procesu kształcenia ustawicznego dorosłych CKP będą prowadziły kształcenie dla rynku pracy odpowiadające zapotrzebowaniu pracodawców w poszczególnych branżach.

Zmianie ulegnie również struktura kształcenia zawodowego, na którą składać się będzie **utworzenie dwustopniowej branżowej szkoły**. Po ukończeniu I stopnia i po zdaniu egzaminu z jednej kwalifikacji absolwent uzyska dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe, a następnie będzie przygotowywany do podjęcia pracy lub kontynuowania kształcenia w branżowej szkole II stopnia. Po ukończeniu branżowej szkoły II stopnia i po zdaniu egzaminu z drugiej kwalifikacji absolwent uzyska wykształcenie średnie branżowe i dyplom technika. Absolwent branżowej szkoły II stopnia może przystąpić do egzaminu maturalnego, a po jego zdaniu kontynuować kształcenie na studiach wyższych. W proponowanej strukturze pozostaje czteroletnie technikum, z maturą na poziomie podstawowym lub rozszerzonym oraz dyplomem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe, a od 1 września 2019 roku 5-letnie technikum.

W związku z niezaspokajaniem bardzo dużego zapotrzebowania na absolwentów szkół zawodowych przy nadpodaży absolwentów z wyższym i średnim wykształceniem, którzy bardzo często przekwalifikowują się bezpośrednio po ukończeniu szkoły, poprawy wymaga system **doradztwa zawodowego**, w ramach którego MEN proponuje rozwiązania polegające na:

- wprowadzeniu zajęć z doradztwa zawodowego, jako jednej z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły;
- uwzględnieniu tematyki doradztwa w podstawie programowej na każdym etapie edukacji.

Jedną z barier w dostosowaniu edukacji do rynku pracy jest brak systemu kształcenia kadry nauczycielskiej do nauczania zawodowego, co spowodowało lukę pokoleniową. Ze względu na to MEN proponuje utworzenie **„Korpusu Fachowców”** – wysokiej klasy specjalistów pozyskanych z przedsiębiorstw.

Aktualnie zakończyły się prace nad projektami rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego oraz podstawy programowej kształcenia w zawodach. 13 marca 2017 r. Minister Edukacji Narodowej podpisał rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622), które uwzględnia przegląd 54 zawodów dokonany we współpracy z partnerami społecznymi w ramach I etapu projektu „Partnerstwo na rzecz kształcenia zawodowego”. W ramach II i III etapu ww. projektu zespoły partnerów społecznych właściwych dla zawodów szkolnictwa zawodowego dokonają przeglądu kolejnych zawodów z klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego oraz podstaw programowych kształcenia w tych zawodach.

Harmonogram

- Partnerstwo na rzecz kształcenia zawodowego, w tym: opracowanie projektów podstaw programowych dla wszystkich zawodów ujętych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego – **IV kwartał 2017 r.** oraz opracowanie przykładowych programów nauczania dla wszystkich zawodów ujętych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego – **II kwartał 2018 r.**

- Nowa jakość egzaminów w rzemiośle, w tym opracowanie 10860 zadań egzaminacyjnych dla egzaminów zawodowych – **II kwartał 2018 r.**
- Rozwój banków zadań do egzaminów zawodowych, w tym opracowanie 51500 zadań egzaminacyjnych dla egzaminów zawodowych opracowanych we współpracy z pracodawcami – **IV kwartał 2018 r.**
- Utworzenie II stopniowej szkoły branżowej – **III kwartał 2017 r.**, w tym branżowa szkoła I stopnia od 1 września 2017 r. i branżowa szkoła II stopnia od 1 września 2020 r.
- Utworzenie systemu doradztwa zawodowego – **od 1 września 2017 r.**
- Utworzenie „branżowej linii” – **od I kwartału 2017 r.**
- Nowelizacja rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego – **I kwartał 2018 r.**
- Nowelizacja rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach – **I kwartał 2018 r.**

Finansowanie

Nazwa działania lub części działania	2017			2018		
	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich (w tys. zł)	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich (w tys. zł)
Partnerstwo na rzecz kształcenia zawodowego. Etap 2.	7 807	1 227	6 579	100	16	84
Partnerstwo na rzecz kształcenia zawodowego. Etap 3.	10 383	1 632	8 751	8 061	1 267	6 794
Efektywne doradztwo edukacyjno-zawodowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych	2 110	332	1 778	688	108	580
Nowa jakość egzaminów w rzemiośle	963	151	812	247	39	208
Rozwój banków zadań do egzaminów zawodowych	10 492	1 649	8 843	6 419	1 009	5 410

6.4 Infrastruktura energetyczna

Treść zalecenia nr 3: „Podjęcie działań w celu usunięcia przeszkód dla inwestycji w infrastrukturę energetyczną (...)”

Fragment „Sprawozdania krajowego Polska 2017”: *Wytwarzanie energii w Polsce jest w dużym stopniu zależne od węgla, a infrastruktura starzeje się. Istnieje też ryzyko, że wytwarzana energia będzie niewystarczająca w stosunku do prognozowanego wzrostu zapotrzebowania.* (str. 39)

Główne działania zaplanowane na lata 2017-2018:

Wsparcie procesów inwestycyjnych spółek energetycznych w ramach „Rynku Mocy”. (ME)

Projekt ustawy o rynku mocy ma na celu utworzenie rynku, na którym towarem będzie moc dyspozycyjna netto, którą będą mogli oferować właściciele elektrowni, magazynów energii oraz sterowanych odbiorów energii (DSR), uzyskując wynagrodzenie za gotowość do jej dostarczenia wraz z obowiązkiem jej dostarczenia w okresach napiętego bilansu mocy (tzw. okresach zagrożenia), czyli w sytuacjach, gdy zachodzi ryzyko, że mogą wystąpić problemy z zaspokojeniem szczytowego zapotrzebowania odbiorców na moc. Ze względu na silne zaburzenie rynku energii elektrycznej nie jest on w stanie stworzyć stabilnych warunków do funkcjonowania istniejących źródeł energii i do inwestycji w nowe, dlatego rynek mocy stworzy dodatkowe źródło pokrywania kosztów stałych, niezbędnych do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Wprowadzenie rynku mocy oznacza zatem zmianę architektury rynku energii elektrycznej z rynku jednotowarowego: energii, na rynek dwutowarowy: energii i mocy. Głównym jego elementem są aukcje główne, organizowane z kilkuletnim wyprzedzeniem, na których zakupywana będzie moc wymagana do pokrycia szczytowego zapotrzebowania odbiorców w danym roku, dzięki czemu rynek mocy:

- stworzy warunki do stabilnego funkcjonowania istniejących źródeł wytwórczych oraz do ich modernizacji, o ile źródła te są niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa dostaw;
- zapewni jasne sygnały cenowe mające na celu skoordynowanie podejmowania decyzji o budowie nowych mocy wytwórczych, jak również wycofaniu z eksploatacji określonych zasobów wytwórczych;
- stworzy warunki do bezpiecznego rozwoju OZE, tj. bez negatywnego wpływu na bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej do odbiorców końcowych;
- ograniczy zjawisko cyklu inwestycyjnego, widoczne w cenach energii dla odbiorcy końcowego na jednotowarowym rynku energii elektrycznej, ponieważ decyzje o inwestycjach i wycofaniach będą koordynowane przez rynek mocy;
- stworzy warunki do rozwoju usług redukcji zapotrzebowania (DSR) oraz magazynów energii.

Harmonogram

- Przyjęcie projektu ustawy o rynku mocy przez Radę Ministrów - **II kwartał 2017 r.**
- Wejście w życie ustawy o rynku mocy – **III/IV kwartał 2017 r.**

Finansowanie

Wprowadzenie rynku mocy zwiększy dochody państwa z tytułu opodatkowania od towarów i usług, a szczegółowe oszacowania znajdują się w Ocenie Skutków Regulacji do ustawy o rynku mocy. Koszty rynku mocy będą pokrywane przez odbiorców energii elektrycznej, w opłacie doliczanej do rachunku za przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej.

6.5 Budownictwo i planowanie przestrzenne

Treść zalecenia nr 3: „Podjęcie działań w celu usunięcia przeszkód dla (...) inwestycji infrastrukturalnych w sektorze budowlanym a także zwiększenie stopnia pokrycia obszarów gmin planami zagospodarowania przestrzennego.”

Fragment „Sprawozdania krajowego Polska 2017”: *Słabe planowanie przestrzenne zwiększa obciążenia administracyjne związane z koniecznością uzyskiwania pozwoleń na budowę.* (str. 43)

Główne działania zaplanowane na lata 2017-2018:

Kodeks urbanistyczno-budowlany (MIB)

Kodeks urbanistyczno-budowlany jest to kompleksowa regulacja zakładająca osiągnięcie trzech głównych celów: 1) przywrócenie i utwalenie ładu przestrzennego, 2) usprawnienie procesów inwestycyjno-budowlanych, 3) zapewnienie sprawnej i terminowej realizacji inwestycji celu publicznego. Kodeks ustanawia nowe podstawy normatywne systemu planowania przestrzennego na wszystkich poziomach. Zapobiega chaotycznej suburbanizacji i przywraca racjonalność procesów gospodarowania przestrzenią. Ustanawia silne podstawy dla sprawnej realizacji procesów inwestycyjno-budowlanych, zapewniając inwestorom stabilność warunków inwestowania. Zabezpiecza interes publiczny w sferze inwestycji celu publicznego, zastępując wszystkie obowiązujące specustawy jednolitą ścieżką przygotowania i realizacji inwestycji. Zaproponowane regulacje poprawią funkcjonowanie planowania przestrzennego, by w efekcie osiągnąć racjonalizację wydatków publicznych na rozwój i późniejszą eksploatację infrastruktury. Projekt Kodeksu został skierowany do uzgodnień międzyresortowych oraz konsultacji publicznych w dniu 30 września 2016 r.

Harmonogram

- Opracowanie i skierowanie do Sejmu RP nowej wersji Kodeksu oraz projektów ustawy - Przepisy wprowadzające Kodeks, ustawy o zawodach architekta i inżyniera budownictwa oraz urbanisty, ustawy o organach administracji inwestycyjnej i nadzoru budowlanego oraz kłuczowych aktów wykonawczych. - **III kwartał 2017 r.**
- Rozpoczęcie procesu legislacyjnego ww. projektów ustaw przez Sejm RP - **III/IV kwartał 2017 r.**

Finansowanie

Niniejsze działanie ze względu na charakter prac w okresie KPR 2017-2018 nie będzie powodowało żadnych skutków finansowych.

7. Instytucjonalny proces aktualizacji KPR oraz zaangażowanie interesariuszy

Rytm procesu aktualizacji KPR wyznaczany jest z jednej strony przez harmonogram Semestru Europejskiego, a z drugiej strony – przez reguły obowiązujące przy opracowywaniu dokumentów programowych. Projekt dokumentu przechodzi fazę uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych; następnie jest rozpatrywany na forum odpowiednich komitetów Rady Ministrów, aż po przyjęcie przez Radę Ministrów.

Mając na względzie zarówno zapewnienie trafności działań proponowanych do realizacji w kolejnej aktualizacji KPR, jak i pozyskanie dla nich możliwie szerokiej aprobaty, strona rządowa zaprasza do udziału w pracach nad tworzeniem, wdrażaniem i monitorowaniem KPR szerokie grono interesariuszy ze świata gospodarki, nauki i społeczeństwa obywatelskiego. W proces aktualizacji KPR oraz realizacji Semestru Europejskiego włączony jest także polski parlament.

Zaangażowanie parlamentu ma miejsce w kluczowych momentach Semestru Europejskiego, gdy Rada UE na zakończenie jego cyklu przyjmuje zalecenia dla poszczególnych państw członkowskich (*country specific recommendations* – CSR) oraz gdy Komisja Europejska rozpoczyna nowy cykl, publikując Roczną Analizę Wzrostu Gospodarczego (*Annual Growth Survey* – AGS). Opublikowany 18 maja 2016 r. przez KE projekt zaleceń dla Polski był 9 czerwca 2016 r. przedmiotem dyskusji na wspólnym posiedzeniu Komisji ds. Unii Europejskiej, Komisji Finansów Publicznych i Komisji Gospodarki i Rozwoju Sejmu RP (Komisja Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej Senatu RP dyskutowała na ich temat 6 lipca 2016 r.). Europejski kontekst CSR był przedmiotem posiedzenia KSUE Sejmu 19 lipca 2016 r. Natomiast komunikat KE ws. AGS 2017 i odnoszące się do niego stanowisko Rządu RP zostały rozpatrzone przez KSUE Sejmu RP 8 lutego 2017 r. 9 marca 2017 r. miało miejsce wspólne posiedzenie wymienionych wyżej trzech komisji Sejmu RP z udziałem Wiceprzewodniczącego Komisji Europejskiej Valdisa Dombrovskisa, na temat opublikowanego przez KE 22 lutego *Sprawozdania krajowego – Polska 2017*, AGS 2017 oraz Programu prac KE na 2017 r. Parlamentarzyści byli zainteresowani poznaniem opinii KE nt. m.in. konieczności utworzenia w Polsce rady fiskalnej, obniżenia wieku emerytalnego, reformy systemu edukacji, sposobów poprawy wdrażania CSR, bieżącej sytuacji w strefie euro oraz jej przyszłości.

Ponadto parlament krajowy został włączony – jak co roku – w proces konsultacji projektu KPR. Informacja na temat projektów KPR oraz Programu Konwergencji 21 kwietnia 2017 r. została przedstawiona na wspólnym posiedzeniu Komisji do Spraw Unii Europejskiej, Komisji Finansów Publicznych oraz Komisji Gospodarki i Rozwoju Sejmu RP.

Włączenie partnerów społeczno-gospodarczych w proces aktualizacji, a także wdrażania KPR, umożliwia działający pod przewodnictwem Ministra Rozwoju i Finansów **Międzyresortowy Zespół do spraw Strategii „Europa 2020”**. Ten organ opiniotwórczo-doradczy Prezesa Rady Ministrów grupuje nie tylko przedstawicieli organów administracji rządowej, ale także szerokie grono przedstawicieli organów samorządu terytorialnego, organizacji przedsiębiorców, związków zawodowych, izb gospodarczych i rolniczych, organizacji pozarządowych oraz jednostek naukowo-badawczych.

Do zadań Zespołu należy m.in. opiniowanie projektów KPR oraz innych dokumentów przygotowywanych w związku z realizacją i monitorowaniem realizacji strategii „Europa 2020” w Polsce. Zespół bierze także udział w monitorowaniu i ewaluacji wdrażania reform strukturalnych opisanych w KPR oraz przygotowaniu rekomendacji dotyczących zwiększenia efektywności realizacji strategii „Europa 2020”. Udział w Zespole partnerów spoza administracji rządowej sprzyja też wzmocnieniu ich odpowiedzialności za realizację strategii „Europa 2020” na szczeblu krajowym i lokalnym. Dzięki takiej szerokiej formule uczestnictwa, Zespół stanowi przestrzeń, gdzie spotykają się różne perspektywy widzenia istotnych problemów społeczno-gospodarczych. Pozwala to na lepsze zrozumienie celów strategii „Europa 2020”, efektywniejszą jej implementację i sprawniejszy monitoring, a także poszerzanie wiedzy na temat Semestru Europejskiego.

Spotykając się co do zasady co najmniej raz na kwartał, Zespół do spraw Strategii „Europa 2020” omawia dokumenty i projekty pojawiające się na kolejnych etapach Semestru Europejskiego, od zaleceń dla państw członkowskich poczynając, przez Roczną Analizę Wzrostu Gospodarczego, Sprawozdanie krajowe, aż po poszczególne etapy przygotowania kolejnej aktualizacji KPR. W szczególności na forum Zespołu partnerzy społeczno-gospodarczy mają możliwość wskazania istotnych dla nich problemów, które w ich opinii powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w zadaniach proponowanych do realizacji w aktualizowanym dokumencie.

Równolegle do opiniowania dokumentów, na posiedzeniach Zespołu prowadzona jest dyskusja na tematy horyzontalne. W okresie od poprzedniej aktualizacji KPR, dotyczyło to obszaru kształtowania się ubóstwa w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem ubóstwa energetycznego. Podstawę do dyskusji stanowiły zaprezentowane przez GUS podstawowe dane dotyczące zasięgu ubóstwa w Polsce w 2015 r. oraz prezentacja nt. ubóstwa energetycznego przygotowana przez Instytut na rzecz Ekoro-zwoju. Ponadto, podczas posiedzenia Zespołu omówione zostały założenia i cele Agendy 2030 ONZ.

Działania podejmowane przez członków Zespołu, niestanowiących administracji rządowej, na rzecz realizacji celów strategii „Europa 2020”

Zaangażowanie partnerów społeczno-gospodarczych w proces Semestru Europejskiego wykracza poza udział w pracach Zespołu do spraw Strategii „Europa 2020”. Organizacje reprezentowane w Zespole podejmują autonomiczne działania, które wpisują się w realizację celów strategii „Europa 2020”. Poniżej zaprezentowane zostały przykłady takich projektów i działań.

Fundacja na rzecz Nauki Polskiej, działając w celu zwiększenia potencjału kadrowego sektora B+R, w związku z uruchomieniem wsparcia finansowego z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020, Fundacja odświeżyła swoją dotychczasową ofertę programową. Kontynuowane jest wsparcie dedykowane wysokiej klasy zespołom badawczym, które mogą być lokowane zarówno w jednostkach naukowych, jak i w przedsiębiorstwach. Ponadto uruchomiono nowe programy dedykowane współpracy sektora nauki i biznesu: program TEAM-TECH oraz TEAM-TECH Core Facility.

Program TEAM-TECH umożliwia finansowanie projektów B+R związanych z powstawaniem produktu lub procesem produkcyjnym o dużym znaczeniu dla gospodarki. Natomiast program TEAM-TECH Core Facility oferuje środki na tworzenie lub rozwijanie usług badawczych z wykorzystaniem dostępnej aparatury naukowo-badawczej. Wnioskodawcami w konkursach obok jednostek naukowych mogą być przedsiębiorstwa, a także konsorcja składające się z jednostki naukowej i firmy. Przedsiębiorstwa mogą występować również w roli partnerów gospodarczych. W 2016 roku uruchomiono 2 nabory wniosków w programie TEAM-TECH oraz jeden nabór do programu TEAM-TECH Core Facility. Do konkursów zgłoszono w sumie 71 wniosków, spośród których 15 otrzymało dofinansowanie w łącznej wysokości ponad 25 mln zł. Badania realizowane będą we współpracy z 12 partnerami gospodarczymi. Do końca 2019 r. planowane są kolejne konkursy organizowane średnio dwa razy w roku.

Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT planuje przeprowadzenie wspólnie z **Krajową Izbą Gospodarczą**, w środowisku technicznym, przedsiębiorców i menadżerów, kampanii mobilizującej do aktywnego udziału w procesie reindustrializacji pod hasłem „Polski przemysł przyszłości”. Jej głównym celem jest zwiększenie innowacyjności polskiej gospodarki. Początkiem kampanii będzie XIV Forum Inżynierskie pt. „Reindustrializacja – wyzwaniem dla polskich inżynierów i przedsiębiorców” 6 czerwca 2017 r. w pierwszym dniu Targów Innowacje–Technologie–Maszyny w Poznaniu. Jej dalszym ciągiem będzie w II półroczu 2017 r. cykl okręgowych warsztatów pt. „Polski przemysł przyszłości” w Domach Technika w 8 miastach w Polsce. Bezpośrednio kampania jest adresowana do ok. 1000 osób, które staną się rzecznikami reindustrializacji, rozumianej jako przejście na nowe zrównoważone modele projektowania i wprowadzania na rynek innowacyjnych wyrobów o wysokiej wartości dodanej.

Forum Związków Zawodowych (FZZ) w swojej działalności w zakresie priorytetów strategii „Europa 2020” wspiera przede wszystkim kompleksową inicjatywę europejskich związków zawodowych

(ETUC) pod nazwą *Social Rights First*. Ponadto, FZZ uczestniczyło w realizacji projektu ETUC finansowanego przez Komisję Europejską pod nazwą *“Industrial Regions and climate change policies: Trade Union’s perspectives”*. Projekt był realizowany w siedmiu regionach przemysłowych UE, w tym w Polsce na Śląsku. Działania związków zawodowych w tym zakresie są skierowane na zapewnienie tzw. „sprawiedliwej transformacji” w kierunku do gospodarki niskoemisyjnej. W związku z pracami nad rewizją systemu EU ETS, FZZ razem z innymi europejskimi związkami zawodowymi opowiada się za utworzeniem Funduszu Sprawiedliwej Transformacji (*Just Transition Fund – JTF*), finansowanego z 2% przychodów ze sprzedaży uprawnień do emisji i przeznaczonego na wsparcie regionów, które łączą wysoki udział pracowników w sektorach zależnych od węgla z PKB na mieszkańca znacznie poniżej średniej unijnej.

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych (OPZZ) angażował się w 2016 r., wraz z partnerami społecznymi Rady Dialogu Społecznego, w prace nad wdrożeniem unijnych dyrektyw w sprawie zamówień publicznych. Choć nie wszystkie z postulatów strony społecznej zostały zaakceptowane przez stronę rządową, to w ramach nowelizacji ustawy – Prawo zamówień publicznych wzmocniono udział kryteriów pozacenowych, klauzul społecznych i obowiązek przestrzegania prawa pracy w realizacji zamówień publicznych. Obecnie OPZZ monitoruje praktyki zamawiających i pracuje nad rekomendacjami do nowego Prawa zamówień publicznych. OPZZ bierze udział w kampanii Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych (EKZZ) pn. „Europa potrzebuje wyższych płac”. Kampania ma na celu działania na rzecz wysokiej jakości miejsc pracy w UE, godziwych warunków pracy, równości na rynku pracy oraz integracji społecznej, a także konieczność wzmocnienia dialogu społecznego i jego roli w kształtowaniu procesów gospodarczych w państwach członkowskich i wzmocnienie układów zbiorowych pracy. OPZZ realizuje działania na rzecz zwiększenia udziału partnerów społecznych w realizacji Semestru Europejskiego, zgodnie z inicjatywą Komisji Europejskiej „Nowy start dla dialogu społecznego”, poprzez uczestnictwo w projekcie EKZZ mającym na celu zwiększenie potencjału związków zawodowych w tym zakresie.

Załączniki:

1. Podsumowanie realizacji działań ujętych w KPR 2016/2017

Cel w zakresie zatrudnienia

Główne działania podjęte od kwietnia 2016 r.

W celu przeciwdziałania nadużywaniu umów cywilnoprawnych w zatrudnieniu oraz ochrony osób najniżej wynagradzanych ustawa z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1265, z późn. zm.) wprowadziła do dotychczasowego porządku prawnego gwarancje minimalnej wysokości wynagrodzenia również dla określonych umów cywilnoprawnych. Od 1 stycznia 2017 r. obowiązuje [minimalna stawka godzinowa w wysokości 13 zł](#) za godzinę wykonanego zlecenia lub świadczonych usług (w tym również w ramach tzw. samozatrudnienia); w latach kolejnych stawka będzie waloryzowana w stopniu odpowiadającym wzrostowi minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników. Ustawa wprowadza również zmiany w ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (dalej: PIP). Rozszerzone zostały zadania PIP o sprawowanie kontroli wypłacania wynagrodzenia w wysokości wynikającej z wysokości minimalnej stawki godzinowej. W wyniku ustaleń w toku kontroli inspektorzy PIP będą mogli kierować wystąpienia (zawierające wnioski pokontrolne i podstawę prawną) lub wydać polecenia w formie ustnej w sprawie wypłacenia wynagrodzenia w wysokości wynikającej z wysokości minimalnej stawki godzinowej.

Kontynuowano realizację „[Gwarancji dla młodzieży](#)” w ramach następujących komponentów: konkursy centralne, konkursy regionalne, projekty OHP, stałe wsparcie powiatowych urzędów pracy w ramach działań przewidzianych ustawą, program pożyczkowy „Pierwszy biznes – Wsparcie w starcie”. W ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) w konkursie centralnym 9 czerwca 2016 r. ogłoszona została lista rankingowa projektów wybranych do dofinansowania. Finałnie wyłoniono 67 projektów, niemniej z uwagi na rezygnacje wnioskodawców z realizacji projektów, ostatecznie realizowane będą 34 projekty. Łącznie wsparciem w projektach konkursowych objętych zostanie ok. 1900 osób. Trwały również nabory do projektów wyłonionych w konkursach ogłoszonych przez wojewódzkie urzędy pracy. Z zaplanowanych na cały rok 2016 konkursów w 13 spośród 16 województw (z wyjątkiem województw łódzkiego, małopolskiego i wielkopolskiego), nabory uczestników projektów prowadzono w 10 województwach i zrekrutowanych zostało w sumie 3,7 tys. osób. Łączna wartość projektów wyniosła 230 mln zł.

Zgodnie z Rocznym Planem Działania na rok 2016 dla Osi I PO WER, Ochotnicze Hufce Pracy rozpoczęły realizację kolejnych projektów pozakonkursowych – dwa w obszarze YEI i dwa w obszarze EFS: „Obudź swój potencjał YEI i EFS” oraz „Akcja aktywizacja YEI i EFS”. Planuje się, że łącznie wsparciem w ramach wszystkich powyższych projektów realizowanych przez OHP objętych zostanie 5,2 tys. młodych osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.

W ramach aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy w wieku 18-29 lat z aktywnych form wsparcia, przewidzianych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w okresie kwiecień-grudzień 2016 r. skorzystało 181,7 tys. bezrobotnych do 30 r. ż. W ramach programu "Pierwszy biznes - Wsparcie w starcie" w tym okresie udzielono osobom do 29 roku życia 220 pożyczek o łącznej wartości 13,9 mln zł.

W ramach wspierania [wyrównywania szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy](#) w Konkursie Inicjatyw Organizacji Pozarządowych (KIOP) w 2016 r. zakończona została realizacja projektów w ramach konkursu otwartego "Opieka to też praca". W ramach [Programu Prawa, Równość i Obywatelstwo](#), współfinansowanego przez Komisję Europejską realizowany był projekt „Rodzina i praca - to się opłaca!”. W ramach etapu „Przeprowadzenie doradztwa i analiz w firmach” - w 35 firmach przeprowadzono ana-

lizę funkcjonujących w nich instrumentów godzenia życia zawodowego i rodzinnego oraz zorganizowano usługi doradcze w formie szkoleń, warsztatów i poradnictwa grupowego w zakresie istniejących rozwiązań prawnych w tym zakresie. Dla każdej firmy przygotowano, adresowane tylko do niej, rekomendacje na temat możliwych do zastosowania mechanizmów godzenia ról. W ramach etapu „Opracowanie platformy internetowej dla pracodawców i pracowników” przygotowywana została koncepcja i treść platformy internetowej, która będzie zawierała kompleksowe treści dotyczące tematyki godzenia życia zawodowego oraz rodzinnego.

W ramach konkursu [Wdrożenie narzędzia wspierającego równość szans płci w procesach podejmowania decyzji ekonomicznych w średnich przedsiębiorstwach](#) wyłoniono w roku 2016 do dofinansowania 1 projekt. Konkurs ma na celu dostosowanie wypracowanego w ramach projektu pt. „Równość w biznesie” narzędzia wspierającego przedsiębiorstwa w promocji równości płci na stanowiskach kierowniczych w dużych firmach i zwiększaniu uczestnictwa kobiet w procesach podejmowania decyzji ekonomicznych, do specyfiki średnich przedsiębiorstw (zatrudniających od 50 do 249 pracowników) oraz przetestowanie go w 40 przedsiębiorstwach i wdrożenie narzędzia w 360 przedsiębiorstwach.

W zakresie [wspierania zatrudnienia osób niepełnosprawnych](#) trwały prace koncepcyjne nad przygotowaniem nowelizacji ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W ramach programu rozwoju [instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3](#) „Maluch” w 2016 r. do wsparcia finansowego środkami z budżetu państwa zakwalifikowano łącznie ok. 41 tys. miejsc, z tego 5,6 tys. dotyczyło utworzenia nowych miejsc opieki nad małymi dziećmi, zaś 35,3 tys. dotyczyło dofinansowania funkcjonowania miejsc już istniejących albo nowoutworzonych (dane wg ogłoszeń konkursowych). Na program "Maluch" w 2016 r. przeznaczono 151 mln zł.

Kontynuowane było wdrażanie rozwiązań mających na celu systematyczne [zwiększanie dostępności wychowania przedszkolnego](#). Od 1 września 2016 r. wszystkie dzieci 6-letnie oraz wszystkie dzieci 4- i 5-letnie, których rodzice chcą, by korzystały z edukacji przedszkolnej, mają zapewnione miejsce realizacji wychowania przedszkolnego. Od 1 stycznia 2017 r. dotacja przekazywana jest na każde dziecko w wieku 3-5 lat, a na każde dziecko 6-letnie uczące się w przedszkolu przekazywana jest subwencja na zadanie własne gminy. W ten sposób została zwiększona pula środków finansowych przekazywanych gminom na realizację zadania własnego dotyczącego wychowania przedszkolnego. Z danych Systemu Informacji Oświatowej wynika, że w ostatnich dwóch latach liczba przedszkoli zwiększyła się o ponad 800.

W zakresie [poprawy mobilności zawodowej osób związanych z rolnictwem](#) prowadzono działania PROW 2014-2020 ukierunkowane na zmiany strukturalne w rolnictwie i dywersyfikację dochodów mieszkańców obszarów wiejskich. W ramach tych działań w roku 2016: ogłoszono rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi: w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu "Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej", rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej w ramach poddziałania "Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi". W 2016 r. decyzje w sprawie przyznania pomocy wydano dla 420 beneficjentów. Ze względu na małe zainteresowanie instrumentem zmniejszono budżet działania o 100 mln euro. W działania na rzecz mobilności zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich (w tym osób odchodzących z rolnictwa) zaangażowane były również środki polityki spójności, w szczególności w ramach działania PO WER i RPO. W roku 2016 wsparciem w ramach PO WER oraz RPO w zakresie aktywizacji zawodowej czy outplacementu objęto ponad 128 tys. osób pochodzących z obszarów wiejskich, w tym ponad 90 tys. stanowiły kobiety.

W zakresie [ograniczania nielegalnego zatrudnienia poprzez likwidację tzw. syndromu pierwszej dniówki](#) przyjęto ustawę o zmianie ustawy - Kodeks pracy, która wprowadza obowiązek potwierdze-

nia pracownikowi na piśmie podstawowych ustaleń związanych z zawarciem umowy o pracę przed dopuszczeniem pracownika do pracy.

Cel w zakresie nakładów na B+R

Główne działania podjęte od kwietnia 2016 r.

1 stycznia 2017 r. weszły w życie [przepisy ustawy o zmianie niektórych ustaw określających warunki prowadzenia działalności innowacyjnej](#) (zwanej „pierwszą ustawą o innowacyjności”) wdrażającej zmiany dla przedsiębiorców prowadzących działalność badawczo-rozwojową. Opracowano Białą Księgę Innowacji, w której zidentyfikowano rozwiązania legislacyjne i organizacyjne oraz działania o charakterze średnio- i długoterminowym, ukierunkowane na podnoszenie innowacyjności polskiej gospodarki. Prowadzono także prace nad opracowaniem tzw. „drugiej ustawy o innowacyjności”, której punktem wyjścia była Biała Księga Innowacji.

Rozpoczęto realizację programu „Start in Poland”, którego celem jest stworzenie sprzyjających warunków do działalności start-upów, na każdym etapie ich rozwoju, począwszy od fazy inkubacji i akceleracji, przez rozwój, jak i ekspansję międzynarodową, jak również zachętę przedsiębiorców z zagranicy do zakładania start-upów i rozwijania działalności w Polsce. Pierwszy komponent programu o nazwie Scale Up ogłoszono w czerwcu 2016 r. Ostatecznie do udziału w programie zaproszono 10 akceleratorów, które w grudniu 2016 r. rozpoczęły działalność operacyjną i promocyjną. Podpisano umowy o finansowanie między MR a BGK, dotyczące instrumentów finansowych: StarterBiznes KOFFI i Otwarte Innowacje. PFR ogłosił Konkurs w działaniu Starter. Trwały także prace nad uruchomieniem kolejnych instrumentów PFR.

W ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka rozpoczęto realizację instrumentu pn. [Fundusz Gwarancyjny dla rozwoju innowacyjności MŚP](#), którego zadaniem jest wspieranie rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw sektora MŚP z wykorzystaniem instrumentów zwrotnych. Zakładane korzyści dla MŚP to: zwiększenie dostępności kredytów komercyjnych na działalność innowacyjną, łatwiejszy dostęp w porównaniu do wsparcia dotacyjnego i szybka ścieżka decyzyjna, czy brak opłat prowizyjnych oraz udzielenie kredytów objętych gwarancjami obejmujących 60% wartości kapitału. W 2016 r. BGK współpracował z 10 bankami kredytującymi. Na koniec IV kwartału 2016 r. udzielono 289 gwarancji FG POIG na łączną sumę 156,605 mln zł, do 31 stycznia 2017 r. (dzień zamknięcia projektu) – 247,569 mln zł. [Kontynuowano wsparcie finansowe w zakresie rozwoju działalności badawczo-rozwojowej oraz innowacyjnej przedsiębiorstw](#). W II kwartale 2016 r została uruchomiona runda naboru Funduszu Pożyczkowego Wspierania Innowacji. W ramach naboru wpłynęło 97 wniosków na łączną kwotę 146,3 mln zł. Do oceny merytorycznej dokonywanej przez Komitet Inwestycyjny przeszło 41 wniosków na kwotę 59,5 mln zł. Od początku działalności Fundusz wypłacił 84,8 mln zł.

W ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój trwają przygotowania do utworzenia Funduszu Innowacyjnego wsparcia innowacyjnych przedsiębiorstw. Umowa o finansowaniu została podpisana pomiędzy BGK a MR w dniu 19 listopada 2016 r, a przewidywany termin uruchomienia instrumentu finansowego to początek II kwartału 2017 r.

Ponadto w maju 2016 r. ogłoszono II konkurs w ramach poddziałania 2.3.2 POIR [Bony na innowacje dla MŚP](#), który podzielony był na 4 etapy dwumiesięczne. Ostatni termin nabór zakończył się 31 stycznia 2017 r. W Generatorze Wniosków zostało złożonych łącznie 618 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania 147,3 mln zł. W ramach poddziałania 2.3.2 POIR zawarto dotychczas 142 umowy o dofinansowanie w ramach I konkursu z 2015 r. oraz dwóch pierwszych etapów konkursu II z 2016 r. Kontynuowano [proces akredytacji instytucji otoczenia biznesu świadczących proinnowacyjne usługi](#). W okresie kwiecień – grudzień 2016 r. akredytowano 30 Ośrodków Innowacji.

W ramach realizacji programów wspierających wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych realizowano [program „Sokół”](#). Nabór wniosków do programu został wydłużony do 31 marca

2017 r. Do końca grudnia wpłynęło 14 wniosków. W okresie sprawozdawczym program podlegał aktualizacji poprzez zwiększenie zakresu objętego dofinansowaniem o formę badawczo-rozwojową (B+R) oraz rozszerzenie wsparcia o projekty wpisujące się w Krajową Inteligentną Specjalizację nr 9 „Rozwiązania transportowe przyjazne środowisku”.

W październiku 2016 r. zakończono [II rundę Konkursu o status Krajowego Klastra Kluczowego](#). Wybranych zostało 9 Krajowych Klastrow Kluczowych. W IV kwartale 2016 roku trwał również nabór dla wniosków do I konkursu poddziałania 2.3.3 POIR „Umiejdzynarodowienie Klastrow Kluczowych”. Złożono 13 wniosków o dofinansowanie (spośród 16 podmiotów posiadających status KKK) na łączną kwotę dofinansowania 39 mln zł przy alokacji na nabór 61 mln zł.

[Realizowano programy naukowo-badawcze i programy wspierające współpracę nauki z przemysłem](#): I konkurs programu TECHMATSTRATEG, III konkurs programu BIOSTRATEG, VII i VIII konkurs LIDER, III konkurs programu CuBR, II i III konkurs DEMONSTRATOR, I konkurs PO PC E-Pionier.

Rada Narodowego Centrum Badań i Rozwoju kontynuowała [realizację konkursów w ramach następujących programów sektorowych](#): INNOMED (badania przemysłowe i prace rozwojowe oraz działania przygotowujące do wdrożenia w zakresie medycyny innowacyjnej), INNOCHEM (badania i prace rozwojowe dla branży chemicznej), INNOTEXTILE (dla przemysłu włókienniczego), InnoSBZ (systemy bezzałogowe), INNOSTAL stalowy, GameINN produkcja gier wideo.

W ramach wspierania projektów w ramach obszarów i technologii o największym potencjale rozwoju w I kwartale 2016 r. został uruchomiony [System monitorowania i ewaluacji KIS](#) obejmujący m.in. analizę aktywności przedsiębiorców w zakresie składanych projektów w ramach KIS w PO IR 2014-2020. W grudniu 2016 r. zakończono spotkania z przedstawicielami 16 regionów w celu wypracowania modelu współpracy w zakresie PPO oraz monitorowania inteligentnych specjalizacji.

Urząd Patentowy RP opracował koncepcję szkoleń z zakresu ochrony własności intelektualnej adresowanych do młodzieży i przedsiębiorców pn. „[Od pomysłu do komercjalizacji](#)”. W ramach tych szkoleń w październiku 2016 r. Urząd Patentowy RP zorganizował bezpłatne seminaria z zakresu zarządzania własnością przemysłową.

13 października 2016 r. weszło w życie [rozporządzenie RM zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat związanych z ochroną wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych](#). Proponowane zmiany mają na celu zwiększenie dostępności systemu ochrony znaków towarowych i wzorów przemysłowych, a tym samym przyczynią się do wzrostu konkurencyjności i pobudzenia innowacyjności.

Cele w zakresie zmian klimatu i zrównoważonego wykorzystanie energii

Główne działania podjęte od kwietnia 2016 r.

W ramach [Programu „Inwestycje Polskie”](#), za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego i specjalnie powołanej w tym celu spółki Polskie Inwestycje Rozwojowe S.A., współfinansowane są z podmiotami prywatnymi, inwestycje infrastrukturalne w Polsce, w tym także w zakresie wytwarzania i dystrybucji energii. W roku 2016 realizowane były następujące projekty: budowa we współpracy z EDF Polska S.A. elektrociepłowni gazowej w Toruniu o mocy 390 MWt i 90-110 MWe; projekt Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Olsztynie Sp. z o.o. budowy instalacji termicznego przekształcania przetworzonych odpadów komunalnych oraz modernizacji istniejącej ciepłowni węglowej Kortowo; projekt instalacji do produkcji propylenu w technologii odwodornienia propanu, budowa elektrowni gazowej o mocy 400 MW w Puławach.

W zakresie [ogólnopolskiego systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE](#) przeprowadzono dalsze szkolenia dla Doradców energetycznych, prowadzono w zależności od potrzeb usługi doradcze – w szcze-

gólności doradztwo obejmujące weryfikację i wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej (PGN) oraz monitorowanie ich wdrażania, prowadzono prace związane z budową Platformy Informatycznej, której stworzenie pozwoli na wielopłaszczyznową wymianę doświadczeń.

28 czerwca 2016 r. został przyjęty przez Kierownictwo Ministerstwa Energii Ramowy [Plan Rozwoju Zasobów Ludzkich na Potrzeby Energetyki Jądrowej](#). Ponadto trwały prace nad przygotowaniem założeń koncepcyjnych do programu wsparcia polskich przedsiębiorstw w przygotowaniach do udziału w budowie obiektów energetyki jądrowej.

1 października 2016 r. weszła w życie [ustawa o efektywności energetycznej](#). Głównym celem wprowadzenia nowej regulacji jest stworzenie ram prawnych dla działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej gospodarki, obejmujących mechanizm wsparcia i prowadzących do uzyskania oszczędności energii w 2020 r.

21 października 2016 r. weszło zarządzenie nr 123 Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie [Komitetu Sterującego do spraw Krajowego Programu Ochrony Powietrza](#) (M. P. poz. 994), a w dniu 27 października 2016 r. został oficjalnie powołany. Jego celem jest przede wszystkim koordynacja na szczeblu krajowym realizacji wspólnych działań na rzecz poprawy jakości powietrza, jak również monitorowanie stanu zaawansowania działań wynikających z Krajowego Programu Ochrony Powietrza.

Realizowane były działania służące [wspieraniu efektywności energetycznej w budownictwie](#). W 2016 r. w ramach dofinansowania ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów przyznano ponad 2,5 tys. premii na łączną kwotę 152,3 mln zł, w tym blisko 1,6 tys. premii termomodernizacyjnych na łączną kwotę 88,3 mln zł i 687 premii remontowych, na łączną kwotę 29,2 mln zł. Przyznane premie dotyczą przedsięwzięć o łącznej wartości 903 mln zł. Ponadto: w ramach II naboru do programu priorytetowego LEMUR zawarto 5 umów o dofinansowanie ze środków NFOŚiGW; w ramach poddziałania 1.3.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej do końca 2016 roku zostało zawartych 18 umów w trybie konkursowym i 1 umowa w trybie pozakonkursowym (na realizację projektu „Kompleksowa modernizacja energetyczna wybranych państwowych placówek szkolnictwa artystycznego w Polsce”) łączna kwota dofinansowania UE w ramach zawartych umów to 421 mln zł; w ramach poddziałania 1.3.2 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w wyniku naboru wpłynęło 39 wniosków na kwotę dofinansowania UE 229 mln zł.

Dodatkowo [nowelizacja ustawy o odnawialnych źródłach energii \(OZE\)](#) z 22.06.2016 r. wprowadziła niezbędne zmiany definicyjne, preferencyjne zasady rozliczeń wytwórców energii ze źródeł odnawialnych w mikroinstalacji w formie opustów oraz szereg regulacji prosumenckich, wprowadziła do polskiego porządku prawnego pojęcia *sui generis* - autonomicznych regionów energetycznych (klastrów, spółdzielni energetycznych) oraz zwiększenia możliwości wykorzystania OZE przez JST (Jednostki Samorządu Terytorialnego), doprecyzowała zasady rozliczania pomocy publicznej w związku z uczestnictwem w systemie wsparcia OZE, wprowadziła i doprecyzowała przepisy dotyczące koszyków aukcyjnych w nowym systemie wsparcia OZE.

Kontynuowane było wsparcie udzielane w ramach programu priorytetowego NFOŚiGW: [Racjonalna Gospodarka Odpadami](#). W okresie sprawozdawczym zostało uchwalonych 10 wojewódzkich planów gospodarki odpadami, a kolejnych 6 projektów WPGO było w trakcie opiniowania i uzgadniania planów inwestycyjnych (stan na 28 lutego 2017 r.). W ramach programu, w grudniu 2016 r., zakończono nabór wniosków. Ważnymi projektami w ramach przeprowadzonego naboru są przedsięwzięcia, po raz pierwszy dofinansowywane ze środków NFOŚiGW, które służą rozwojowi infrastruktury technicznej procesów logistycznych związanych z pozyskaniem, magazynowaniem i dystrybucją niesprzedanych lub niespożytych artykułów żywnościowych skutkujących zapobieganiem powstawania odpadów żywności.

Kontynuowana była realizacja inwestycji w obszarze energetyki w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Do 31 grudnia 2016 r. podpisano 5 umów o dofinansowanie spośród projektów znajdujących się na Wykazie Projektów Zidentyfikowanych (WPZ). Kontynuowane były działania w zakresie oceny, podpisywania umów o dofinansowanie i realizacji projektów z WPZ. Do 31 grudnia 2016 r. zakończono aktualizację dokumentu Lista Projektów Strategicznych. W wyniku aktualizacji ocenie podlegało 223 projekty. W wyniku zakończonego procesu do dokumentu dodano 31 nowych projektów oraz 8 zaktualizowano.

Cele w zakresie edukacji

Główne działania podjęte od kwietnia 2016 r.

15 lipca 2016 r. uruchomiony został portal Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK) oraz Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji, do którego wpisano kwalifikacje pełne z systemu oświaty i szkolnictwa wyższego. Od tego dnia istnieje możliwość składania, za pośrednictwem rejestru, wniosków do ministrów właściwych o włączenie kwalifikacji rynkowych do ZSK. Do końca lutego 2017 r. złożono 8 wniosków o włączenie takich kwalifikacji do ZSK. Do funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji konieczna jest współpraca wszystkich zainteresowanych stron: resortów, pracodawców oraz instytucji szkolących i certyfikujących. Dlatego też, Minister Edukacji Narodowej pełni rolę koordynatora we wdrażaniu ZSK, a także przewodniczy Zespołowi ds. uczenia się przez całe życie i Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Od 13 lipca 2016 r. funkcjonuje Rada Interesariuszy powołana zarządzeniem Ministra Edukacji Narodowej.

W celu poprawy jakości kształcenia na poziomie wyższym oraz zwiększenia znaczenia jego praktycznych elementów kontynuowane były działania dotyczące wypracowania modeli i wsparcia procesów modernizujących system szkolnictwa wyższego: I konkurs w programie „Studiujesz? Praktykuj”, konkurs na „Międzynarodowe Programy Kształcenia”, I i II konkurs w ramach Programu Rozwoju Kompetencji, konkurs na „Nowe Programy Kształcenia, konkurs na „Podniesienie Kompetencji Kadry Dydaktycznej”, konkurs na „Interdyscyplinarne Programy Studiów Doktoranckich”, projekty pozakonkursowe „Program Praktyk Zawodowych w PWSZ” oraz „Kształcenie na studiach doktoranckich: Opracowanie programów studiów doktoranckich o zróżnicowanych profilach”.

W ramach wspierania współpracy szkół z pracodawcami na potrzeby projektu "Partnerstwo na rzecz kształcenia zawodowego. Etap 1 Forum partnerów społecznych" utworzono 25 grup branżowych złożonych z przedstawicieli partnerów społecznych i gospodarczych, których zadaniem jest m.in. opracowanie zapotrzebowania na zawody i kwalifikacje szkolnictwa zawodowego oraz przegląd klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego i podstaw programowych kształcenia w zawodach celem przygotowania rekomendacji zmian w zawodach szkolnictwa zawodowego. W okresie sprawozdawczym przygotowano rekomendacje dotyczące 54 zawodów szkolnictwa zawodowego. Na podstawie tych rekomendacji w listopadzie 2016 r. opracowano projekty 55 zmodernizowanych podstaw programowych kształcenia w zawodach.

W IV kwartale 2016 r. PARP podpisała umowy o dofinansowanie projektów mających na celu utworzenie i funkcjonowanie 6 pilotażowych Sektorowych Rad ds. Kompetencji (sektor finansowy, IT, turystyki, przemysłu mody i innowacyjnych tekstyliów, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej oraz budownictwa).

Cel w zakresie przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu

Główne działania podjęte od kwietnia 2016 r.

Na podstawie uchwalonej 11 lutego 2016 r. ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci od 1 kwietnia 2016 r. realizowany jest tzw. Program „Rodzina 500+”. W okresie 1 kwietnia – 28 lutego 2017 r. na realizację ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wydatkowano 21 mld zł.

Świadczenie wychowawcze w kwocie 500 zł przeciętnie miesięcznie przysługiwało na 3 828 tys. dzieci, wychowywanych w 2 574 tys. rodzin.

1 stycznia 2017 r. weszła w życie [ustawa o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o świadczeniach przedemerytalnych](#). Nowelizacja wprowadziła możliwość nabycia prawa do zasiłku dla bezrobotnych oraz świadczenia przedemerytalnego przez opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy w związku ze śmiercią swoich podopiecznych utracili prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna.

W zakresie wspierania [rozwoju sektora ekonomii społecznej](#), w ramach projektu „Wdrożenie instrumentu pożyczkowego i reporenczeniowego w ramach Krajowego Funduszu Przedsiębiorczości Społecznej” zakończono procedurę wyboru Pośredników finansowych, którzy będą odpowiedzialni za udzielenie pożyczek Podmiotom Ekonomii Społecznej. Maksymalna wysokość pożyczek, o jaką mogą starać się Podmioty Ekonomii Społecznej to pożyczka na start do wysokości 100 tys. zł – dla podmiotów działających nie dłużej niż 12 miesięcy oraz pożyczka na rozwój do 500 tys. zł – dla podmiotów o dłuższym niż 12 miesięcy okresie funkcjonowania.

W obszarze [wspieranie aktywności organizacji pozarządowych](#) realizowano konkurs w ramach Priorytetu 2 Aktywne społeczeństwo Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich 2014-2020. W ramach Priorytetu 2 w konkursie FIO 2016 wpłynęło blisko 3900 ofert. Dofinansowanie otrzymało 314 ofert.

Kontynuowano realizację projektów na wsparcie finansowe jednostek samorządu terytorialnego w zakresie tworzenia i prowadzenia [Dziennych Domów „Senior-WIGOR”](#) oraz projektów w ramach edycji 2016 [Programu ASOS](#). W ramach realizacji projektów na wsparcie finansowe jednostek samorządu terytorialnego w zakresie tworzenia i prowadzenia Dziennych Domów „Senior – WIGOR” w trakcie naboru wpłynęło 148 ofert, zdecydowano o dofinansowaniu 146 ofert. W ramach edycji 2016 programu ASOS wpłynęły 2 244 oferty, z tego dofinansowaniem objęto 433 oferty.

W ramach [działań z zakresu ochrony zdrowia, służących poprawie stanu zdrowia i dobrostanu obywateli](#) 4 sierpnia 2016 r. wydane zostało Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020. Celem programu jest wydłużenie życia w zdrowiu, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu. Ponadto w ramach działań z powyższego obszaru: rozpoczęła się realizacja 53 projektów w zakresie wsparcia deinstytucjonalizacji opieki nad osobami zależnymi, trwały prace nad I etapem wdrażania projektu dotyczącego przygotowania, przetestowania i wdrożenia do systemu opieki zdrowotnej organizacji opieki koordynowanej (OOK), w ramach konkursu dotyczącego programów rozwojowych dla uczelni medycznych zostało wyłonionych do dofinansowania 12 projektów, których wnioskodawcami są uczelnie medyczne, w ramach działań projakościowych realizowane były projekty: "Wsparcie szpitali we wdrażaniu standardów jakości bezpieczeństwa opieki" oraz "Wsparcie podmiotów podstawowej opieki zdrowotnej we wdrażaniu standardów jakości bezpieczeństwa opieki", w ramach realizacji projektów dotyczących kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych rozpoczęła się realizacja 27 projektów, rozpoczęła się realizacja kursów specjalizacyjnych w ramach projektu dotyczącego kształcenia specjalizacyjnego lekarzy w dziedzinach istotnych z punktu widzenia potrzeb epidemiologiczno-demograficznych kraju.

[Działania stanowiące odpowiedź na główne wyzwania gospodarczo-społeczne określone w „Sprawozdaniu krajowym Polska 2016”](#)

Główne działania podjęte od kwietnia 2016 r.

W ramach działań skierowanych na [poprawę warunków dla prowadzenia biznesu](#) została przekazana do konsultacji i uzgodnień ustawa - będąca częścią pakietu Konstytucji Biznesu - Prawo przedsiębiorców oraz trzy ustawy niezbędne do jej wdrożenia, tj.: ustawa o Komisji Wspólnej Rządu i Przedsiębiorców oraz Rzeczniku Przedsiębiorców, ustawa o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności

Gospodarczej oraz o Punkcie Informacji dla Przedsiębiorców, ustawa o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym. Prawo przedsiębiorców będzie centralnym aktem prawnym określającym warunki prowadzenia biznesu w Polsce. Zastąpi obowiązującą od 2004 r. ustawę o swobodzie działalności gospodarczej.

Z kolei w obszarze dotyczącym [poprawy funkcjonowania administracji publicznej](#) 28 lipca 2016 r. weszła w życie ustawa o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych. Zmiany wprowadzone ustawą dotyczą m.in. uproszczenia procedur udzielania zamówień publicznych i ich uelastycznienia, co przyniesie korzyści zarówno zamawiającym jak i wykonawcom, szczególnie małym i średnim przedsiębiorcom.

Kontynuowana była również realizacja działań (projektów) w obszarze informatyzacji usług publicznych, w szczególności w ramach: „Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa” (PZIP); Programu „Od papierowej do cyfrowej Polski”; II osi priorytetowej Programu Operacyjnego „Polska Cyfrowa” („E-administracja i otwarty rząd”).

16 listopada 2016 r. uchwalona została [ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej](#), która weszła w życie z dniem 1 marca 2017 r. Wdrożenie Krajowej Administracji Skarbowej powstałej z połączenia Służby Celnej, administracji podatkowej i kontroli skarbowej ma na celu:

- 1) zdecydowane ograniczenie skali oszustw podatkowych,
- 2) zwiększenie skuteczności poboru należności podatkowych i celnych,
- 3) zwiększenie dochodów w wyniku ograniczenia luki podatkowej,
- 4) zwiększenie poziomu dobrowolności wypełniania obowiązków podatkowych

Zwiększenie skuteczności działania administracji skarbowej nastąpi poprzez wprowadzenie instytucji kontroli celno-skarbowej, nowego rodzaju kontroli, która jest prowadzona przez naczelników urzędów celno-skarbowych. Kontrola ta ma charakter tzw. twardej kontroli, a jej podstawowym zadaniem jest wykrywanie i zwalczanie nieprawidłowości o szerokiej skali oszustw, wyłudzeń i innych przestępstw powodujących znaczny uszczerbek w finansach publicznych, a tym samym wpływających istotnie na system bezpieczeństwa finansowego państwa. Kontrola celno-skarbowa będzie zajmować się m.in. działalnością zorganizowanych grup przestępczych, karuzelami podatkowymi skutkującymi wyłudzeniem podatku VAT. Naczelnicy urzędów celno-skarbowych mogą wykonywać kontrolę celno-skarbową na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a ponadto w określonych przypadkach będą uprawnieni do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych.

W ramach funkcjonującego [Forum Inwestycyjnego](#) 8 grudnia 2016 r. powołano Radę Ekspertów do spraw działań mających na celu optymalizację procesu realizacji inwestycji kolejowych. Jej prace ukierunkowane będą na uelastycznienie procedur kontraktowych i administracyjnych dla sprawnej realizacji projektów kolejowych.

Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 9 sierpnia 2016 r. utworzono [Komisję Kodyfikacyjną Prawa Pracy](#). W ciągu 18 miesięcy od dnia powołania przez Prezesa Rady Ministrów członków Komisji, tj. 15 września 2016 r. Komisja ma opracować m.in. projekt ustawy – Kodeks pracy.

1 października 2016 r. weszła w życie [ustawa o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw](#). W zakresie systemu oceny jakości dokonywanej przez Polską Komisję Akredytacyjną ustawa zakłada rezygnację z oceny instytucjonalnej. Polska Komisja Akredytacyjna będzie dokonywać wyłącznie oceny programowej, tj. oceny kształcenia na kierunkach studiów. Uchylone zostają przepisy będące delegacją ustawową do określenia podstawowych kryteriów i zakresu oceny instytucjonalnej, dokonywanej przez Polską Komisję Akredytacyjną. Powyższe działania mają doprowadzić do ograniczenia biurokracji w zewnętrznej ocenie jakości kształcenia oraz w zadaniach uczelni związanych z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Ponadto realizowano następujące projekty i programy: Program praktyk zawodowych w Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych, Kształcenie na studiach doktoranckich: Opracowanie programów studiów doktoranckich o zróżnicowanych profilach, „Akredytacje zagraniczne”, Najlepsi z najlepszych!

W dniu 24 maja 2016 r., uchwałą nr 57/2016 Rady Ministrów, przyjęto [Program wieloletni pn. *Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślaną z Zatoką Gdańską na lata 2016 – 2022.*](#)

Zasadniczym celem inwestycji jest zapewnienie bezpieczeństwa i obronności państwa i regionu oraz umożliwienie wzrostu społeczno-gospodarczego poprzez ustanowienie drogi wodnej zapewniającej swobodny i całoroczny dostęp statków morskich wszystkich bander do Elbląga jako morskiego portu Unii Europejskiej. Inwestycja będzie realizowana na obszarze lądowym Mierzei Wiślanej oraz na wodach Zalewu Wiślanego i rzeki Elbląg, w obrębie morskich wód wewnętrznych Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z ustanowionym w Programie wieloletnim harmonogramem rzeczowo-finansowym realizacji inwestycji, w całym okresie realizacji Programu zagwarantowane są z budżetu państwa środki w kwocie 880 mln zł.

W ramach umowy podpisanej w dniu 21 lutego 2017 r. na wykonanie prac projektowych wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego, zlecone zostały dodatkowe opracowania środowiskowe, w tym inwentaryzacje, badania batymetryczne, uzupełniające inwentaryzacje podwodne, przygotowanie dokumentacji geologiczno-inżynierskiej, badania osadów dennych, dodatkowe badania falowania i ruchu rumowiska, niezbędne do przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko a następnie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Na podstawie m.in. wyżej wymienionych opracowań powstanie „Koncepcja realizacyjna” i karta informacyjna przedsięwzięcia, co umożliwi rozpoczęcie przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska procedury środowiskowej zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ostateczna decyzja dotycząca lokalizacji inwestycji zostanie podjęta w toku postępowania środowiskowego. Dla wariantu najkorzystniejszego środowiskowo zostanie opracowany projekt wykonawczy i budowlany.

Rozpoczęcie robót budowlanych związanych z budową kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną wraz z infrastrukturą towarzyszącą przewidziane jest na przełomie 2018 r. i 2019 r., a ich zakończenie pod koniec 2022 r.

2. Dotychczasowa realizacja CSR 2016

Tabela: Opis podjętych działań od czerwca 2016 r. do kwietnia 2017 r. oraz informacje na temat ich wpływu o charakterze jakościowym

Informacje na temat planowanych i już podjętych działań								
CSR	CSR podkatęgoria	Numer działania	Opis głównych działań bezpośrednio powiązanych z CSR		Cele strategii „Europa 2020”	Wyzwania/Ryzyka	Wpływ na budżet	Przewidywany wpływ
			Główne cele wdrażanych działań i ich znaczenie dla CSR	Opis podjętych działań (IV 2016 –IV 2017)	Ocena wpływu na cele strategii „Europa 2020”	Wyzwania /ryzyka związane z podejmowanymi działaniami	Ogólne i roczne zmiany w dochodach/wydatkach państwa (mln zł) Udział funduszy UE (źródło i wartość)	Jakościowy opis przewidywanych skutków podejmowanych działań i ich terminów
CSR 2	a) Zapewnienie stabilności i adekwatności systemu emerytalnego	1	Zapewnienie adekwatności świadczeń	<p>Ustawą z dnia 2 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, w systemie ubezpieczenia społecznego rolników wprowadzony został mechanizm waloryzacji analogiczny jak w systemie pracowniczym. Również świadczenia najniższe dla osób z długoletnim stażem pracy będą ustalone w obu systemach w tej samej wysokości – 1000 zł.</p> <p>Od 1 marca 2017 r. wysokości najniższej emerytury, renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i renty rodzinnej będzie wynosiła 1000 zł, renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy - 750 zł, renty socjalnej - 840 zł. Podwyżką objętych zostanie ok. 1,43 mln emerytów i rencistów w tym: 800 tys. z FUS, 350 tys. z KRUS oraz 285 tys. osób pobierających renty socjalne.</p>	Instrument ogranicza ryzyko ubóstwa dochodowego osób	brak	Zmiana związana z wysokością najniższych świadczeń będzie kosztowała w 2017 rok 1 mld zł.	W dotychczasowym systemie, konsekwencją wzrostu najniższej emerytury z systemu pracowniczego był wzrost wszystkich świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników, w tym również znacznie przewyższających wysokość najniższej emerytury.

CSR 2	b) zwiększenie uczestnictwa w rynku pracy poprzez rozpoczęcie reformy preferencyjnych systemów emerytalno-rentowych,	1	Nie dotyczy	<p>Nie były prowadzone prace na rzecz rezygnacji ze szczególnych systemów emerytalno-rentowych dla wybranych grup zawodowych.</p> <p>W ramach PO WER i RPO realizowano działania służące poszerzaniu spektrum możliwości podejmowania pracy na pozarolniczym rynku pracy. Programy operacyjne zawierają katalog działań z zakresu aktywnej polityki rynku pracy przewidzianej ustawą o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy.</p> <p>Ponadto, w ramach RPO przewidziane jest wsparcie typu outplacement dla osób odchodzących z rolnictwa, posiadających gospodarstwo rolne o powierzchni powyżej 2 ha przeliczeniowych lub członków ich rodzin ubezpieczonych w KRUS, ukierunkowane na podjęcie zatrudnienia poza rolnictwem (tj. przejście z systemu ubezpieczeń społecznych rolników do ogólnego systemu ubezpieczeń społecznych).</p>	Wzrost zatrudnienia na pozarolniczym rynku pracy	<p>Wiązanie zwiększenia uczestnictwa w rynku pracy osób związanych z rolnictwem z reformą systemu KRUS jest zbyt wąskim spojrzeniem na to zagadnienie. Mimo kontynuacji głównych zasad dot. uczestnictwa w systemie KRUS liczba osób pracujących w rolnictwie zmniejszyła się w IV kwartale 2016 r. o 8,9% (1664 tys.) w stosunku do IV kw. 2015 r.¹⁶</p> <p>Głównym wyzwaniem w zakresie zwiększania mobilności zawodowej osób związanych z rolnictwem jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie kompetencji i umiejętności pożądanymi na pozarolniczym rynku pracy; - rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich; - wzrost dostępności terytorialnej pozarolniczego rynku pracy dla mieszkańców obszarów wiejskich (możliwość codziennych dojazdów do pracy, opieka nad osobami zależnymi itp.). 	Według szacunków Ministerstwa Rozwoju na wsparcie osób z obszarów wiejskich związane z ich aktywizacją zawodową oraz działania w zakresie outplacementu ukierunkowanego na podjęcie zatrudnienia czy założenie działalności gospodarczej poza rolnictwem planuje się przeznaczyć w latach 2014-2020 ok. 1,2 mld EUR ze środków EFS.	W roku 2016 wsparciem w ramach PO WER oraz RPO w zakresie aktywizacji zawodowej czy outplacementu objęto ponad 128 tys. osób pochodzących z obszarów wiejskich, w tym ponad 90 tys. stanowiły kobiety.
CSR 2	c) usunięcie przeszkód dla bardziej trwałych form zatrudnienia	1	Przeciwdziałanie nadużywaniu umów cywilnoprawnych oraz ochrona osób otrzymujących wynagrodzenie na najniższym poziomie.	Ustawą z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1265, z późn. zm.) wprowadzono do porządku prawnego przepisy dotyczące gwarancji minimalnej stawki godzinowej również dla określonych umów zawieranych na podstawie prawa cywilnego. Obowiązek zapewnienia minimalnej stawki godzinowej wszedł w życie 1 stycznia 2017 r.	Instrument ogranicza ryzyko ubóstwa dochodowego oraz wpłynie na wzrost jakości zatrudnienia.	Wzrost tzw. szarej strefy. Działanie może zwiększyć koszty pracy w odniesieniu do części osób wykonujących pracę na podstawie umów cywilnoprawnych, w szczególności w budownictwie, handlu, gastronomii, usług administracyjnych i wspierających.	Brak jest danych liczbowych, które pozwalałyby oszacować skutki finansowe działania.	Instrument ogranicza nieuczciwą konkurencję kosztową pomiędzy przedsiębiorstwami przez eliminację sytuacji, w której osoba wykonująca pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej otrzymuje wynagrodzenie niższe od minimalnego wynagrodzenia przysługującego za pracę w ramach stosunku pracy.

¹⁶ Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju w styczniu 2017r., publikacja GUS

CSR 2	c) usunięcie przeszkód dla bardziej trwałych form zatrudnienia	2	Podniesienie standardów pracy i warunków zatrudnienia pracowników tymczasowych.	Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy o zmianie ustawy o zatrudnianiu pracowników tymczasowych oraz niektórych innych ustaw. Projekt zakłada m.in. określenie maksymalnego okresu wykonywania pracy tymczasowej przez pracownika tymczasowego na rzecz danego pracodawcy użytkownika niezależnie od tego czy jest on kierowany do pracy przez jedną czy kilka agencji, wprowadzenie większej ochrony pracownic w ciąży wykonujących pracę tymczasową, objęcie większą ochroną osób wykonujących pracę tymczasową na podstawie umowy prawa cywilnego.	Instrument wpłynie na wzrost jakości zatrudnienia.	Nie można wykluczyć, że proponowane zmiany dotyczące kobiet w ciąży wpłyną negatywnie na skłonność agencji pracy tymczasowej do zatrudniania kobiet do pracy tymczasowej, oraz ogółu pracodawców do zatrudniania kobiet na podstawie umów na zastępstwo za nieobecnego pracownika.	Wpływ na sektor finansów publicznych (budżet państwa, FUS, NFZ, FP, FGŚP, jednostki samorządu terytorialnego) w okresie 10 lat od wejścia w życie ustawy wyniesie łącznie ok. 69 mln zł po stronie dochodów i 259 mln zł po stronie wydatków.	Instrument poprawi również bezpieczeństwo prawne pracodawców korzystających z usług agencji pracy tymczasowej.
CSR 2	d) lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy	1	Włączanie pracodawców w proces kształcenia zawodowego i zachęcanie ich do współpracy ze szkołami na każdym etapie kształcenia.	Projekt PO WER <i>Partnerstwo na rzecz kształcenia zawodowego, Etap 1: Forum partnerów społecznych</i> , realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji (jednostkę podległą Ministrowi Edukacji Narodowej.) Jednym z kluczowych celów projektu jest włączenie pracodawców w opracowanie oferty kształcenia, programów nauczania i przeprowadzanie egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie. W ramach projektu zostaną również opracowane ścieżki rozwoju zawodowego, wskazujące m.in. istniejące na rynku pracy możliwości i warunki nabywania dodatkowych uprawnień w zawodach.	Działanie wpłynie na wzrost zatrudnienia i jego jakość.		3,8 mln zł (projekt EFS w ramach PO WER) dane za 2016 r.	Identyfikacja potrzeb kwalifikacyjno-zawodowych na rynku pracy w poszczególnych branżach/zawodach oraz dokonywanie przeglądu klasyfikacji zawodów i podstaw programowych kształcenia w tych zawodach.
CSR 2	d) lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy	2	Poprawa poziomu i atrakcyjności szkolnictwa zawodowego.	14 grudnia 2016 r. Sejm uchwalił ustawę Prawo oświatowe. Najważniejsze zmiany, które wynikają z ww. ustawy wejdą w życie od 1 września 2017 r. i dotyczą ustroju szkolnego. W nowym ustroju oświaty, w obszarze szkolnictwa zawodowego będą funkcjonowały trzyletnie branżowe szkoły I stopnia (BS1), dwuletnie branżowe szkoły II stopnia (BS2) i pięcioletnie technika. Zgodnie z wymogami ustawy, w nowotworzonych centrach kształcenia zawodowego i ustawicznego (CKP) będą funkcjonować placówki kształcenia praktycznego.	Działanie wpłynie na poprawę jakości systemu edukacji	Sprawność powiatów w tworzeniu BS 1 i BS 2 oraz CKP.	Planowane skutki finansowe na sektor finansów publicznych związanych z wdrożeniem ustawy – Prawo oświatowe i przepisów wprowadzających, w roku 2017 wynoszą ok. 509 mln zł, w tym z budżetu państwa 130,1 mln zł i ok. 379 mln zł z budżetu jednostek samorządu terytorialnego. W roku 2018 wydatki ogółem szacowane są na ok. 422 mln zł, z czego ok. 431 mln zł poniosą jednostki samorządu terytorialnego. Budżet państwa ograniczy wydatki o -8,6 mln zł.	Dostęp do różnorodnych ścieżek umożliwiających podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz poziomu wykształcenia.

CSR 2	d) lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy	3	Lepsze przygotowanie uczniów do podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych, wyboru ścieżki kształcenia oraz planowania przyszłości edukacyjnej i zawodowej.	Projekt pozakonkursowy <i>Efektywne doradztwo edukacyjno-zawodowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych</i> , realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w ramach Programu PO WER. Działania podejmowane w projekcie przewidują stworzenie ram efektywnego funkcjonowania doradztwa edukacyjno-zawodowego w systemie oświaty poprzez wypracowanie ramowych programów i rozwiązań organizacyjnych.	Działanie wpłynie na wzrost zatrudnienia i jego jakość.		0,5 mln zł (projekt z EFS w ramach PO WER), dane za 2016 r.	Wypracowanie rekomendacji nt. kierunków zmian w systemie doradztwa, programów preorientacji i orientacji zawodowej oraz ramowych programów realizacji doradztwa edukacyjno-zawodowego, które są testowane w 26 losowo wybranych szkołach.
CSR 2	d) lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy	4	Rozwój kompetencji studentów, zwiększenie elastyczności uczelni w zakresie tworzenia programów kształcenia oraz zacieśnienie współpracy między pracodawcami a uczelniami.	Projekt pozakonkursowy PO WER pn. <i>Program praktyk zawodowych w Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych</i> . Projekt zakłada udział maksymalnie 7 000 studentów, którzy w ramach działań uczelni wspartych z Europejskiego Funduszu Społecznego będą uczestniczyć w programie rozszerzonych 6-miesięcznych praktyk zawodowych i podniosą swoje kompetencje.	Działanie wpłynie na wzrost zatrudnienia i jego jakość.	Skuteczność wdrożenia przez uczelnie praktycznego profilu kształcenia.	Z budżetu państwa wydatkowano ok. 20 tys. zł. Środki z EFS 105 tys. zł	Opracowano wstępny program praktyk zawodowych. Wyłoniono 27 publicznych i niepublicznych uczelni zawodowych, które przeprowadzą praktyki zawodowe na kierunkach studiów o profilu praktycznym.
CSR 2	d) lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy	5	Podniesienie poziomu kapitału ludzkiego w Polsce (poprzez wzrost liczby osób uczących się i jakości kształcenia) oraz zwiększenie dopasowania popytu i podaży na rynku pracy.	Wdrożenie Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK) zgodnie z ustawą z 22 grudnia 2015 r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 64, z późn. zm). Wydane zostały wszystkie przewidziane w tej ustawie akty wykonawcze, dotyczące m.in. przypisywania poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK) do kwalifikacji, funkcjonowania podmiotów zewnętrznego zapewniania jakości, charakterystyk PRK drugiego stopnia. Od 15 lipca 2016 r. funkcjonuje Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – narzędzie umożliwiające m.in. składanie wniosków o włączenie kwalifikacji rynkowych do ZSK. Prace związane z wdrażaniem ZSK prowadzone są z udziałem partnerów społecznych reprezentowanych w Radzie Interesariuszy ZSK, powołanej w lipcu 2016 r.	Działanie wpłynie na wzrost zatrudnienia i jego jakość.		2 projekty z EFS w ramach PO WER, dane za 2016 r. ogółem 7,16 mln zł (w tym EFS 6,03 mln zł i budżet państwa 1,13 mln zł)	Ułatwienie obywatelom prezentowania posiadanych kwalifikacji oraz ich zdobywania. Ułatwienie pracodawcom oceny poziomu kwalifikacji.

CSR 2	d) lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy	6	Odciążenie sfery nauki i szkolnictwa wyższego od nadmiernych obowiązków o charakterze biurokratycznym.	1 października 2016 r. weszła w życie ustawa z 23 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw, która zmienia m. in. zasady ustalania podstawowych kryteriów i zakresu oceny programowej dokonywanej przez Polską Komisję Akredytacyjną (PKA). Na poziomie ustawowym określono, że PKA dokonuje oceny programowej, tj. oceny jakości kształcenia na kierunkach studiów.	Działanie wpłynie na poprawę jakości kształcenia	Skuteczność komunikacji z uczelniami w zakresie zmian wprowadzonych ustawą.	Ustawa nie powoduje skutków budżetowych.	Celem zmian jest oddzielenie kontroli spełnienia formalnych aspektów prowadzenia studiów, która może być dokonana na podstawie informacji zawartych w bazie POL-on (System informacji o szkolnictwie wyższym), od oceny elementów mających bezpośredni wpływ na jakość kształcenia, do której niezbędna jest wiedza ekspercka.
CSR 2	d) lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy	7	Podwyższenie jakości kształcenia oraz lepsze dostosowanie oferty edukacyjnej do wymogów współczesnego rynku pracy.	Uruchomiony został ogólnopolski system monitorowania ekonomicznych losów absolwentów szkół wyższych. Informacje dotyczące sytuacji absolwentów na rynku pracy udostępnione są do publicznej wiadomości na stronie http://absolwenci.nauka.gov.pl/ . Raporty umieszczone na stronie tworzone są na podstawie danych pochodzących z systemu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz z systemu informacji o szkolnictwie wyższym POL-on.	Działanie wpłynie na poprawę jakości kształcenia	Kompletność danych przekazywanych przez uczelnie do systemu POL-on.	ELA - dotacja dla OPI 348 870, 55	Instrument przyczyni się do lepszego diagnozowania potrzeb rynku pracy w zakresie kwalifikacji, co umożliwi dostosowanie programu nauczania.
CSR 3	a) Podjęcie działań w celu usunięcia przeszkód dla inwestycji w infrastrukturę transportową	1	Celem działania jest uproszczenie procedur administracyjnych związanych z przygotowaniem oraz wykonywaniem kolejowych inwestycji infrastrukturalnych.	Ustawą z dnia 7 lipca 2016 r. o zmianie ustawy o transporcie kolejowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1257) wprowadzono następujące zmiany, dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> - nowych obowiązków nabywców i zbywców nieruchomości, - weryfikacji terminów uzgodnień, - przyspieszenia procedowania i eliminacji wątpliwości interpretacyjnych, - możliwości zrzeczenia się prawa do odszkodowania, - możliwości eksploatacji podsystemu strukturalnego przez zarządcę w okresie przed uzyskaniem zezwolenia na dopuszczenie do eksploatacji, - uelastycznienia procesu aktualizacji programu wieloletniego obejmującego inwestycje na liniach kolejowych, - ograniczenia zakazu zadrzewiania, - wprowadzenia zmian do ustawy o finansach publicznych w zakresie zarządzania środkami Funduszu Kolejowego. 	Nie dotyczy	Działanie zostało zrealizowane. Brak ryzyk w zakresie procesu wprowadzania nowych rozwiązań.	Wejście w życie projektowanej regulacji nie spowodowało konieczności poniesienia wydatków z budżetu państwa ani budżetu jednostek samorządu terytorialnego.	Oczekiwany efekt regulacji jest skrócenie czasu realizacji inwestycji kolejowych współfinansowanych z UE, w tym w szczególności inwestycji realizowanych w ramach Krajowego Programu Kolejowego.

CSR 3	a) Podjęcie działań w celu usunięcia przeszkód dla inwestycji w infrastrukturę transportową	2	Głównym celem KPK jest wzmocnienie roli transportu kolejowego w zintegrowanym systemie transportowym kraju przez stworzenie spójnej i nowoczesnej sieci linii kolejowych.	W dniu 23 listopada 2016 r. została przyjęta przez Radę Ministrów uchwała nr 144/2016 RM zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Kolejowego do 2023 roku. Zmiana KPK jest uwarunkowana w szczególności zagadnieniami finansowymi, tj. koniecznością rozliczenia projektów, realizowanych w ramach perspektywy UE na lata 2007-2013 oraz zmianą decyzji Komisji Europejskiej w zakresie fazowania projektów pomiędzy perspektywą 2007-2013, a 2014-2020. W ramach zmian zaktualizowano wartość wybranych projektów, dokonano przesunięć pomiędzy listami podstawową i rezerwową, połączono niektóre projekty oraz wydzielono części niektórych projektów do realizacji w etapach.	Nie dotyczy	Znaczna kwota alokacji na projekty kolejowe w ramach KPK wiąże się z ryzykiem nie wykorzystania wszystkich środków z uwagi na opóźnienia w realizacji zadań inwestycyjnych. MIB wraz z PKP PLK SA oraz CUPT na bieżąco monitoruje postępy w realizacji poszczególnych projektów. Ponadto powołano High Level Grup z udziałem PKP PLK SA, MR, MIB i KE w celu identyfikacji barier horyzontalnych i przygotowania ewentualnych korekt w sposobie realizacji zadań inwestycyjnych i zasadach procesu inwestycyjnego.	Całkowita wartość projektów ujętych w KPK wynosi 66,5 mld zł. Montaż finansowy projektów obejmuje zarówno środki unijne – Fundusz Spójności (POIiŚ, CEF), Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (PO PW, RPO), jak i środki krajowe – budżet państwa, Fundusz kolejowy oraz środki własne zarządcy infrastruktury PKP PLK S.A. (m.in. kredyty, obligacje).	Realizacja KPK pozwoli na przebudowanie 9 tys. km toru do 2023 r. Ponadto na 350 km linii możliwe będzie prowadzenie ruchu z prędkością powyżej 160 km/h a na 2 tys. km zabudowany zostanie system ETCS. Docelowo w 2023 r. planowane jest osiągnięcie średniej prędkości kursowania pociągów towarowych równej 40 km/h oraz połączenie 18 ośrodków wojewódzkich liniami zmodernizowanymi co najmniej do średniej prędkości kursowania pociągów wynoszącej 100 km/h
CSR 3	a) Podjęcie działań w celu usunięcia przeszkód dla inwestycji w infrastrukturę transportową	3	Budowa spójnego i nowoczesnego systemu dróg krajowych, zapewniającego efektywne funkcjonowanie drogowego transportu osobowego i towarowego.	Trwa realizacja ustanowionego przez Radę Ministrów 8 września 2015 r. <i>Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.)</i> . W Programie dokonano diagnozy obecnego stanu sektora drogowego oraz określono kierunki działań oraz priorytety inwestycyjne w zakresie rozwoju sieci dróg krajowych w Polsce.	Nie dotyczy	Ryzyko wynikające z luki finansowej pomiędzy środkami zapewnionymi na realizację Programu, a faktycznymi kosztami zaplanowanymi w nim inwestycji. Według przeprowadzonych szacunków luka ta wynosi ok. 90 mld zł.	Na realizację inwestycji ujętych w Programie przewiduje się kwotę 168,4 mld zł (w tym z budżetu państwa 46,8 mld zł i 121,6 mld zł z Krajowego Funduszu Drogowego).	Dokument ten zakłada dokończenie budowy ciągów dróg ekspresowych i autostrad oraz budowę 57 obwodnic w ciągach dróg krajowych.
CSR 3	b) Podjęcie działań w celu usunięcia przeszkód dla inwestycji w infrastrukturę energetyczną	1	Zwiększenie oszczędności energii zarówno przez odbiorców końcowych, jak i w zakresie jej wytwarzania, przesyłania oraz dystrybucji.	1 października 2016 r. weszła w życie ustawa z 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. 2016 poz. 831), która zastąpiła ustawę o efektywności energetycznej z 15 kwietnia 2011 r. Nowa regulacja implementuje dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylene dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE i określa zasady opracowywania krajowego planu działań dotyczącego efektywności energetycznej, zadania jednostek sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej, zasady realizacji obowiązku oszczędności energii oraz zasady przeprowadzania audytu energetycznego przedsiębiorstwa.	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej i finalnej.		Zadania ustawowe nałożone na Prezesa URE będą sfinansowane w ramach limitu wydatków określonych w części 50 budżetu państwa, bez konieczności jego zwiększania. Szacunkowe przychody NFOŚiGW z tytułu opłat zastępczych w latach 2016-2018 wyniosą 397,5 mln zł.	Zgodnie z dyrektywą 2012/27/UE nastąpiły istotne zmiany w obowiązującym systemie świadectw efektywności energetycznej oraz ograniczono możliwości wypełnienia obowiązku przez podmioty zobowiązane przez uiszczenie opłaty zastępczej.

CSR 3	c) Podjęcie działań w celu usunięcia przeszkód dla inwestycji w sektorze budowlanym, a także zwiększenie stopnia pokrycia obszarów gmin planami zagospodarowania przestrzennego.	1	Zwiększenie jakości aktów planowania przestrzennego. Uproszczenie procedury administracyjnej uzyskania decyzji zezwalającej na budowę. Koordynacja realizacji inwestycji celu publicznego z planowaniem przestrzennym	Opracowano i skierowano do konsultacji publicznych i międzyresortowych projekt <u>ustawy Kodeks urbanistyczno-budowlany</u> . Kodeks ma realizować trzy cele: 1) Przywrócenie i zapewnienie efektywnego gospodarowania przestrzenią oraz wzmocnienie partycypacji społecznej w planowaniu przestrzennym (na wszystkich poziomach), 2) Poprawa przewidywalności i usprawnienie procesu inwestycyjno-budowlanego – z poszanowaniem ładu przestrzennego, 3) Efektywne lokalizowanie i realizacja inwestycji publicznych.	Nie dotyczy	W okresie przed wejściem w życie Kodeksu oraz pakietu ustaw towarzyszących konieczne będzie przeprowadzenie akcji promocyjnej i szkoleń mających na celu przedstawienie rozwiązań w nich zawartych, przede wszystkim organom administracji publicznej, jak również inwestorom, specjalistom (m. in. architektom) oraz obywatelom. Niepodjęcie ww. działań może doprowadzić do braku lub znaczącego opóźnienia w realizacji przyjętego celu, w związku z niskim poziomem zrozumienia rozwiązań Kodeksu oraz praktycznymi ograniczeniami w ich wdrożeniu.	Prace są na zbyt wczesnym etapie dla określenia skutków finansowych.	Projekt w sposób kompleksowy reguluje proces inwestycyjny, począwszy od kreacji polityki przestrzennej na wszystkich szczeblach administracyjnych kraju, poprzez uzyskanie zgody inwestycyjnej na realizację po finalną budowę inwestycji.
-------	--	---	---	--	-------------	---	--	--

3. Zaangażowanie partnerów społeczno-gospodarczych w prace związane z Semestrem Europejskim oraz przebieg konsultacji społecznych.

Dokumenty unijne opiniowane przez partnerów społeczno-gospodarczych

W toku Semestru Europejskiego partnerzy społeczno-gospodarczy byli informowani o dokumentach publikowanych przez KE. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy (NSZZ) „Solidarność” i Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych (OPZZ) i Związek Rzemiosła Polskiego (ZRP) przekazały uwagi do Komunikatu KE [Roczna analiza wzrostu gospodarczego na 2017 r.](#) (AGS 2017).

W swojej opinii NSZZ „Solidarność” na pierwszym miejscu stawia problem jakości pracy w UE. Zwraca uwagę, że w wielu krajach nadal rozpowszechnione jest wykorzystywanie zatrudnienia o ograniczonym trwaniu, zwłaszcza w wypadku osób młodych. Dlatego walka z niepewnością na rynku pracy powinna stać się priorytetem. W tym kontekście, bardziej krytycznie niż KE, związek ocenia funkcjonowanie Gwarancji dla Młodzieży, w tym efektywność stażów, które są wykorzystywane jako substytut zatrudnienia, pozwalając przedsiębiorcom obniżyć koszty funkcjonowania, a w zbyt małym stopniu skutkując trwałym zatrudnieniem. Gwarancje, wg związku, trafiają jedynie do 40% osób z grupy docelowej i nie docierają do osób ze środowiska NEET.

NSZZ „Solidarność”, zgadzając się z KE, że zwiększenie równości szans wymaga zapewnienia dostępu do wysokiej jakości usług i świadczeń rzeczowych, w tym odpowiedniej polityki mieszkaniowej, zaznacza zarazem, że realizacja powyższego postulatu wymaga bardziej elastycznego podejścia do zarządzania deficytem budżetowym. Zdaniem NSZZ „Solidarność”, KE przecenia możliwości gospodarki dzielenia się, która nie zapewnia odpowiedniego poziomu ochrony pracownika oraz może zmniejszać wpływy podatkowe oraz wpływy do systemów zabezpieczenia społecznego. W odniesieniu do zalecanego w AGS podnoszenia wieku emerytalnego, związek jest zdania, że przy realizacji tego postulatu powinno się uwzględniać jakość świadczonych w poszczególnych krajach usług medycznych oraz przeciętne trwanie życia w zdrowiu.

OPZZ, przyjmując z aprobatą podkreślenie w AGS 2017 aspektu sprawiedliwości społecznej, podkreśla, że UE musi konkurować zrównoważonym modelem gospodarczym i społecznym, a zarządzanie wymiarem społecznym należy traktować na równi z zarządzaniem gospodarczym. Dlatego wskaźniki społeczne i ekologiczne powinny stać się integralnym elementem procesu monitorowania w ramach Semestru Europejskiego, w tym także celów wynikających z przyjętej przez ONZ *Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030*.

Zdaniem OPZZ wzmocnienie wymiaru społecznego UE wymaga znaczącej roli w polityce gospodarczej państw UE efektywnych i integrujących usług publicznych wspierających spójność społeczną. Państwo powinno też wykorzystać swoje możliwości oddziaływania na postawy występujące w gospodarce przez dobre praktyki administracji publicznej, w tym zrównoważone i odpowiedzialne społecznie wydatkowanie środków publicznych w ramach zamówień publicznych. W odniesieniu do kwestii zamówień publicznych, NSZZ „Solidarność” podkreśla dodatkowo konieczność promowania przez państwa członkowskie tzw. klauzul społecznych, zaznaczając, że mimo implementacji dyrektyw w tym zakresie, w Polsce świadomość społecznego wymiaru zamówień publicznych pozostaje niska. OPZZ ponadto zaznacza, że również międzynarodowe umowy handlowe i inwestycyjne zawierane przez UE powinny uwzględniać wymiar społeczny oraz powinien im towarzyszyć monitoring skarg związanych z przestrzeganiem m.in. praw pracowniczych i wymogów środowiskowych, w który zaangażowani zostaną partnerzy społeczni.

OPZZ oczekuje od polityki UE wsparcia państw członkowskich w walce z oszustwami podatkowymi i unikaniem opodatkowania, co jest zgodne również z oczekiwaniami NSZZ „Solidarność”. Zgadzając się, że systemy podatkowe mogą mieć wkład w walkę z nierównościami w dochodach i ubóstwem, OPZZ postuluje obniżenie opodatkowania najuboższych i zwiększenie opodatkowania osób o najwyższych dochodach oraz oskładkowanie wszystkich dochodów z pracy. Po stronie wydatkowej za priorytetowe

uznaje te wydatki publiczne, które zwiększą dostępność mieszkań dla osób najmniej zarabiających oraz nakłady na badania i rozwój.

Zgadając się, że kapitał ludzki i infrastruktura społeczna należą do obszarów, na których powinny się koncentrować inwestycje publiczne, OPZZ zwraca uwagę, że zwiększeniu dostępu do usług publicznych powinna towarzyszyć dbałość o wysoką jakość miejsc pracy w sektorze publicznym, w tym o bezpieczne warunki pracy i godziwe wynagrodzenie za pracę.

Zdaniem OPZZ, szczególnego zaangażowania państw członkowskich wymaga wciąż likwidacja szkodliwej społecznie segmentacji na rynku pracy. Między innymi, należy zagwarantować podstawowe prawa w zakresie płacy i warunków pracy osobom wykonującym obowiązki w ramach atypowych form zatrudnienia i na własny rachunek. Podobnie, należy pracownikom mniejszych firm zapewnić taki sam poziom ochrony w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz minimalnego wynagrodzenia, jaki mają pracownicy zatrudnieni w dużych zakładach pracy.

OPZZ postuluje by polityka przemysłowa UE uwzględniała zasady tzw. sprawiedliwej transformacji, Przystosowanie gospodarek do wyzwań w obszarze klimatu, zaopatrzenia w energię czy skutków globalizacji i związana z tym ewentualna utrata miejsc pracy powinno być rekompensowane tworzeniem nowych miejsc pracy wysokiej jakości.

OPZZ podkreśla, że polityka społeczno-gospodarcza UE powinna koncentrować się na działaniach tworzących warunki do wzrostu wynagrodzeń wszystkich pracowników, w szczególności najmniej zarabiających. By przeciwdziałać obserwowanemu w Polsce w ostatnich latach spadkowi udziału wynagrodzeń w PKB, należy dążyć m.in. do zwiększenia minimalnego wynagrodzenia tak, by stanowiło co najmniej 50% płacy przeciętnej. Na problem spadku udziału płac w PKB, nie tylko w Polsce, ale i średnio w całej UE, zwraca uwagę również NSZZ „Solidarność”, widząc w tym źródło braku popytu globalnego, o którym się mówi w AGS.

Obydwie organizacje związkowe pozytywnie oceniają podkreślenie przez KE roli dialogu społecznego w zarządzaniu gospodarczym w UE, widzą jednak potrzebę silniejszego zaakcentowania działań dla wzmocnienia potencjału i roli partnerów społecznych. Zwracają przy tym uwagę, że dialog nie może ograniczać się do problematyki wynagrodzeń, lecz, ze względu na złożoność współczesnej gospodarki, musi być prowadzony w znacznie szerszym zakresie. Niepokojącym zjawiskiem jest zmniejszający się w części krajów UE poziom objęcia pracowników zbiorowymi układami pracy, które zdaniem związków mogłyby stanowić skuteczne narzędzie w walce z nierównościami oraz sprzyjać wzrostowi wynagrodzeń i wydajności pracy.

Również Związek Rzemiosła Polskiego (ZRP), z aprobatą przyjmując zwrócenie w AGS uwagi na rolę partnerów społecznych w Semestrze Europejskim, podkreśla wyzwanie, jakim jest wzmocnienie potencjału partnerów społecznych. W każdym z państw członkowskich może to dotyczyć różnych obszarów i kompetencji. ZRP zauważa brak w AGS odniesienia się do zapowiedzianego rozpoczęcia w 2017 r. wdrażania Filara Praw Socjalnych, którego wstępne założenia opublikowane w 2016 r. wzbudziły sporo niepokoju i kontrowersji. Zdaniem ZRP nie powinien on być traktowany jako nowe ramy dla legislacji UE. Ramy te są określone w Traktatach.

ZRP oczekuje, że przy proponowaniu rozwiązań służących popieraniu przezeń wzmocnieniu jednolitego rynku, KE w jednakowym stopniu będzie uwzględniać wszystkie podstawowe swobody, że np. nie będzie ograniczania swobody świadczenia usług poprzez ograniczanie możliwości legalnego delegowania pracowników, przy jednoczesnym pomijaniu nadużyć i patologii funkcjonujących wokół swobody przepływu osób czy kapitału.

Wobec wciąż występującego problemu bezrobocia, zwłaszcza długotrwałego, ZRP zwraca uwagę na ciągłą potrzebę poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej z uwzględnieniem specyfiki MŚP, w których jest tworzona zdecydowana większość miejsc pracy. Przy tym, tym zdaniem ZRP koncentrowanie się tylko na start-up'ach czy scale-up'ach może być interpretowane jako podejście dyskryminujące pozostałe firmy i lekceważące ich potrzeby czy problemy, np. takie jak problem „sukcesji”

w firmach dojrzałych i mających potencjał do inwestycji. Ponadto dla pracodawców, a zwłaszcza małych i średnich, ważne są takie kwestie, jak zmniejszenie klina podatkowego czy systemy kształcenia dostosowane do potrzeb współczesnych rynków pracy i przedsiębiorstw. Stąd, obok inwestycji produkcyjnych i w infrastrukturę, równie ważne, szczególnie przy obecnych wyzwaniach demograficznych, są inwestycje w edukację i kształcenie ustawiczne. Przy czym, zdaniem ZRP, wyróżnianie w tym kontekście osób młodych nie jest trafne. Należy raczej zastosować podejście europejskich partnerów społecznych, którzy mówią o „podejściu międzypokoleniowym”.

Partnerzy przekazali również uwagi do dokumentu roboczego służb KE „[Sprawozdanie krajowe – Polska 2017](#)”. Zdaniem NSZZ „Solidarność”, nie nastąpiła poprawa konstrukcji raportu w kierunku równoważenia elementów gospodarczych i społecznych, brakuje w nim również całościowej oceny wpływów i wydatków państwa. W ocenie Związku, powołanie rady polityki fiskalnej nie poprawi jakości zarządzania polityką budżetową, a będzie jedynie generowało dodatkowe koszty związane z jej funkcjonowaniem. Związek podziela wyrażone w raporcie stanowisko o istotnej roli edukacji włączającej oraz konieczności poprawy wskaźników uczenia się przez całe życie. Za ważne uznaje też wskazanie na elementy poprawiające mobilność geograficzną, takie jak: polityka mieszkaniowa, infrastruktura transportowa, dostępność opieki nad dziećmi oraz dostrzeżenie potrzeby integracji systemu opieki zdrowotnej z systemem opieki społecznej w kontekście opieki długoterminowej. Związek podtrzymuje swoje postulaty wyrażone w opiniach do sprawozdań w poprzednich latach, w tym: zaprzestania konkurowania niskimi płacami, wzmocnienia systemu rokowań zbiorowych dla zbudowania równowagi pomiędzy dochodami pracowników a zyskami przedsiębiorstw, monitorowania procesów migracyjnych i imigracyjnych. Związek nie zgadza się ze stanowczym stwierdzeniem o przewidywanym spadku aktywności zawodowej w związku ze środkami, które zostały zapowiedziane lub wprowadzone przez rząd (obniżenie wieku emerytalnego, Program „Rodzina 500+”, godzinowa stawka wynagrodzenia minimalnego, zmiana ustawy o zatrudnieniu pracowników tymczasowych). Związek nie podziela opinii KE o czynnikach hamujących szersze stosowanie umów na czas nieokreślony, zwracając uwagę, że w polskim ustawodawstwie brakuje przepisów w sposób wystarczający chroniących prawa socjalne zwolnionych z naruszeniem prawa pracowników, również tych objętych szczególną ochroną przed zwolnieniem. W odniesieniu do systemu podatkowego, Związek podtrzymuje ocenę o jego niedostatecznej progresywności oraz stoi na stanowisku, że obniżone stawki VAT stanowią ważny instrument wsparcia najuboższych oraz wsparcia rodziny. Związek dziwi się brakowi odniesienia się w raporcie do kwestii dialogu społecznego, przypominając, że w Polsce jedynie 11% osób zatrudnionych jest objętych zbiorowymi układami pracy. Według Związku, w raporcie niewiele uwagi poświęca się problematyce zatrudnienia młodych, a jest to nadal istotny problem społeczny w Polsce, brakuje też odniesienia się do sytuacji i postępów w zakresie zwiększenia zatrudnienia pracowników 50+, inwestycji w tzw. srebrną ekonomię, możliwości wprowadzenia ubezpieczenia od bezrobocia.

Również OPZZ krytycznie ocenia fakt, że raport koncentruje się na ocenie makroekonomicznej gospodarki i warunkach prowadzenia działalności gospodarczej, mniej uwagi poświęcając kwestiom społecznym, podczas gdy wymiar społeczny zarządzania UE powinien być traktowany na równi z wymiarem gospodarczym. W ocenie OPZZ, poprawnie wskazano na niepewność, jako przyczynę ograniczenia inwestycji, związaną z kierunkiem polityki gospodarczej państwa i szybkimi zmianami prawa, bez należytych konsultacji społecznych, co ma negatywny wpływ na jakość regulacji. Przywołując ustalenia z raportu, że jednostkowe koszty pracy zwiększyły się w ostatnich latach umiarkowanie i nie miały większego wpływu na konkurencyjność gospodarki i poziom zatrudnienia, OPZZ uważa, że minimalne wynagrodzenie za pracę powinno osiągnąć co najmniej 50% płacy przeciętnej, a jej wysokość spełniać kryterium płacy godziwej. W sprawozdaniu, zdaniem OPZZ, nie zajęto się kwestią ubóstwa pracujących i rozwarstwienia społecznego, jako wymagającymi interwencji – dlatego negatywnie ocenia rekomendację ograniczenia stosowania obniżonych stawek VAT, co pogorszyłoby warunki życia gospodarstw o najniższych dochodach. Postulując zwiększenie partycypacyjnych form zarządzania, OPZZ stwierdza, że podejmowane przez rząd działania w tym zakresie są niewystarczające lub sprzeczne z deklaracjami. Świadczyć ma o tym uchwalona w 2016 r. ustawa o zasadach zarządzania

mieniem państwowym, która zdaniem OPZZ narusza prawo pracowników do dokonania swobodnego wyboru swoich przedstawicieli do organów spółek kapitałowych, a czego nie odnotowano w sprawozdaniu przy ocenie zmian własnościowych w gospodarce. OPZZ krytycznie ocenia zamrożenie na 2017 r. (po raz kolejny) funduszu płac w państwowej sferze budżetowej oraz sposób realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego o wysokości kwoty wolnej od podatku. Kwota wolna od podatku, zdaniem OPZZ, powinna wzrosnąć do 8000 zł, należy także zmniejszyć obciążenia osób o najniższych dochodach, a podnieść opodatkowanie osób w najlepszej sytuacji dochodowej. OPZZ jest zaniepokojone podejściem służb KE do gwarancji pracowniczych zawartych w polskim prawie pracy, w większości wynikających m.in. z dorobku prawa międzynarodowego, a wymienionych w sprawozdaniu, jako przykład regulacji hamujących stosowanie umów na czas nieokreślony. OPZZ przyjmuje z aprobatą podkreślenie w dokumencie znaczenia inicjatyw na rzecz ograniczenia segmentacji rynku pracy, podkreśla jednak w tym kontekście wagę efektywnej kontroli prowadzenia działalności gospodarczej, a także korekty praktyk w samej administracji publicznej, zwłaszcza przy zamówieniach publicznych. OPZZ podziela zawartą w sprawozdaniu ocenę zmian w systemie edukacji, które nie odpowiadają na realne potrzeby i nie są oparte na zaleceniach wynikających z istniejących badań i kompleksowej oceny.

Związek Rzemiosła Polskiego (ZRP), podobnie jak wspomniane wyżej związki zawodowe, nie popiera zaleceń Komisji dotyczących ograniczenia stosowania przez Polskę obniżonych stawek VAT - zarówno z punktu widzenia interesu społecznego jak i mikroprzedsiębiorstw. Zdaniem ZRP, przy omawianiu zmian w systemie podatkowym, KE nie zwróciła uwagi, że z obniżonej w 2016 r. stawki podatku dochodowego od osób prawnych skorzystają przede wszystkim spółki z o.o., co oznacza naruszenie zasady równości podatkowej i zaburzenie warunków konkurencji pomiędzy przedsiębiorcami. Związkowi brakuje w sprawozdaniu odniesienia do nieefektywności systemu pośrednictwa pracy, przy ogromnych kosztach, jakie pochłania. Poprawy wymaga także funkcjonowanie Krajowego Funduszu Szkoleniowego. Zdaniem ZRP, niezmiennie od lat Komisja w corocznych sprawozdaniach zbyt mało uwagi poświęca kształceniu zawodowemu i w żaden sposób nie odnosi się do kształcenia dualnego w Polsce. Nie zauważa zróżnicowania w zatrudnialności uczniów szkół zawodowych w zależności od formy zajęć praktycznych. Tymczasem uczniowie, którzy ucząc się są jednocześnie w ramach systemu dualnego, zatrudniani jako młodociani pracownicy – radzą sobie na rynku pracy dużo lepiej niż uczniowie szkół zawodowych, którzy w innej formie odbywają zajęcia praktyczne. ZRP zgadza się ze spostrzeżeniami KE dotyczącymi trudności, jakie mają samorządy z realizacją strategii łączących kształcenie i szkolenie zawodowe z sektorami o strategicznym znaczeniu dla rozwoju regionalnego. Potrzebne jest opracowanie przez regiony z udziałem organizacji pracodawców, w tym mikro i małych, planów kształcenia zawodowego. Zdaniem ZRP, przedstawione przez KE spojrzenie makro na obszar inwestycji nie uwzględnia faktu, że dostępne obecnie instrumenty wspierania inwestycji praktycznie nie są wykorzystywane przez mikro i małych przedsiębiorców – m.in. z uwagi na skomplikowane kryteria ich stosowania, brak wiedzy o ich istnieniu, a przede wszystkim sceptyczną ocenę ich efektywności. ZRP uważa, że w polityce na rzecz przedsiębiorczości brakuje elementów, które pozwoliłyby na wzrost potencjału i wzmocnienie już istniejących mikro i małych firm. W tym kontekście, pozytywnie ocenia próby polskiego rządu odwrócenia trendów i odbudowy sektora przemysłowego, który byłby w stanie generować więzi kooperacyjne z małymi podmiotami. W odniesieniu do funduszy unijnych – ZRP uważa, iż powinna być zmieniona definicja produktu/technologii innowacyjnej (inteligentnej specjalizacji) pod kątem potrzeb małych przedsiębiorstw. Regionalne programy operacyjne dla poszczególnych województw posługują się pojęciem branż preferowanych (branż kluczowych). Firmy mikro i małe, w tym rzemieślnicze rzadko wpisują się w te branże. To ograniczenie powinno również zostać złagodzone. KE od dłuższego czasu jest zwolenniczką deregulacji zawodów i zwraca uwagę na „znaczne postępy Polski” w tym zakresie. ZRP zgadza się, że znoszenie barier w prowadzeniu działalności gospodarczej jest ważną kwestią, jednak deregulacja nie może być przeprowadzana bezrefleksyjnie. Po wielu latach doświadczeń, ZRP opowiada się za powrotem do wymogu posiadania kwalifikacji zawodowych przy rozpoczynaniu i prowadzeniu działalności w tych zawodach, których wykonywanie nie jest obojętne dla zdrowia i bezpieczeństwa osób oraz ich mienia, jak również bezpieczeństwa in-

nych podmiotów. Zdaniem ZRP, w sprawozdaniu powinno być również uwzględnione wyzwanie dotyczące powszechnego samorządu gospodarczego.

Konsultacje społeczne i publiczne KPR 2017/2018 – główne uwagi

Projekt KPR 2017/2018 został przekazany do konsultacji przez organizacje, których przedstawiciele są członkami Zespołu do spraw Strategii „Europa 2020”. W ramach konsultacji wpłynęły opinie od Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, Forum Związków Zawodowych, Związku Rzemiosła Polskiego, Pracodawców RP, Konfederacji Lewiatan oraz Polskiego Komitetu Europejskiej Sieci Przeciw Ubóstwu (EAPN POLSKA). Ponadto, w ramach konsultacji społecznych, swoje uwagi zgłosił Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć (dalej Zielona Sieć) oraz Polskie Stowarzyszenie Zero Waste (dalej Zero Waste). Projekt KPR 2017/2018 został również 7 kwietnia 2017 r. przedyskutowany na forum Zespołu do spraw Strategii „Europa 2020”.

W przekazanych opiniach partnerzy przywiązują dużą wagę do rozwijania i wzmocnienia dialogu partnerów społecznych ze stroną rządową w procesie realizacji strategii „Europa 2020” i Semestru Europejskiego, zwłaszcza w ramach Rady Dialogu Społecznego. Zdaniem partnerów w niedostatecznym stopniu w KPR została uwzględniona problematyka bezrobocia, zwłaszcza długotrwałego oraz wśród młodzieży. Partnerzy postulują też bardziej wnikliwe potraktowanie przeciwdziałania ubóstwu, zwłaszcza skrajnemu i energetycznemu, uwzględniające m.in. potrzebę zmiany progów interwencji socjalnej.

NSZZ „Solidarność”, popierając filozofię rozwiązań prawnych tzw. Konstytucji biznesu, zmierzających do ułatwienia i uporządkowania zasad prowadzenia działalności gospodarczej, zwraca uwagę, że zawarte w niej regulacje powinny promować działania na rzecz zawierania ponadzakładowych i zakładowych układów zbiorowych pracy, bezpiecznych warunków pracy oraz stałego zatrudnienia, umożliwiającego indywidualny rozwój pracowników, a także zachęcać pracodawców do łączenia się w związki pracodawców lub związki producentów. Jednocześnie Związek podkreśla, że rozwiązania zawarte w „Konstytucji biznesu” nie mogą ułatwiać, niejako przy okazji, omijania przez nieuczciwych przedsiębiorców prawa, ze szkodą dla pracowników, rzetelnych pracodawców i całej gospodarki; dotyczy to w szczególności możliwości skutecznej kontroli przez instytucje publiczne (na ten aspekt zwracają uwagę też obydwie pozostałe federacje związków zawodowych). Zdaniem Związku, w KPR nie odniesiono się do problemu odpływu pracowników w ramach zawodowej mobilności zewnętrznej oraz zagrożeń związanych z tym zjawiskiem, a tym samym nie przedstawiono sposobów jemu przeciwdziałania i usuwania jego skutków. Związkowi zabrakło również informacji na temat zamierzeń w obszarze zarządzania wiekiem oraz tzw. srebrnej ekonomii. Związek oczekuje szerokiej konsultacji społecznej działań planowanych w ramach zapowiedzianego w KPR Programu Budowy Kapitału.

W opinii OPZZ, zwiększenie odsetka pracujących w gospodarce wymaga poszerzenia KPR o kolejne działania umożliwiające godzenie życia rodzinnego i zawodowego. W szczególności zwiększa się potrzeba instytucjonalnej pomocy rodzinom w opiece nad osobami starszymi, sprawowanej głównie przez kobiety, co ogranicza ich aktywność na rynku pracy. Niezbędna jest też większa aktywność państwa na rzecz wzrostu udziału osób niepełnosprawnych na rynku pracy. Inicjatywy te powinny być spójne z wymagającymi podjęcia działaniami na rzecz wydłużenia długości życia obywateli w zdrowiu. OPZZ zwraca uwagę na potrzebę stworzenia warunków do wzrostu dochodów do dyspozycji obywateli, co wiąże się z odpowiednim kształtowaniem systemu wynagrodzeń w powiązaniu ze wzrostem wydajności pracy. Zdaniem OPZZ zwiększenie płacy minimalnej i wynagrodzeń w sferze budżetowej przyczyni się do zrównoważenia rozwoju kraju i będzie sprzyjać włączeniu społecznemu. W ocenie OPZZ, obecne tempo wzrostu nakładów na B+R stawia pod znakiem zapytania możliwość osiągnięcia krajowego celu strategii „Europa 2020” w tym zakresie. Konieczne jest przygotowanie skutecznych instrumentów, dzięki którym firmy chętniej będą inwestować, także w projekty zwiększające innowacyjność przedsiębiorstw. OPZZ podkreśla, że działania KPR dla podniesienia jakości powietrza powinny być powiązane z programami wsparcia obywateli w dostosowywaniu używanych przez nich sys-

temów grzewczych do wymogów ochrony środowiska. Postuluje też poszerzenie KPR o informację na temat planowanych działań na rzecz tzw. sprawiedliwej transformacji gospodarki w realizacji unijnej polityki klimatycznej. W realizacji celu edukacyjnego, zdaniem OPZZ, zarówno kształcenie nauczycieli jak i program nauczania powinny zostać uzupełnione o wiedzę na temat praw pracowniczych, związków zawodowych i instytucji dialogu społecznego, a także zasad społecznej odpowiedzialności biznesu. W obszarze walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym OPZZ proponuje poszerzenie o działania w systemie podatkowym (m.in. zwiększenie pracowniczych kosztów uzyskania przychodów i kwoty wolnej od podatku, podwyższenie podatku dla najwyżej zarabiających) oraz wsparcie dostępności mieszkań dla osób o niskich dochodach.

FZZ uznaje za konieczne utrzymanie ścieżki podwyższania obowiązującej stawki płacy minimalnej w 2017 roku i minimalnej stawki godzinowej, czemu powinna towarzyszyć również stymulacja polityki płac w sektorze przedsiębiorstw poprzez wzmacnianie udziału przedstawicieli pracowników w negocjacjach zbiorowych z pracodawcami. Nowe rozwiązania legislacyjne powinny też zwiększać udział pracowników w zarządzaniu przedsiębiorstwem. Zdaniem FZZ powinno się kłaść większy nacisk na wzmacnianie funkcjonowania autonomicznych i niezależnych instytucji partnerów społecznych w realizacji ich zadań dotyczących reprezentacji przedsiębiorców i pracobiorców. Potrzebne są także działania rządu na rzecz wzrostu płac w sferze budżetowej. Uznając za słuszne zaproponowane w KPR działania na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym, FZZ stwierdza, że w KPR zabrakło elementów zachęt finansowych dla gmin i mieszkańców i oczekuje wskazania konkretnych programów finansowanych z budżetu państwa lub ze środków UE na rzecz tych działań. FZZ uważa, że opóźnione są działania rządu na rzecz zdefiniowania krajowego programu klimatyczno-energetycznego w pełnym porozumieniu z partnerami społecznymi. Forum oczekuje również aktywniejszej polityki na rzecz pracowników z sektorów narażonych na transformację energetyczną. W szczególności uznaje za pożądane utworzenie tzw. Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, finansowanego z 2% przychodów z aukcji uprawnień do emisji.

Związek Rzemiosła Polskiego (ZRP), generalnie popierając planowane działania dla uproszczenia systemu wdrażania funduszy europejskich w Polsce, zwraca uwagę, że regionalne programy operacyjne posługują się pojęciem branż preferowanych (kluczowych), podczas gdy firmy mikro i małe, w tym rzemieślnicze rzadko wpisują się w te branże, co ogranicza ich dostęp do środków unijnych. Tymczasem, bez tych firm nie funkcjonowałoby prawidłowo społeczeństwo, a tym bardziej branże kluczowe. Dlatego to ograniczenie powinno zostać złagodzone. ZRP wnioskuje też o modyfikację definicji produktu/technologie innowacyjnej (inteligentnej specjalizacji) pod kątem potrzeb mikro i małych przedsiębiorstw, tak aby uwzględniała przedsięwzięcia gospodarcze oparte na technologiach tradycyjnych, ale charakteryzujących się, m.in. ekologicznym procesem wytwórczym (np. branża spożywcza), małoseryjnością (branża tekstylna), czy niepowtarzalnością wyrobów w branży rzemiosł artystycznych. Pozytywnie oceniając zamiar wzmocnienia sektora przemysłowego w Polsce, ZRP zauważa, że instrumenty wsparcia inwestycji powinny również uwzględniać potrzeby mniejszych firm, jeśli mają one stanowić zaplecze kooperacyjne dla większych podmiotów. W kontekście niewystarczającego uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu związanym z umiejętnościami niezbędnymi do pracy – ZRP zwraca uwagę na luki w planowanej reformie szkół zawodowych, postulując by szkoła branżowa II stopnia była zarówno szkołą dla młodzieży, jak i dla dorosłych. ZRP podkreśla mocne zakorzenienie w Polsce dualnego systemu kształcenia realizowanego w rzemiośle (*vide* Prawo przemysłowe z 1933 r.), jako że rzemieślniczy system walidacji kwalifikacji jest nieodłączną częścią dualnej formuły kształcenia w rzemiośle. ZRP pozytywnie ocenia odejście od indywidualnego tworzenia przez szkoły zawodowe programów nauczania i powrót do jednolitych programów kształcenia w zawodach we wszystkich szkołach prowadzących kształcenie zawodowe. W ramach tych zmian, warto jednak ustanowić ścieżkę umożliwiającą modyfikację programu pod kątem uzasadnionych potrzeb pracodawców. W planach nauczania dla branżowej szkoły I stopnia muszą się też znaleźć odniesienia do młodocianych pracowników oraz klas wielozawodowych, a czas przeznaczony na naukę w szkole i zajęcia praktyczne u pra-

codawcy powinien być rozłożony w równych częściach w całym okresie nauczania w szkole zawodowej.

Zdaniem Pracodawców RP (PRP) przyjęcie „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” nie likwiduje niepewności co do dalszych zmian legislacyjnych mających wpływ na działalność przedsiębiorców (podobnego zdania jest również Konfederacja Lewiatan). Niepewność zostanie istotnie ograniczona dopiero wtedy, gdy praktyka potwierdzi jej nadrzędny charakter względem partykularnych inicjatyw poszczególnych resortów oraz poselskich projektów ustaw. Odnosząc się do procedowanej już w Sejmie zmiany w ustawie o zatrudnianiu pracowników tymczasowych, PRP obawia się, że wprowadzone w niej obostrzenia ograniczą korzystanie z pracy tymczasowej, co będzie miało negatywny wpływ na sytuację samych pracowników tymczasowych. PRP negatywnie ocenia przebieg procesu legislacyjnego projektu ustawy – Prawo wodne. Z racji istotnego wpływu regulacji na konkurencyjność przedsiębiorstw, niezbędne są rzetelne i prowadzone w dobrej wierze konsultacje z podmiotami, których przepisy będą dotyczyły. W opinii PRP zmiany legislacyjne w zakresie obniżenia wieku emerytalnego niekorzystnie wpływają zarówno na stabilność i adekwatność systemu emerytalnego, jak również i na uczestnictwo w rynku pracy (co też jest zbieżne z opinią Lewiatana).

Konfederacja Lewiatan, odnosząc się do kwestii regulacyjnego otoczenia biznesu podkreśla, że gospodarka i podmioty wchodzące w jej skład muszą mieć pewność, że jeśli będą mieć wątpliwości dotyczące przyjętych przez Sejm regulacji, będą mogły zwrócić się do odpowiednich instytucji mogących kwestie prawne jednoznacznie rozstrzygać. W szczególności w KPR powinny zostać przedstawione propozycje zwiększające przewidywalność tworzenia prawa i zapewniające wzrost zakresu konsultacji społecznych. Lewiatan oczekiwałby bardziej jednoznacznego określenia w KPR, jakie ustawy zostaną wdrożone do polskiego systemu prawnego w latach 2017/2018 w ramach „Konstytucji biznesu”. Lewiatan popiera projekt utworzenia 16 Centrów Arbitrażu i Mediacji w celu profesjonalizacji zawodu mediatora oraz odciążenia państwowego wymiaru sprawiedliwości. W odniesieniu do reformy systemu edukacji, oczekiwałby przede wszystkim przedstawienia informacji o projektowanych zmianach w programach i metodach nauczania tak, aby można było ocenić ich zasadność z punktu widzenia rynku pracy i zachodzących na nim zmian chociażby w wyniku cyfryzacji i robotyzacji. Lewiatan krytycznie ocenia działania podejmowane w zakresie opieki zdrowotnej, uważając je za chaotyczne i dokonywane w niewłaściwej kolejności, preferujące duże placówki umieszczone w aglomeracjach miejskich, bez określenia jak będzie wyglądała reforma finansowania świadczeń zdrowotnych, w tym likwidacja NFZ. W obszarze energii i klimatu Lewiatan uważa, że zaktualizowanie długofalowej wizji dla polskiego systemu energetycznego powinno się znaleźć na liście głównych i najpilniejszych zadań na lata 2017-2018. W ocenie Lewiatana, system edukacji w Polsce jest niedostosowany do potrzeb rynku pracy, w tym zmieniających się bardzo szybko potrzeb kompetencyjnych pracowników, wobec tego niezbędne jest jak najszybsze uruchomienie jego zmiany. Z tego względu Lewiatan krytycznie ocenia przedstawiony w KPR harmonogram działań w odniesieniu do szkolnictwa zawodowego.

Według opinii EAPN, nie jest jasny podział treści pomiędzy Program konwergencji a KPR, szczególnie jeśli chodzi o reformy w zakresie podatków. Jest to istotne, gdyż zmiany w podatkach są ważne nie tylko ze względu na dochody państwa, ale i ze względu na ich wpływ na dochody i wydatki ubogich gospodarstw domowych. Dotyczy to zarówno podatków pośrednich, jak i bezpośrednich. Uznał to Trybunał Konstytucyjny kwestionując wysokość kwoty wolnej od podatku, która nie powinna być niższa niż minimum egzystencji. EAPN przypomina również, że partnerzy społeczni wskazywali na błędne oszacowanie poziomu realizacji celu ograniczenia ubóstwa już w 2013 r., czyli dwa lata po tym, jak ten cel został przyjęty w KPR 2011. Obecnie okazuje się, że nawet zaproponowana przez partnerów wielkość podwyższonego celu może zostać przekroczona. EAPN chciałby także przedstawienia w KPR roli świadczenia wychowawczego (Program „Rodzina 500+”) w ograniczaniu ubóstwa rodzin i dzieci, a także przyszłych zmian w tym świadczeniu oraz ewentualnie w innych świadczeniach pieniężnych w związku ze świadczeniem wychowawczym. EAPN podkreśla, że same świadczenia pieniężne nie mogą być postrzegane jako jedyne działanie w zakresie ograniczenia ubóstwa i wykluczenia społecznego. W dokumentach KE wskazuje się kilka innych filarów poza świadczeniami pieniężnymi: inkluzywny rynek

pracy oraz usługi społeczne (w tym edukacja i ochrona zdrowia). EAPN oczekiwałby wskazania planowanych działań również w tych innych obszarach.

Zdaniem Zielonej Sieci, projekt aktualizacji KPR w obszarze energetyki w niewielkim stopniu odnosi się do problemów sektora, zdiagnozowanych m.in. przez KE w Sprawozdaniu krajowym (np. brak długoterminowej strategii dla sektora energetycznego, regulacyjne przeszkody dla rozwoju energetyki odnawialnej), a obecne w KPR konkretne rozwiązania dla sektora energetyki – projekt ustawy o rynku mocy i program rozwoju energetyki jądrowej – budzą poważne wątpliwości merytoryczne i mają niewielki związek ze zdiagnozowanymi problemami. Zielona Sieć podkreśla, że rozwój rozproszonej energetyki odnawialnej dużo lepiej niż energetyka jądrowa wpisują się w cel *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* dotyczący rozwoju zrównoważonego terytorialnie oraz cele strategii „Europa 2020”. Wobec wysokiej energochłonności polskiej gospodarki, dla Zielonej Sieci niezrozumiałym jest brak w KPR jakiegokolwiek wzmianki o programie wsparcia publicznego dla termomodernizacji budynków mieszkalnych, który zastąpiłby zawieszony obecnie program Ryś, pomimo wcześniejszych zapowiedzi, że taki program powstanie. W obszarze transportu z kolei stwierdza się brak w KPR działań dla poprawy konkurencyjności towarowych przewozów kolejowych (łącznie z kwestią opłat za dostęp do infrastruktury kolejowej – w sytuacji, gdy korzystanie z większości dróg jest wolne od opłat). W obszarze ochrony środowiska, Zielona Sieć podkreśla zwłaszcza potrzebę rzetelnej i szerokiej dyskusji publicznej nad nowelizacją Prawa wodnego, zgłaszając szereg zastrzeżeń do obecnego projektu nowelizacji. Zapisane w KPR działania na rzecz poprawy jakości powietrza uznaje za krok w dobrą stronę, jednak niewystarczające. W szczególności postuluje umożliwienie samorządom samodzielnego decydowania i ustanawiania stref ograniczonej emisji oraz o obniżeniu norm alarmowania o smogu. Ważnym działaniem byłoby także obniżenie podatków na ekologiczne paliwa oraz uwzględnienie instrumentu podatków ekologicznych. Zielona Sieć zaznacza też, że rozwój dróg wodnych w Polsce, uzasadniany potrzebą zmniejszenia emisyjności transportu, nie jest właściwym rozwiązaniem tego problemu, gdyż oznacza katastrofalną dla środowiska ingerencję w ekosystemy rzek stanowiących bezcenne dziedzictwo przyrodnicze Polski, i to dokonywaną gigantycznym kosztem kilkudziesięciu miliardów złotych, przy niewielkim zmniejszeniu emisji z transportu. KPR powinien raczej zawierać bardziej ambitne działania na rzecz przyspieszenia modernizacji i rozbudowy sieci kolejowej.

Zdaniem Zero Waste, powinna zostać opracowana mapa drogowa zmian ustaw dotyczących odpadów, choćby biorąc pod uwagę harmonogram prac nad pakietem gospodarki o obiegu zamkniętym Komisji Europejskiej. Zmian będzie wymagać system finansowania selektywnej zbiórki odpadów, poprzez wprowadzenie rozszerzonej odpowiedzialności producenta, stosowanie innych zachęt ekonomicznych do ograniczania ilości odpadów u źródła typu PAYT, zmniejszenie opodatkowania zakładów naprawy produktów celem ich ponownego użycia i zakładów recyklingu, podwyższenie opłat za składowanie oraz spalanie odpadów zamiast niefunkcjonalnego zakazu składowania odpadów.